

Guía d'igualtat

en el llenguatge

UNITAT D'IGUALTAT

UNIVERSITAT ID VALÈNCIA

Aquesta obra està sota una Llicència Creative Commons
Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional.

© Mercedes Quilis Merín, Marta Pilar Montañez Mesas,
Marta Albelda Marco, Andrea Carcelén Guerrero
(LINGUALITARIAS) 2024

Coordinació:

Unitat d'Igualtat de la Universitat de València
Vicerectorat d'Igualtat, Diversitat i Polítiques Inclusives

Disseny i maquetació:

Ángeles Sánchez Robledo

ISBN: 978-84-9133-673-0

DOI: <http://doi.org/10.7203/PUV-OA-673-0>

Presentació	7
<hr/>	
PRIMERA PART	
1. Universitat i igualtat	10
1.1 <i>Guia d'igualtat en el llenguatge</i> de la Universitat de València	13
1.2 Indicacions per a l'ús de la <i>Guia d'igualtat en el llenguatge</i>	14
<hr/>	
2. Glossari de termes d'igualtat	18
<hr/>	
3. Tòpics sobre el llenguatge no sexista. Avanços i resistències	24
3.1 Resistències al llenguatge igualitari	24
<hr/>	
SEGONA PART	
4. Cap a un llenguatge en igualtat: problemes del llenguatge sexista i les seues alternatives	30
4.1 Alternatives gramaticals	31
4.2. Alternatives lèxiques	33
<hr/>	
5. Comprendre la gramàtica i el lèxic en igualtat	38
5.1 El masculí genèric	38
a. Formació del gènere en les paraules	39
b. Masculí i femení	40
c. Concordances (adequades i anòmales)	44
5.2 El substantiu home/s	44
5.3 Alternatives al masculí genèric	44
a. Desdoblament en femení i masculí	44
b. Omissió d'articles	46
c. Pronoms de persona	47
d. Estructures comparatives	48
e. Qüestions gràfiques	49
f. Alternatives per a evitar la menció del gènere: l'arrova @, la lletra x i la marca i	52
g. L'epicè «persona»	53
h. Col·lectius i abstractes	53
i. Ús de dona/es i home/s	54
5.4 Altres fenòmens no igualitaris	55
a. Duals aparents i buits lèxics	55
b. Salt semàntic	56
c. Fórmules de tractament i visibilització	56
d. Identificació d'autoria en publicacions i referències bibliogràfiques	58
e. Fórmules fixes	58
f. Professions i càrrecs	58

6. Discurs i imatges en igualtat	62
6.1 Recomanacions generals per al discurs acadèmic	62
6.2 Recomanacions per a documents escrits	63
a. Documents per a públic en general	63
b. Documents per a diverses persones concretes	64
c. Documents per a una persona concreta (individualitzat)	65
d. Documents institucionals	65
e. Documents de caràcter científic	65
6.3 Recomanacions per a discursos orals	66
a. Salutacions i comiats	67
b. Nom complet	68
c. Alternança de l'ordre d'aparició	68
d. Ús de substantius epicens	68
e. Ús de substantius col·lectius	69
f. Ús de substantius abstractes	69
g. Altres recursos propis del canal oral	70
6.4 Tractament de les imatges: estratègies per a la comunicació visual igualitària	70
a. Fotografies	70
b. Icones i il·lustracions	72
c. Vídeos	72
6.5 Estereotips sexistes en la comunicació universitària	73

TERCERA PART

7. De la teoria a la pràctica en els textos i discursos: estratègies i alternatives	76
7.1 Administratius	77
a. Textos oberts breus	78
1. Instància	79
2. Autorització	79
b. Textos tancats dirigits a particulars	80
3. Certificat personalitzat	80
4. Correu dirigit a una persona en particular	81
c. Textos tancats dirigits a col·lectius	81
5. Correu dirigit a un col·lectiu de professorat	82
6. Convocatòria de beques	83
7. Convocatòria de places de professorat	83
d. Documents legals i normatius	84
8. Text administratiu	85
9. Comunicat/correu electrònic per al personal docent	86
10. Enquesta dirigida al personal d'administració i serveis	86
11. Normativa universitària	87
12. Model de reglament	88

7.2 Acadèmics	88
a. Discurs orals a l'aula	89
13. Intervencions en classe amb apel·lació a alumnes	90
14. Apel·lació a referents o models femenins	90
15. Tracte igualitari en l'esment de dones	91
16. Salt semàntic en el discurs docent	91
17. Discurs del professorat en tribunals	92
b. Documents de caràcter descriptiu o prescriptiu oferits a l'alumnat	93
18. Guia docent. Descripció d'assignatura. Model d'examen. Enunciat d'examen.	93
19. Correus electrònics a estudiants	95
20. Missatge enviat a través de l'Aula Virtual	96
21. Entrades d'un fòrum	96
c. Documents dirigits a docents	97
22. Informació per a la participació en cursos, tallers, cicles,	97
7.3 Comunicació	98
a. Documents de comunicació oberts	98
23. Titulars informatius	99
24. Anunci	99
25. Notícia	100
26. Nota de premsa	101
27. Nota informativa	102
28. Missatges en perfils institucionals en xarxes socials	102
b. Discursos de comunicació en l'entorn universitari	103
29. Programa de ràdio de la universitat	104
30. Vídeos corporatius en pàgines oficials	104
7.4. Socials	105
a. Discursos orals preparats i formals	105
31. Discurs formal	106
32. Model de lliurament de premis	107
33. Felicitació institucional	107
b. Discursos orals espontanis	108
34. Entrevista en mitjans de comunicació	109

ANNEX. Llistat de càrrecs i professions en la UV	113
REFERÈNCIES	115

PRESENTACIÓ

A la Universitat de València, com en la resta de la societat, el debat sobre el llenguatge igualitari i no sexista segueix molt present i suscita posicions oposades. Els textos administratius, acadèmics o de gestió presenten un ús bastant rigorós del relat inclusiu, però apareixen, a vegades, pràctiques lingüístiques discriminatòries en documents o formularis així com en discursos orals. El que no admet discussió són els avanços aconseguits en matèria de visibilització de les dones, que ha fet possible començar a superar l'ús genèric i discriminador del masculí. En aquest sentit, les guies de llenguatge inclusiu realitzades des de diferents administracions i universitats han anat proposant fórmules d'un ús totalment generalitzat com les paraules col·lectives «professorat» i «alumnat». Guies com aquesta són indispensables perquè contribueixen a posar a l'abast de la comunitat universitària tots els recursos lingüístics disponibles perquè les dones siguin anomenades i considerades.

Els avanços en matèria de llenguatge inclusiu venen propiciats per la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, *per a la igualtat efectiva de dones i homes*, juntament amb una que li precedeix, en matèria d'igualtat en la nostra Comunitat Autònoma. La LO 3/2007 (art. 14), estableix com un dels criteris generals d'actuació dels poders públics: «La implantació d'un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment en la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques». I la Llei autonòmica valenciana 9/2003, de 2 d'abril, *per a la igualtat entre dones i homes*, en l'article 48 sobre el llenguatge no sexista en els escrits administratius, «les administracions públiques valencianes posaran en marxa els mitjans necessaris perquè tota norma o escrit administratiu respecte en la seua redacció les normes relatives a la utilització d'un llenguatge no-sexista».

Amb aquest marc legal, les polítiques d'igualtat impulsades a nivell institucional en matèria de llenguatge han contribuït al fet que es produïsquen canvis reals. El compromís institucional està garantit en la mesura en què es recull en els Estatuts de la Universitat de València, en el seu art. 241 bis, la responsabilitat de «vetlar per la utilització d'un llenguatge no sexista tant en l'àmbit administratiu com en el docent, d'investigació, cultural i de comunicació».

Així, des de la publicació de les primeres guies d'ús per a un llenguatge igualitari en 2012, a la Universitat de València s'ha estès el seu ús tant en la comunicació institucional, com en la gestió, docència i investigació. Cada vegada resulta menys freqüent trobar l'ús indiscriminat del masculí genèric tant en impresos administratius, formularis com en el redactat de les normatives pròpies.

En la docència i la investigació, la revisió del llenguatge s'ha convertit en un dels criteris fonamentals per a analitzar en quina mesura s'ha incorporat la perspectiva de gènere en els plans d'estudis.

Encara que els informes emesos des de la Unitat d'Igualtat no són vinculants, es fan recomanacions i suggeriments que indueixen canvis progressius en la cultura acadèmica. Al seu torn, en habilitar un Codi específic en la *Bústia de Suggeriments, Queixes i Felicitacions*, s'afavoreix que siga el mateix estudiantat qui pugua reclamar l'ús d'un llenguatge inclusiu.

Amb l'aprovació del *Codi de Conducta i Bones Pràctiques en matèria d'Igualtat de Gènere* en 2016, la Universitat de València es compromet en el seu art. 7 sobre Utilització de llenguatge inclusiu i no sexista.

1. En les comunicacions, tant formals com informals (orals i escrites), s'ha d'utilitzar un llenguatge inclusiu i no sexista d'acord amb la *Guia d'ús per un llenguatge igualitari* de la Universitat de València.
2. Cal tenir un especial compte amb les comunicacions i la publicitat de caràcter institucional.
3. No es pot permetre l'ús d'un llenguatge discriminatori o excloent que poguera implicar un tracte desigual o ofensiu per a homes i/o dones.
4. Garantir un llenguatge visual inclusiu, no discriminatori ni de caràcter sexista.

Malgrat tots els avanços, en no ser una obligació reglamentària, hui dia continua sent necessari realitzar formació i campanyes de sensibilització per al canvi en la cultura organitzacional. En els successius plans d'igualtat, la qüestió del llenguatge es contempla a través d'accions de sensibilització i formació i la promoció del llenguatge inclusiu en materials docents.

Una política d'igualtat efectiva ha de desenvolupar-se en diversos nivells i àmbits i així ha quedat reflectit en els diferents Plans d'Igualtat de la UV. Però tal vegada hi ha una dimensió que és especialment rellevant: la creació d'una cultura entesa com un consens normatiu sobre la importància que té per a totes i tots i també per a la institució l'èxit d'aquesta política. La igualtat no és una moda, no és una concessió, és una qüestió de justícia i d'equitat, d'eficàcia i d'eficiència, i també d'excel·lència.

Des del convenciment que a través del llenguatge s'influeix en les actituds, el comportament i les percepcions, es representa el món, es transmeten idees i es configura el pensament, aquesta guia serà una eina fonamental per a oferir recursos i estratègies que permeten estendre l'ús d'un llenguatge inclusiu que al seu torn contribuïska a l'avanç cap a la justícia social. La Universitat de València manté el seu compromís de reclamar una societat més equitativa i sancionar conductes que dificulten la igualtat real i efectiva. Evitar l'ús no discriminatori de la llengua és una de les obligacions i responsabilitats com a institució.

Sylvia Martínez Gallego

Vicerectora d'Igualtat, Diversitat i Polítiques inclusives

1

Universitat i igualtat

El principi d'igualtat forma part dels valors de la Universitat de València recollits en els seus estatuts, per aquesta raó, la Universitat ha manifestat en els successius Plans d'Igualtat el seu interès en la «responsabilitat institucional dels qui, des de tots els aspectes de l'ensenyament, la investigació, la gestió i la cultura, han de respondre a l'obligació legal de fer del principi d'igualtat un dels principis rectoris de l'estratègia de la Institució en tots els seus camps d'actuació». Per a això, l'ús igualitari del llenguatge destaca com un dels components essencials per a la igualtat efectiva entre dones i homes i així s'ha regulat des dels seus inicis:

El I Pla d'Igualtat (2010-2012), aprovat per acord del Consell de Govern de l'1 de desembre de 2009, va establir les bases per a erradicar l'ús del llenguatge sexista mitjançant les propostes de difusió models de bones pràctiques en l'ús del llenguatge que realitzen centres o serveis de la UVEG (acció 2.2.1) mitjançant la revisió dels documents administratius de la UVEG (2.1.2) i la correcció de l'ús del llenguatge sexista en la documentació administrativa i acadèmica i en els seus diferents suports (2.1.3).

Un dels assoliments d'aquest I Pla va ser la publicació de les dues guies institucionals de la Universitat de València: *Guia d'ús per a un llenguatge igualitari / Guia de uso para a un lenguaje igualitario de la UV* (2012), que es van incorporar en el II Pla d'Igualtat com a referent essencial per a erradicar la discriminació de les dones a través del llenguatge.

I Pla d'Igualtat UV
2009-2012

El II Pla d'Igualtat de la Universitat de València (2013-2017), aprovat per acord del Consell de Govern del 29 d'octubre de 2013, va avançar en la concreció de les seues mesures mitjançant una sèrie de recomanacions en els seus eixos d'actuació:

Eix 1: Participació i govern. Recomanar a tots els candidats i candidates a càrrecs electes de gestió en la UV que els seus programes continguen mesures que garantisquen la igualtat entre dones i homes. Així mateix, s'ha de procurar que la perspectiva de gènere i l'ús d'un llenguatge integrador i igualitari siguin presents en les seues actuacions institucionals. (1.1.5)

Eix 2: Diagnòstic i visibilització. La Universitat ha d'erradicar l'ús del llenguatge sexista (2.2) i ha d'impulsar que tots els serveis, unitats, centres i departaments utilitzen un llenguatge i una imatge corporativa igualitària, seguint les indicacions de la Guia de comunicació igualitària de la UV. (2.3.1), així com incorporar en els plans de formació de PAS i PDI cursos específics en l'ús igualitari de la llengua (2.3.2).

II Pla d'Igualtat UV
2013-2017

Eix 3: Creació d'una cultura d'igualtat. Adoptar, mitjançant normativa interna, formes d'autoregulació per a un ús igualitari del llenguatge. (3.1.4)

Eix 5: Investigació i docència. Promoure l'ús no sexista del llenguatge en tots els materials docents publicats i utilitzats en la docència de la UV. (5.1.4)

El III Pla d'Igualtat de la Universitat de València (2019-2022), prorrogat i vigent en 2023, va ser aprovat per acord del Consell de Govern del 16 d'abril de 2019 i el llenguatge s'incorpora en tres eixos diferents les mesures dels quals han tingut un alt grau d'execució i impacte, tal com es recull en els informes de seguiment. Cal destacar que es planteja com a gran repte en l'Eix 4. La Cultura de la Igualtat, consolidar la marca de la UV com a universitat igualitària, així com vetlar per un ús no sexista del llenguatge i la importància de la visibilització de dones.

En el primer eix, de les Persones, es manté com a aposta permanent i es consoliden les activitats formatives per a la comunitat universitària amb un curs anual ofert des del Servei de formació permanent i innovació educativa.

Acció 7. Prioritzar la formació en igualtat, en llenguatge inclusiu i contra la violència masclista d'agents clau UV: càrrecs acadèmics i de gestió; Unitat d'Igualtat, Sindicatura de Greuges, Assessoria Jurídica, Servei de Prevenció i Medi ambient, personal vinculat a la comunicació, Servei d'Investigació, Serveis de Recursos Humans (i PDI), Unitat per a la integració de persones amb discapacitat; PDI novell (programa de Formació Integral del Professorat Universitari (FIPU), PDI de les diverses titulacions, Comissió d'Incidències i de Seguiment previstes al Protocol davant les Agressions Masclistes), Servei d'Informació i Dinamització d'Estudiants (SEU), Assemblees de Representants (ADR) i voluntariat en matèria de violència masclista; incloent aquesta formació com a requisit a la Relació de Llocs de treball quan resulte necessari.

En l'eix segon, el llenguatge inclusiu és també un dels principals indicadors de la incorporació de la perspectiva de gènere tant en docència i en investigació, amb la revisió de les guies docents i projectes, com en la normativa amb la revisió de reglaments aprovats en la UV i l'elaboració d'informes d'impacte de gènere. D'aquesta manera, s'ha incorporat en el desenvolupament de les següents accions:

Acció 27, que proposa «Establir eines per a monitorar el grau de transversalització de la perspectiva de gènere en les titulacions universitàries».

III Pla d'Igualtat UV
2019-2022

Acció 33 per a afavorir la inclusió en els projectes d'investigació.

Acció 45: «Procurar formació als serveis, de manera que tot document de política universitària, reglament o normativa interna, continga obligatòriament -a partir d'aquesta formació- el corresponent Informe d'Impacte de gènere».

En l'eix quart, com a mesura de foment per a visibilitzar dones científiques i les seues aportacions, la seua acció 60 es proposa «Impulsar mesures i recomanacions per a garantir que la Universitat de València utilitze un llenguatge (també visual) inclusiu i no sexista en les llengües oficials de la nostra institució i en anglès (web institucional, altres webs de la Universitat de València, normatives, Servei de Publicacions de la Universitat de València, Campanyes electorals, guies docents...), incorporant com a activitat del *Servei de Política Lingüística la tasca de revisió de textos des del punt de vista del llenguatge igualitari». Així mateix, l'acció 61, proposa: «Garantir la visibilització de les dones en els actes (identificació de persones conferencians, ponents, moderadores... incloent els dos cognoms), i publicacions de la Universitat de València (revisió de les normes de citació amb la finalitat d'explicitar les publicacions realitzades per dones)».

En el Servei de Publicacions de la Universitat de València la revisió de les normes de citació s'ha realitzat l'any 2022 per a evitar el biaix que històricament ha associat les inicials amb l'autoria masculina. S'han actualitzat les normes i estan disponibles en l'apartat de la web sobre «Com publicar en PUV». S'especifica el següent en l'apartat 7. Llenguatge inclusiu: «per a augmentar la visibilitat de les dones cal desenvolupar el nom complet de les autores i els autors i emprar les recomanacions de les guies d'ús no sexista del llenguatge».

També en el Servei de Biblioteques i Documentació s'aprova al febrer de 2023 la «Normalització de la signatura científica dels autors i les autores de la UV» on s'especifica en l'article 3. Recomanacions per a la normalització del nom d'autor/a: «desenvolupar la forma del nom i evitar les inicials».

GUIA D'IGUALTAT EN EL LLENGUATGE DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Existeix el compromís institucional de la Universitat de València de «vetllar per la utilització d'un llenguatge no sexista tant en l'àmbit administratiu com en el docent, d'investigació, cultural i de comunicació» (art. 241 bis dels Estatuts de la UV). La *Guia d'igualtat en el llenguatge* que ara es presenta respon a aquesta necessitat d'un tractament igualitari que ja es va plantejar amb les *Guies d'ús per a un llenguatge igualitari* publicades en 2012. Per a això, s'han tingut en compte els canvis socials respecte a la percepció del llenguatge inclúsiu, l'aparició de noves consideracions normatives des del punt de vista lingüístic i les necessitats expressives sorgides en aquests dotze anys transcorreguts; d'aquesta manera, es presenta, no sols com una revisió i actualització de la *Guia d'ús per a un llenguatge igualitari* de la UV, sinó com la realització d'una nova obra.

La *Guia d'igualtat en el llenguatge* està destinada, principalment, al personal dels col·lectius de PAS i PDI de la Universitat, però amb una projecció oberta a tota la comunitat universitària en els àmbits administratius, docents, d'investigació, culturals i de comunicació. Així mateix, pot resultar d'interès per a altres institucions.

La *Guia d'igualtat en el llenguatge* té com a objectius particulars:

→ **Establir els conceptes generals** que vinculen els fets lingüístics en l'ús del llenguatge igualitari amb els fets socials que promouen les pràctiques discriminatòries reconegudes com a sexisme lingüístic, així com el desenvolupament del marc normatiu sobre el llenguatge igualitari en el si de la UV.

→ **Actualitzar els continguts relatius al llenguatge igualitari** amb la incorporació d'una perspectiva que englobe les valoracions sobre el llenguatge igualitari a partir de la revisió de les principals obres que sobre aquesta matèria s'han publicat en aquesta dècada, amb especial atenció cap a les orientades a l'àmbit universitari.

→ **Oferir recursos lingüístics** (en els nivells gramatical i lèxic), així com estratègies pragmàtiques per a posar en pràctica l'ús d'un llenguatge igualitari i no sexista dirigit als qui integren la comunitat universitària.

→ **Oferir recomanacions** per a l'adequació del discurs i de la imatge en l'àmbit administratiu, educatiu i en altres mitjans de comunicació de la UV, en xarxes socials o llocs electrònics institucionals.

Indicacions per a l'ús de la *Guia d'igualtat en el llenguatge*

Aquesta Guia es presenta en dues versions: una per a la comunicació en castellà i una altra en valencià. Són dues guies amb la mateixa estructura general, però amb les diferències que corresponen a les gramàtiques particulars de les dues llengües romàniques que, malgrat la seua proximitat, presenten característiques pròpies, als usos i als diferents estils de comunicació d'ambdues.

El contingut de la guia s'estructura en tres parts.

La primera aborda qüestions generals (Unitat 1), ofereix un glossari de termes bàsics d'igualtat de gènere (Unitat 2) i planteja els avanços i les resistències al llenguatge igualitari i no sexista (Unitat 3), això és, respon a la necessitat de comprendre i valorar el llenguatge no sexista, el tracte no igualitari i la invisibilització de les dones en la societat en general i en l'àmbit universitari en particular.

La segona part està dedicada a les qüestions lingüístiques amb la finalitat de facilitar l'ús d'un llenguatge en igualtat a partir de la detecció dels problemes i les alternatives al llenguatge sexista (Unitat 4) pel predomini del masculí genèric, tant en els usos gramaticals i lèxics (Unitat 5) com en els discursius i relatius a les imatges (Unitat 6) dins de la comunicació universitària.

La tercera part té una orientació pràctica a partir de la teoria exposada (Unitat 7). En aquest apartat s'ofereixen textos i discursos en els quals es mostra la manera d'adequar-los a un ús igualitari, emmarcats en els diferents tipus d'àmbits: administratius, acadèmics, de comunicació i socials.

La Guia conté, a més, un **annex lèxic** en el qual es poden consultar els càrrecs i les professions a la Universitat de València, així com les referències de la **bibliografia** citada.

Aquesta Guia està concebuda per a poder ser consultada de manera flexible:

→ Si s'aborda com una **obra completa**, es pot realitzar una lectura **lineal** de cap a fi.

→ Si es concep com una **obra de consulta d'informació puntual** sobre els diversos aspectes del llenguatge igualitari i no sexista, es pot anar directament al **capítol 4** en el qual s'ofereixen esquemàticament els principals problemes gramaticals i lèxics que presenta juntament amb els exemples de les possibles alternatives igualitàries en cada cas.

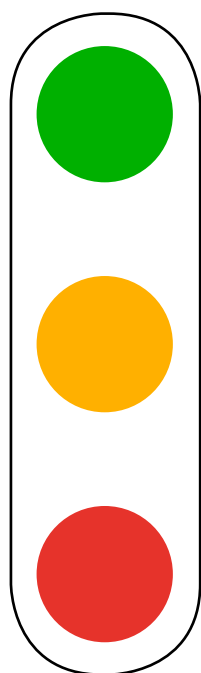

→ Si es vol **comprendre cadascun dels fenòmens gramaticals i lèxics** que apareixen en els exemples, el símbol ➔ remet al **capítol 5** on es troba una explicació més detallada d'un fenomen sexista o d'una estratègia.

→ Si es desitja comprovar l'ús del llenguatge igualitari i no sexista i les seues alternatives en **textos complets de diferents àmbits i gèneres** (administratius, acadèmics, socials i de comunicació), en el **capítol 7** es troben nombrosos exemples. El símbol ➔ remet al **capítol 5** per a les explicacions teòriques.

Tot això es completa amb **recomanacions generals per al discurs acadèmic i els textos escrits en el capítol 6**, així com per a **les imatges** a les quals també es remet des dels exemples del capítol 7.

Els exemples seleccionats, tant les frases breus com els textos del capítol 7 són orientatius, tenen com a model les guies de 2012 i altres textos extrets de l'àmbit universitari, generalment tots correctes en l'origen, amb una redacció igualitària i inclusiva, però que han sigut adaptats per a poder mostrar els diversos fenòmens explicats en aquesta Guia.

IGUALITARI

Verd: exemples o usos que es consideren igualitaris i, per tant, més recomanables per a comunicar igualtat en el llenguatge

MILLORABLE

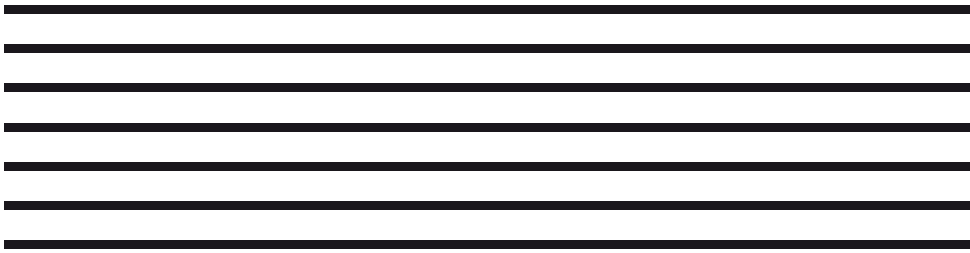
Taronja: opcions o alternatives que, encara que no són incorrectes, es consideren millorables si es desitja realitzar un ús igualitari del llenguatge

NO IGUALITARI

Roig: exemples o enunciatos que no reflexen un ús igualitari del llenguatge

Remet al capítol 5 per a les explicacions teòriques.

2

Glossari de conceptes bàsics

→ ANDROCENTRISME

La visió del món i de la cultura centrada en el punt de vista masculí (AVL, *Diccionari normatiu valencià*, 2014). L'androcentrisme considera el masculí com a patró, norma, model i representant universal de l'espècie humana i invisibilitza les aportacions de les dones.

→ BUIT LÈXIC

Paraules de gènere masculí o femení que no tenen equivalència en el gènere oposat amb el mateix significat. És una desigualtat lèxica.

Exemple: *senyoreta* ('dona soltera'), *senyoret* ('home jove acomodat i ociós').

→ CRIPTOGÍNIA

Ocultació dels referents femenins en els diferents àmbits de prestigi social; la desaparició o menysvaloració de les aportacions de les dones en aquests àmbits. De *crypto* ('ocultar') i *gyné* ('dona'). Neologisme encunyat per Begonya Pozo i Carles Padilla en 2021.

→ ESTEREOTIPS DE GÈNERE

Idees, imatges, opinions, suposicions, prejudicis sobre les característiques, els comportaments i els rols, individuals i socials, de dones i homes acceptades en una determinada cultura. (V. Rols de gènere).

→ ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INCLUSIVES

Recursos lingüístics que engloben un grup de persones sense distinció del seu sexe. Entre altres recursos, es troben el masculí genèric en singular o en plural quan designa la classe (➔ Glossari Masculí genèric); els substantius col·lectius (*alumnat, professorat, plantilla...*); els substantius abstractes (*ciutadania, advocacia, la universitat*, en tant que institució, no com a conjunt de persones que hi treballen ni com a metonímia dels qui la gestionen); els substantius epicens (➔ 5.3.g) que no distingeixen la identitat de la persona a la qual es refereixen (*persona, víctima, parella...*).

→ ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES VISIBILITZADORES

Recursos lingüístics que permeten visibilitzar persones d'un grup mixt. Entre altres, es troben les alternatives gràfiques com ara barres, guions, parèntesis, arroves i altres marques per a la representació inclusiva; els desdoblaments; la concordança per proximitat (*Estimades amigues i amics; candidats i candidates admeses*); l'ús d'adjectius sense variació de gènere (*Estudiant excel·lent* en lloc de *magnífic/a*); l'ús de formes impersonals (*Se us informarà* en lloc de *sereu informats*); els pronoms sense marca de gènere (*qui, qualsevol, tothom...*); la inversió en l'ordre de paraules habitual (*Eva i Adán; mares i pares; administratives i administratius del departament*), etc.

→ FEMENÍ EXCLOENT

Ús del gènere gramatical femení (el gènere marcat), tant singular com plural, referit exclusivament a dones, amb sentit excloent.

Exemple. *Lalumna està obligada a presentar el treball. Les alumnes disposen de dues hores per a completar l'examen.*

→ FEMENÍ GENÈRIC O INCLUSIU

L'ús del gènere femení, generalment en plural, per a referir-se a grups mixtos de dones i homes en els contextos en els quals s'haguera utilitzat tradicionalment el masculí genèric (➔ 6.2.a).

Exemples. *Les membres del Tribunal de la tesi han atorgat Cum laude per unanimitat.* (Els tribunals de tesis són paritaris, inclouen dones i homes).

Es necessiten 5000 infermeres més perquè els centres de salut no segueixen saturats. (El terme *infermeres* per a referir-se a professionals de tots dos sexes és el que utilitzen l'Organització Mundial de la Salut i el Consell Internacional d'Infermeres).

→ FEMINISME

Moviment social i polític que reivindica i demanda el principi d'igualtat de drets de la dona i l'home. El feminisme aspira a l'extensió universal dels drets de les dones: civils, polítics, econòmics, socials, reproductius; a l'equiparació de les llibertats amb els homes, i a l'eliminació de la violència contra la dona, amb la finalitat d'aconseguir una societat més justa i igualitària. Segons el *Diccionari normatiu valencià*, el terme *feminisme* es defineix com 'Moviment que té com a finalitat aconseguir la igualtat dels drets de la dona respecte als de l'home' i 'Conjunt de teories que al llarg del temps fonamenten la lluita de les dones a favor de l'emancipació'.

→ GÈNERE

Constructe sociocultural, psicològic i relatiu a la identitat individual que, en una determinada època i en una determinada societat afecta als rols, comportaments, activitats, atributs que s'assignen com a apropiats als éssers humans.

→ GÈNERE GRAMATICAL

Categoria del llenguatge amb la qual es classifiquen substantius i pronoms en masculins i femenins i que es manifesta en el discurs per la concordança amb els elements de l'oració com els determinants, els articles, els adjectius. Tots els substantius tenen gènere (*mur*, masculí i *paret*, femení) i determinen la concordança en l'oració (*el mur alt*; *la paret blanca*). No ha de confondre's amb el sexe biològic, tret biològic propi dels éssers vius.

→ IGUALTAT DE GÈNERE

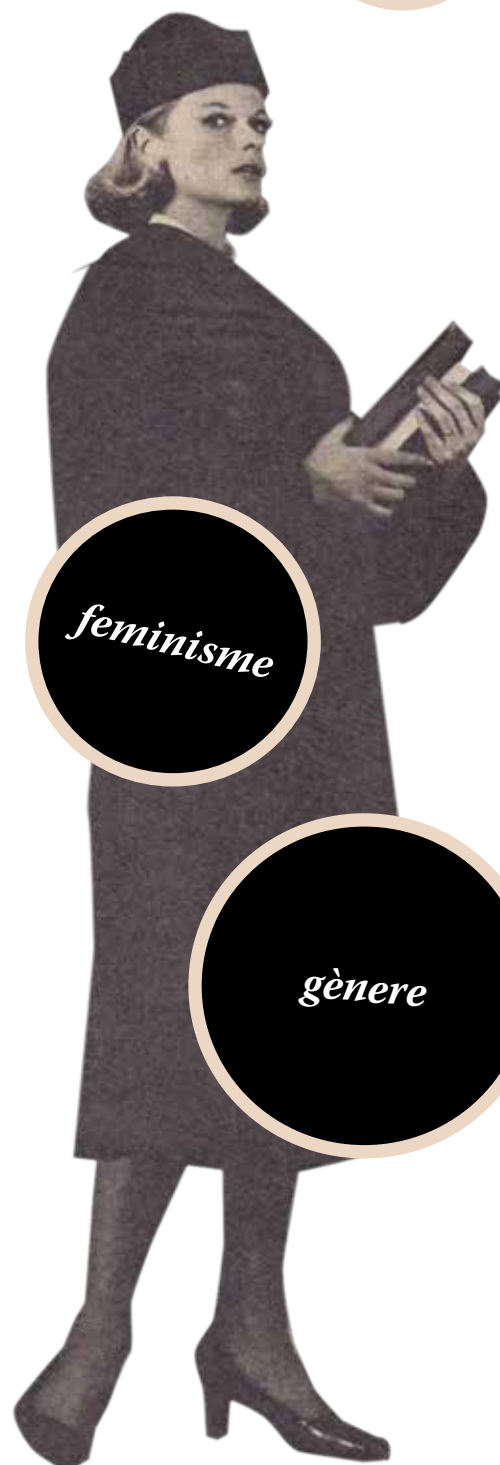
Principi que equipara als éssers humans en drets i deures. És un dret humà bàsic segons l'Article 1 de la Declaració Universal de Drets Humans (1948).

llenguatge
igualitari

NO
sexista

feminisme

gènere

→ LLENGUATGE NO DISCRIMINATORI

Llenguatge que no discrimina les persones per raons com la identitat sexual, l'orientació sexual, la raça, la procedència geogràfica, l'edat, la religió, la ideologia, el nivell econòmic, el nivell d'estudis, l'estat de salut, l'aspecte físic, etc.

→ LLENGUATGE IGUALITARI

Llenguatge que visibilitza les dones i les representa en el discurs en igualtat respecte dels homes, evitant fenòmens com ara el sexisme lingüístic, l'ambigüitat semàntica, l'ocultació o invisibilització, l'anomenat salt semàntic o l'expressió de rols o estereotips sexistes.

→ LLENGUATGE INCLUSIU

Llenguatge que inclou qualsevol persona, qualsevol que siguen les seues condicions personals, per la qual cosa es procura una visió positiva i justa, sense desacreditar o menysprear cap aspecte de la diversitat. Dit d'una altra manera, el llenguatge inclusiu és el que posa en valor a cada persona i tracta d'anomenar-la de manera adequada, sense danyar la seua imatge, sinó de manera que se senta representada i visibilitzada.

→ LLENGUATGE NO SEXISTA

Llenguatge que no discrimina per raó d'identitat sexual, generalment cap a la dona per considerar-la inferior a l'home. A aquest s'oposa el sexisme lingüístic que és una forma de sexisme (V. Sexisme) ja que menysvalora a la dona. No ha de confondre's amb el sexisme social, encara que a vegades conflueixen.

Exemples. *Els professors són millors investigadors, més que les professores* (és sexisme social perquè transmet un contingut sexista sense base ni arguments).

En aquest grau es matriculen més femelles (és sexisme lingüístic perquè les alumnes són dones, no femelles, ja que aquest terme defineix a les espècies animals, no a les persones).

Molts estudiants han rebut beques erasmus enguany; no obstant això, l'any passat van ser més xiques (és sexisme lingüístic perquè en el cas dels homes s'indica que són estudiants, i és una dada rellevant relacionada amb la informació en les beques; però en el cas de les 'xiques' no es fa de manera equitativa, només se les identifica pel fet de ser dona, per tant, no hi ha un tracte igualitari en esmentar unes i a uns altres).

→ MASCLISME

Actitud de considerar superior a l'home. Exaltació de les qualitats que es consideren pròpies de l'home, especialment la força i l'agressivitat.

'Conjunt d'actituds i pràctiques sexistes discriminatòries per a la dona' (AVL, *Diccionari normatiu valencià*, 2014). 'Actitud basada en l'atribució de superioritat a l'home sobre la dona' (Institut d'Estudis Catalans, *Diccionari de la llengua catalana*).

→ **MANSPLAINING**

Explicació donada per un home a una dona en to condescendent, presposant de manera injustificada desconeixement de la qüestió per part d'aquesta i per fer ostentació de la seua suposada superioritat intel·lectual. Es tracta d'un neologisme que prové de l'anglès: la seua etimologia correspon a *man* 'mascle' i *explaining* 'explicació'. L'anglicisme es pot substituir per la perífrasi 'explicació masculina condescendent'.

→ **MASCULÍ GENÈRIC**

Ús del gènere gramatical masculí, tant singular com plural, per a referir-se a grups mixtos de dones i homes, això és, per a designar una classe d'individus i també un grup de persones de diferent sexe. (→ 5.1) Que el masculí genèric siga el gènere gramatical no marcat suposa que, en absència d'una altra marca, es refereix tant a homes com a dones. El masculí genèric s'interpreta com a exemple del predomini lingüístic del gènere gramatical masculí i de la realitat social androcèntrica en identificar gènere i sexe. El gènere gramatical es percep vinculat a diferències de sexe en les persones, per la qual cosa l'ús generalitzat del masculí genèric no sempre es considera amb representativitat universal i no promou la representació igualitària, ja que el seu ús pot generar des d'ambigüitat fins a sexisme lingüístic.

Exemple: *Els homes primitius van sentir la necessitat d'expressar-se a través de gràfics, més o menys artístics, com mostra l'art del Paleolític en les pintures rupestres que representaven animals, escenes de cacera i mans en positiu i en negatiu. No obstant això, segons els estudis actuals, els autors de les petjades rupestres conegudes eren en la seua majoria dones i individus infantils.*

→ **MASCULÍ ESPECÍFIC**

Ús del gènere masculí, tant en singular com en plural, referit exclusivament a homes. El masculí és el gènere no marcat.

Exemple: *És un alumne de segon curs. Els alumnes han obtingut la mateixa mitjana que les alumnes.*

→ **MISOGÍNIA**

Odi o aversió a les dones.

→ **PATRIARCAT**

Sistema d'organització social i polític institucionalitzat en el qual l'autoritat se centra exclusivament en els homes, com a grup social o de manera individual, que exerceixen el seu poder i control jeràrquic sobre la resta de la comunitat, especialment, sobre les dones com a éssers subordinats.

→ **ROLS DE GÈNERE**

Els rols de gènere relacionats amb la discriminació de les dones les mostren supeditades a l'home o dependents d'ell, per exemple, per raó

de parentiu o vinculació social o professional; preocupades per qüestions estètiques; associades a determinades professions o càrrecs, generalment subalterns i no en llocs de responsabilitat o alta gestió; presentades per les seues qualitats físiques i no pels seus mèrits professionals o en condicions d'igualtat amb els homes amb els quals coapareixen (tant en els discursos com en la comunicació visual: representades com a mestresses de casa, encarregades de la llar, cuidadores o encarregades de la criança en exclusiva) (➔ 6.5).

→ SALT SEMÀNTIC

Ús d'una paraula en gènere masculí que s'interpreta com a genèric en la primera part d'una frase, però que es concreta com a masculí específic en la segona part de la frase pel sentit de l'oració i amb l'evidència que només convé als homes (➔ 5.4.b).

Exemple: *Els alumnes erasmus venen molt preparats. Y les alumnes, també.*

→ SEXISME

Discriminació de persones d'un sexe per considerar-lo inferior a un altre. El sexisme més freqüent és el conjunt de pràctiques discriminatòries que s'exerceix sobre les dones i està fonamentat en l'androcentrisme. És la manifestació de la desigualtat en les relacions de poder entre dones i homes i limita l'avanç de les dones en la societat.

→ SEXISME LINGÜÍSTIC

S'incorre en sexisme lingüístic quan s'empren vocables (*sexisme lèxic*) o es construeixen oracions (*sexisme sintàctic*) que, a causa de la forma d'expressió triada pel parlant i no a una altra raó, resulten discriminatòries per raó de sexe (García Meseguer, 1994).

→ VOCABLE OCUPAT

Paraules que canvien de significat quan s'apliquen a homes o a dones. És una desigualtat lèxica. La paraula en femení sol tenir una càrrega despectiva o sol estar «ocupada» pel sentit tradicional.

Exemple: Si bé existeix l'expressió *dona pública*, la forma masculina corresponent, *home públic*, no es refereix a una 'persona que es dedica a la prostitució', sinó que s'aplica a un home que és conegut, per exemple, un polític. La paraula masculina, està connotada positivament, i l'altra, la femenina, connotada negativament.

3

*Tòpics sobre el llenguatge no sexista:
avanços i resistències*

El debat sobre el llenguatge igualitari i no sexista es troba molt present en tots els àmbits de la nostra societat: en els centres d'ensenyament, en les organitzacions, en els llocs de treball, en els mitjans de comunicació, en les xarxes socials o al carrer. S'enfronten i discuteixen les aportacions de lingüistes i persones expertes en llenguatge, les d'institucions acadèmiques i educatives, les de participants amb o sense coneixements lingüístics, i amb freqüència es repeteixen una sèrie de tòpics en contra, convertint este debat, a vegades, fins i tot en un espectacle que desprestigia la seua importància social.

Les recomanacions per a un ús no sexista del llenguatge en guies i en altres recursos, realitzades per especialistes en el camp de la igualtat i difoses des de fa més d'una dècada, han ampliat l'extensió i la divulgació del seu coneixement i les pràctiques suggerides per al seu ús. No obstant això, a vegades, aquestes orientacions lingüístiques també han sigut rebutjades, simplificades o no compreses. No és possible reduir les propostes per a l'ús d'un llenguatge igualitari, com pretenen els qui es manifesten en contra, a un simple canvi de «lletres» finals en les paraules o a l'ús indiscriminat de desdoblaments de substantius i altres elements de l'oració o a la «invenció» de noves paraules en femení, o a «modes» o «imposicions» ideològiques.

El primer pas per a comprendre el que significa el llenguatge igualitari i no sexista cal donar-lo mirant més enllà de la pròpia llengua: el que es pretén és que les dones siguen visibles, siguen anomenades, siguen considerades en els actes de parla mitjançant els recursos dels quals disposa la pròpia estructura de la llengua de manera normativa, adequada i correcta.

3.1 RESISTÈNCIES AL LENGUATGE IGUALITARI

El llenguatge igualitari i no sexista afronta sovint resistències, en ocasions bel·ligerants, en la seua majoria amb un propòsit de menysvaloració, de ridiculització o d'animadversió cap a les propostes realitzades des de la lingüística. En altres ocasions, per pur costum o acomodació a les formes no igualitàries, en l'ús de les quals no s'adverteix el risc que la percepció estiga adormida cap a aquesta realitat. S'escolten així afirmacions que ja formen part d'un «argumentari» que resulta ben conegut per tan reiterat on es combinen idees personals, mites, prejudicis, confusions i desqualificacions. Aquests arguments posen moltes vegades de manifest que existeixen molts dubtes sobre el tema. També mostren que no es coneixen bé alguns mecanismes generals del llenguatge com ara el canvi lingüístic, la norma o els usos lingüístics. Comentem a continuació alguns d'aquests tòpics negatius sobre el llenguatge igualitari i no sexista que rebutgem, per aquesta raó apareixen ratllats a la dreta.

S'afirma que el sexisme no és un problema del sistema de la llengua, sinó de l'ús. Les persones poden fer un ús sexista de la llengua, és el que es consideraria sexisme del discurs, però cal recordar que les llengües només existeixen en el seu ús i que la manera d'interioritzar el sistema d'una llengua és mitjançant aquest ús. Les llengües transmeten estereotips de gènere, encara que des de determinats sectors es negue esta realitat i s'afirme que les llengües, com a codis, són asèptiques o neutres. No obstant això, les llengües tenen la capacitat essencial de mediar entre les nostres ments i la realitat a la qual al·ludeixen.

Moltes vegades s'argumenta contra el llenguatge igualitari com si fora una amenaça o un perill, afirmant que amb el seu ús es destruirà el sistema de gènere gramatical en espanyol, i que aquest tipus de llenguatge és impossible d'usar perquè l'única cosa que genera són textos o discursos complicats, repetitius, carregosos, enutjosos. En aquestes ocasions s'està pensant únicament en els desdoblaments abusius per a substituir tots els masculins genèrics d'un text o un discurs, que és la forma «popular» d'entendre el llenguatge no sexista. En realitat, la majoria de les propostes per a l'ús igualitari del llenguatge són correctes des del punt de vista gramatical i, a més, presenten recursos variats més enllà dels desdoblaments, tant gramaticals com lèxics, amb el que un bon ús d'aquestes alternatives i la seua combinació té com a resultat discursos i textos perfectament acceptables.

A més, no és possible «erradicar» el masculí genèric, cap proposta té tant de poder. Es pretén, més aviat, que es combinen els mecanismes lingüístics que permeten visibilitzar i fer referència de forma més precisa i més evident als qui intervenen en el discurs. En moltes ocasions, amb el masculí genèric això no ocorre i el missatge és, si més no, ambigu. I no oblidem que les propostes no imposen, sinó que ofereixen alternatives que es poden usar lliurement.

Cap proposta de llenguatge igualitari ha promogut mai usos com els d'aquests exemples, que sí s'han utilitzat principalment per a ridiculitzar-lo i denigrar-lo. Els substantius que es refereixen a coses, a objectes, a idees, i, en general, a ens no animats, no suposen cap mena de discriminació. Expressen el gènere gramatical femení o masculí, segons el seu origen o evolució en la llengua, de forma no motivada sinó arbitrària: *paret-mur*. En alguns casos, la diferència de gènere indica característiques semàntiques com la grandària (*cistell-cistella*), l'arbre i el seu fruit (*cirerer-cirera*), etc. En altres ocasions, són dues paraules amb diferent etimologia i no una amb dos gèneres, com *la coma/el coma*. El mateix ocorre amb la majoria dels animals, molts d'aquests epicens (*la girafa mascle o femella*) o heterònims (*el bou – la vaca*).

~~La llengua no és sexista;~~

~~sexistes són els qui la usen.~~

~~Les propostes per a un ús~~

~~no sexista del llenguatge~~

~~en contra del masculí~~

~~genèric pretenen canviar la~~

~~gramàtica. Són incorrectes i~~

~~poden destruir el sistema de~~

~~gènere gramatical de~~

~~la llengua.~~

~~El llenguatge no sexista~~

~~pretén que es construisquen~~

~~formes com bolígrafa,~~

~~giraf, formic, personatja,~~

~~astronaute, etc.~~

Quan es tracta de substantius referits a persones, en la llengua hi ha diverses maneres de marcar el gènere: substantius variables amb marques de gènere (*professor-professora, rei-reina*) i heterònims (*nora-gendre*), d'una banda, i substantius invariables quant al gènere, com els comuns (*el/la periodista, el/la astronauta*), els col·lectius masculins o femenins (*la humanitat, l'alumnat*) (➔ 5.3.h), i els epicens masculins o femenins (*la criatura, el públic*), (➔ 5.3.g), per una altra. Algunes vegades en els substantius que designen persones no hi ha una forma equivalent en l'altre gènere: *la nimfa* (només en femení), *el baríton* (només en masculí). Són noms que designen exclusivament els individus d'un sexe sense correspondència en l'altre sexe. Reduir el que significa el llenguatge igualitari a un simple intercanvi de lletres aplicades a qualsevol paraula sense més criteri és desconèixer els mecanismes de la gramàtica de la llengua.

En plantejar aquestes oposicions tan categòriques, sembla que la resposta obliga a optar exclusivament per canviar el món o canviar la llengua, com si la llengua fora aliena a la pròpia realitat, una cosa essencial amb la que construïm aquesta realitat, amb la que interactuem en societat. Suposa un descrèdit plantejar que els canvis lingüístics són una cosa supèrflua o inútil, enfront d'allò veritablement important, que està fora de la llengua. Encara que anomenar les dones en el llenguatge no siga suficient per a acabar amb les situacions de discriminació, la llengua és un factor de canvi i una eina essencial per a promoure la igualtat. En efecte, hi ha molt pel que lluitar en la societat per a acabar amb comportaments discriminatoris com la bretxa salarial, el sostre de vidre, la violència de gènere, etc., ningú ho dubta, però no es pot argumentar que la llengua no siga compatible amb aquells altres àmbits en els quals es treballa per la igualtat.

El manteniment dels usos sexistes en la llengua enforteix i reproduïx una realitat social que és sexista, patriarcal i androcèntrica. Els canvis socials justifiquen les propostes lingüístiques inclusives, el llenguatge està en constant canvi i evoluciona amb la societat, per tant, ha de reflectir aquests canvis. Usar un llenguatge igualitari equival a no excloure, no invisibilitzar, no marginar, no ocultar. «Els límits del meu món són els límits del meu llenguatge» (Wittgenstein, 1953).

Qui utilitze este aquest argument redueix tots els recursos únicament als desdoblaments (➔ 5.3.a), que no són més que una part de tots els que disposem si volem que existisca una representació igualitària entre dones i homes. Els desdoblaments o formes dobles no són agramaticals, sinó un recurs emprat per la llengua des d'antic i que redueixen al mínim l'ambigüïtat que pot donar-se entre substantius genèrics i específics, ja que resulten polisèmics.

~~El que discrimina les~~
~~dones és la societat, i això~~
~~és el que cal canviar, no~~
~~la llengua, perquè quan~~
~~hi haja igualtat social, la~~
~~llengua es regularà sola.~~

~~Les repeticions que substi-~~
~~tueixen el masculí genèric~~
~~van en contra del principi~~
~~d'economia lingüística.~~

El «principi d'economia lingüística» s'interpreta en la comunitat de parlants com una suposada «lleï» d'aplicació obligatòria en totes les situacions comunicatives per damunt de qualsevol altra. Però és un argument fals, ja que és necessari un equilibri entre l'esforç mínim en emetre el missatge i la màxima comprensió per part de qui l'escolta, la qual cosa pot ser contradictòria. En moltes situacions comunicatives trobem constantment que es vulnera aquesta economia i es produeixen redundàncies i informació que també podríem considerar «innecessària» o «en contra de l'economia lingüística», però no és així. La redundància és també gramatical, per exemple quan concordem el morfema de gènere en els articles o els determinants, o amb els pronoms (*Les xiques italianes; Li ho vaig dir a ella i li vaig donar un regal a ell*), però també en clixés, expressions, tics verbals (*és a dir, m'entens?, saps?*), redundàncies semàntiques (*pujar a dalt, entrar dins, persones humanes*), fórmules inespecífiques (*és com, en pla, i tal*), repeticions (*sí, sí, clar que sí*) i sempre responen a la necessitat pràctica de comunicar-nos amb la major eficàcia. Qui parla pot anar «en contra de l'economia lingüística», activant altres recursos, sempre que considere que el context situacional ho requereix. Com assenyala M. Isabel Rodríguez Ponce: «El que resulta francament sospitós és que quan es parla d'economia en el terreny del gènere lingüístic, l'estalvi caiga sempre del mateix costat: les dones, el femení» (2022: 63).

Hi ha qui defensa que la gramàtica no té ideologia, o dit d'una altra manera, que la llengua no és matèria ideològica. No obstant això, quan es parla d'ideologia en el llenguatge s'atribueix únicament a les propostes d'ús per a evitar l'androcentrisme, sense destacar que, en tot cas, el que existeix són dues ideologies contraposades que, en moltes ocasions, encara que no de manera automàtica, es vinculen amb el feminisme i l'antifeminisme, la innovació enfront de l'immobilisme, l'acceptació dels canvis enfront de la tradició.

Els «nous» femenins, perfectament gramaticals, tenen el seu origen en la necessitat d'anomenar correctament les dones que s'han incorporat massivament des de la segona meitat del segle XX a càrrecs, oficis i professions tradicionalment exercits per homes (☺ Annex càrrecs i professions UV).

Moltes d'aquestes paraules han passat per un procés en el qual existia una única forma en masculí corresponent a l'home que exercia una professió, *àrbitre*, que després s'ha emprat com a comú quant al gènere en els primers estadis d'incorporació de les dones, *l'àrbitre / la àrbitre* i actualment apareix plenament desdoblada en masculí, *l'àrbitre*, i femení, *l'àrbitra*. Aquest és el procés més habitual per a la consolidació d'aquests femenins que són totalment correctes gramaticalment.

~~*El masculí genèric és el gramatical, així que intentar canviar-ho és una qüestió d'ideologia feminista.*~~

~~*Els nous femenins com metgessa, pilota, bidella, jutgessa, àrbitra, etc. sonen molt malament.*~~

El misoneisme consisteix en un procés d'aversió a les novetats, tal i com es defineix al *Diccionari normatiu valencià* (AVL) i es pot aplicar al criteri que una paraula ens sone 'bé' o ens sone 'malament'.

En qualsevol cas, aquestes veus tenen diferents nivells d'acceptació segons les zones geogràfiques, els factors socials, el nivell educatiu, etc. I cosa que és més important, les formes en femení per a oficis i professions amb les seues diferents alternatives es troben totalment regulades en la legislació, en la gramàtica i en el diccionari, a més de ser les adequades a les situacions de parla i estar cada vegada més naturalitzades. Aquest canvi és ja irreversible.

El sistema lingüístic s'aprèn i s'ensenya des de la infantesa, de manera que els usos es naturalitzen. Algunes dones afirmen que mai s'han sentit discriminades en el llenguatge, perquè és l'ús «normal», perquè s'ha usat sempre així. En realitat, mitjançant aquest procés s'ha interioritzat que en algunes ocasions no són anomenades i que en unes altres sí que s'inclouen, i s'accepta aquest fet com si no hi haguera altres opcions. Existeixen alternatives per a fer visibles les dones mitjançant el llenguatge i que aquesta presència siga evident. El llenguatge pot ser una eina que contribuïsca al canvi i a l'eliminació de certes desigualtats.

No és cert que no hi haja hagut avanços importants en els últims anys. L'aplicació de les diferents normatives internacionals, europees, nacionals, autonòmiques, locals o universitàries sobre llenguatge inclusiu com una manera de combatre el sexisme, constitueix en si mateix un progrés. L'extensió de pràctiques de llenguatge no sexista -si bé encara no de forma generalitzada-, en l'educació, en els mitjans de comunicació, en la publicitat o en les xarxes socials és una mostra d'aquest avanç en el seu ús. El mateix interès social que suscita reflecteix la seua repercussió, encara que no en tots els casos els agents que intervenen en els debats ho fan amb les mateixes capacitats ni amb la mateixa capacitat de difusió. La ridiculització del treball entorn del sexisme en el llenguatge ha sigut utilitzada per a deslegitimar tant el moviment feminista com les polítiques institucionals d'igualtat.

~~El masculí genèric inclou~~
~~les dones, per això elles no~~
~~han de sentir-se discrimin-~~
~~ades amb aquest ús.~~

~~Socialment, no s'ha~~
~~avançat en l'ús del~~
~~llenguatge no sexista.~~

4

*Cap a un llenguatge en igualtat:
problemes del llenguatge sexista
i les seues alternatives*

Les alternatives igualitàries tenen en compte que el llenguatge pot abordar-se des de tres punts de vista que, en la pràctica, es donen de manera simultània i que s’harmonitzen en aquesta guia: les estratègies es proposen respectant un ús correcte gramaticalment, contextualment o pragmàticament adequat i socialment acceptable (Montañez i Quilis, 2017: 51).

L'ÚS DEL LLENGUATGE ÉS	CORRECTE O INCORRECTE	ADEQUAT O INADEQUAT	ACCEPTABLE O POC ACCEPTABLE
Des del punt de vista	gramatical	pragmàtic	social
Segons la seua acceptació en la norma lingüística	és normatiu	Hi ha diverses opcions dins de la norma segons el context	No ajustat a la norma, però és comunicatiu. Es pot trobar en vies d'acceptació o presentar variacions geogràfiques
Segons les alternatives	<i>els professors</i> (masc. genèric)	<i>El professorat</i> <i>Cada alumna/e</i>	<i>*membra, *conserja</i> (?) <i>*els i les professors</i>

4.1 ALTERNATIVES GRAMATICALS

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p><i>Tots els convocats a la reunió de sindicats...</i></p> <p>[caps: masculí genèric → 5.1; → 2. Glossari]</p>	<p><i>Totes les persones convocades a la reunió de sindicats...</i></p> <p>[persones: epicè → 5.3.g sense definició sexual]</p>
<p><i>Els estudiants del Màster han de presentar el TFM en el termini establert</i></p> <p>[Els estudiants: masculí genèric, → 5.1; → 2. Glossari]</p>	<p><i>Els estudiants i les estudiantes del Màster han de presentar el TFM en el termini establert</i></p> <p>[estudiants i estudiantes: desdoblament → 5.3.a]</p>
<p><i>Molts congressistes van mostrar el seu acord amb el canvi de presidència de la Societat.</i></p> <p>[Molts congressistes: masculí genèric → 5.1]</p>	<p><i>Molts i moltes congressistes van mostrar el seu acord amb el canvi de presidència de la Societat.</i></p> <p>[Molts i moltes congressistes: desdoblament del determinant → 5.3.a; → 5.4.f.3]</p>
<p><i>La majoria dels congressistes van mostrar el seu acord amb el canvi de presidència de la Societat.</i></p> <p>[els congressistes: masculí genèric → 5.1]</p>	<p><i>La majoria de congressistes van mostrar el seu acord amb el canvi de presidència de la Societat.</i></p> <p>[congressistes: ommissió d'article que acompanya a un substantiu invariable en el gènere → 5.3.b]</p>
<p><i>Míriam és la tècnic administratiu</i></p> <p><i>La meua germana estudia per a ser metge de família.</i></p> <p>[Míriam - tècnic administratiu: concordança anòmala]</p> <p>[La meua germana - metge: concordança anòmala]</p>	<p><i>Míriam és la tècnica administrativa.</i></p> <p><i>La meua germana estudia per a ser metgessa de família.</i></p> <p>[Míriam - tècnica administrativa: concordança adequada → 5.1.c]</p> <p>[La meua germana - metgessa: concordança adequada → 5.1.c]</p>

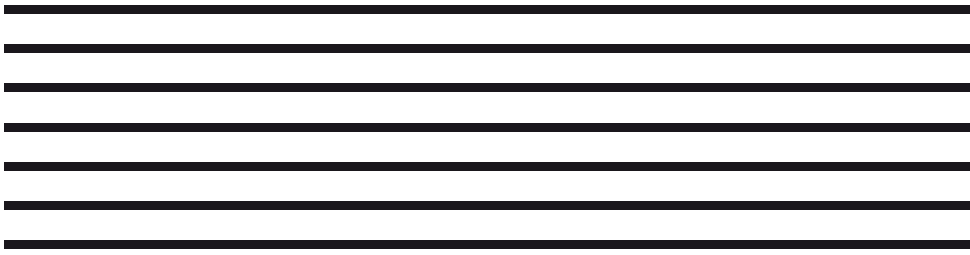
ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p><i>La degana més valorada de totes les deganes / de tots els degans de la UV</i></p> <p><i>Carme és l'alumna més qualificada de tots els alumnes del grup.</i></p> <p>[la més qualificada de tots els alumnes: comparació anòmala]</p>	<p><i>La degana més valorada de totes les deganes / de tots els degans de la UV</i></p> <p>[comparació adequada segons cada cas ➔ 5.3.d]</p> <p><i>Carme és l'alumna més qualificada del grup.</i></p> <p>[la més qualificada del grup: comparació adequada ➔ 5.3.d]</p>
<p><i>El qui desitge un certificat de participació</i></p> <p>[El qui: masculí genèric en pronom]</p>	<p><i>Qui desitge un certificat de participació</i></p> <p>[Qui: pronom invariable en el gènere ➔ 5.3.c]</p>
<p><i>Tots poden accedir a l'Aula virtual.</i></p> <p>[Tots: masculí genèric en pronom]</p>	<p><i>Tothom pot accedir a l'Aula virtual.</i></p> <p>[Tothom: pronom invariable ➔ 5.3.c] [Tothom: expressió amb pronom]</p>
<p><i>Benvolgut company:</i></p> <p><i>Benvolgut/da company/a:</i></p> <p>[Benvolgut company: masculí singular dirigit a dones i homes que reben el missatge individualment]</p> <p>[Benvolgut/da company/a: les barres, a vegades, són una alternativa gràfica ➔ 5.3.e]</p>	<p><i>Benvolguda Margarida Serra:</i></p> <p><i>Benvolgut Pau Costa:</i></p> <p>[Si no es coneixen les persones destinatàries, té sentit usar les barres, però si es coneixen, és més recomanable personalitzar el seu nom]</p>

4.2 ALTERNATIVES LÈXIQUES

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p><i>Estudis sobre l'origen de l'home</i></p> <p><i>La nova vacuna podria funcionar en homes, però no en animals.</i></p> <p>[homes: encara que teòricament inclou les dones, no les visibilitza ➔ 5.2; ➔ 5.3.i]</p>	<p><i>Estudis sobre l'origen de l'esser humà</i></p> <p>[esser humà: sentit genèric, sense distingir sexe: ➔ 5.2]</p> <p><i>La nova vacuna podria funcionar en persones, però no en animals.</i></p> <p>[persones: sense definició sexual, ➔ 5.3.g]</p>
<p><i>Les persones aspirants...</i></p> <p><i>Les persones convocades...</i></p> <p>[persones: és un ús igualitari, però es recomana no abusar-ne, ➔ 5.3.g]</p>	<p><i>Tant les unes com els altres</i></p> <p><i>Cada aspirant...</i></p> <p>[Tant les unes com els altres...; cada...: pronoms indefinits ➔ 5.3.c]</p>
<p><i>Els professors i les professores de màsters oficials</i></p> <p><i>Els docents responsables de l'assignatura</i></p> <p><i>La docència? responsable de l'assignatura</i></p> <p>[Els docents: masculí genèric sols en l'article, no en el substantiu, perquè és invariable ➔ 5.3.b]</p> <p>[La docència: substantiu abstracte ➔ 5.3.h, en altres casos pot ser una alternativa, però ací no expressa el mateix significat que els docents]</p>	<p><i>El professorat de màsters oficials</i></p> <p><i>L'equip docent responsable de l'assignatura</i></p> <p><i>El personal docent, el professorat...</i></p> <p>[L'equip docent, el personal docent, el professorat: substantius col·lectius i abstractes ➔ 5.3.h]</p>
<p><i>A la trobada anual de la CRUE han acudit vint-i-dos rectors i cinc dones rectores</i></p> <p>[rectors i dones rectores: tracte asimètric en la referència a dones i homes, per redundància ➔ 5.3.i en el cas de la dona]</p>	<p><i>A la trobada anual de la CRUE han acudit vint-i-dos rectors i rectores</i></p> <p>[rectors i rectores: tracte simètric ➔ 5.3.i en la menció de dones i homes]</p>

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p><i>El prestigiós investigador Pere Soler i Sanchis i l'encantadora jove investigadora Empar Gomis-Terol reben sengles premis</i></p> <p>[prestigiós investigador i encantadora jove investigadora: valoració asimètrica → 5.4.c fórmules de tractament i visibilització]</p>	<p><i>Els prestigiosos investigadors Empar Gomis-Terol i Pere Soler i Sanchis reben sengles premis</i></p> <p>[prestigiosos investigadors: tracte simètric → 5.4.c fórmules de tractament i visibilització de dones i homes respecte del seu càrrec o professió]</p>
<p><i>Sacaba de publicar la plaça de governanta de la nova residència d'estudiants del Campus.</i></p> <p><i>El nou governant de l'Estat que isca triat haurà d'afrontar les reformes de les pensions.</i></p> <p>[governanta: professió assentada només en femení, el masculí governant no expressa el mateix significat, duals aparents i buits lèxics → 5.4.a, → 2. Glossari]</p> <p>[el nou governant: paraula invariable per a una professió ocupada tant per dones com homes, que a més pot ser ambigua perquè governanta té un altre significat; duals aparents i buits lèxics → 5.4.a, → 2. Glossari]</p>	<p><i>Sacaba de publicar la plaça per a administrar els serveis domèstics de la nova residència d'estudiants del Campus.</i></p> <p><i>Qualsevol governant / Qui assumisca el govern de l'Estat haurà d'afrontar les reformes de les pensions.</i></p> <p>[la plaça per a administrar els serveis domèstics: redacció alternativa que no restringeix aquest ofici a una dona]</p> <p>[Qualsevol governant/ Qui assumisca el govern: ús adequat dels noms de professió invariables sense masculí genèric (el nou), sense ambigüitat amb governanta]</p>
<p><i>Maria sempre va voler ser músic i per això estudia en el conservatori</i></p> <p><i>Jaume estudia l'especialitat d'infermeria per a ser llevadora</i></p> <p>[músic: masculí en professió ocupada per una dona]</p> <p>[llevadora: femení en professió ocupada per un home]</p>	<p><i>Maria empre va voler ser música i per això estudia en el conservatori</i></p> <p><i>Jaume estudia l'especialitat d'infermeria per a ser llevador</i></p> <p>[música: feminització de professions que s'anomenen com la ciència corresponent, → 5.4.f]</p> <p>[llevador: masculinització de professions tradicionalment pròpies de dones, → 5.4.f]</p>

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p><i>Els guanyadors de la promoció 2023-24 estàn per davall dels 20 anys. Les guanyadores, però, són totes majors de 30.</i></p> <p>[els guanyadors... les guanyadores: salt semàntic, el primer ús masculí dels guanyadors implica la interpretació mixta d'homes i dones; en arribar al segon ús, les guanyadores s'interpreta el primer ús com a grup mixt]</p> <p>[➔ 5.4.b, ➔ 2. Glossari]</p>	<p><i>Els homes guanyadors de la promoció 2023-24 estàn per davall dels 20 anys. Les guanyadores, però, són totes majors de 30.</i></p> <p>[els homes guanyadors ... les guanyadores: ací el terme homes implica que s'eviti el salt semàntic ➔ 5.4.b, ➔ 5.2]</p>
<p><i>El senyor En Lluís Palau i la senyoreta Na Carmela Manresa, representants de la Fundació Benlliure</i></p> <p>[senyoreta i senyor: fórmules de tractament asimètriques i duals aparents, ➔ 5.4.a]</p>	<p><i>En Lluís Palau i Na Carmela Manresa, representants de la Fundació Benlliure.</i></p> <p>[senyor i senyora / en i na: fórmules de tractament simètriques, ➔ 5.4.c]</p>
<p><i>L'escriptor Albert Llopis i la seua dona, la també novel·lista Estela Ferrer / els escriptors, van impartir un taller en les III Jornades de Narrativa Valenciana.</i></p> <p>[dona de...: relació de dependència i tracte asimètric]</p>	<p><i>L'escriptor Albert Llopis i la novel·lista Estela Ferrer van impartir un taller en les III Jornades de Narrativa Valenciana.</i></p> <p>[L'escriptor Albert Llopis i la novel·lista Estela Ferrer: tracte equitatiu, simètric, sense relació de dependència, ➔ 5.4.c]</p>
<p><i>Benvinguts tots</i></p> <p><i>Salutacions a tots els presents</i></p> <p><i>Benvolguts tots</i></p> <p>[benvinguts / a tots / benvolguts: masculí genèric en expressions convencionals pròpies d'alguns discursos.</p>	<p><i>Benvingudes i benvinguts...</i></p> <p><i>Salutació als qui són presents...</i></p> <p><i>Benvolgudes i benvolguts tots...</i></p> <p>[altres expressions convencionals ➔ 5.4.e]</p>

5

*Comprendre la gramàtica
i el lèxic en igualtat*

5.1 EL MASCULÍ GENÈRIC

En gramàtica, el masculí és el gènere no marcat, és a dir, es pot usar per a designar indistintament a dones i homes d'un grup mixt. No obstant això, l'ús sistemàtic del masculí genèric presenta diversos problemes:

- **no visibilitza les dones**, no se les representa en igualtat, no les anomena, i «**el que no s'anomena, no existeix**».

- es podria confondre amb el masculí específic:

Per això, és convenient o bé substituir o alternar les estructures en masculí amb altres més visibilizadores, o bé combinar estructures en masculí i en femení.

El femení és el gènere gramatical marcat, és a dir, només es refereix a dones i exclou els homes en un grup mixt. Per tant, és EXCLOENT:

En els últims anys s'ha estès l'anomenat *femení genèric*, en el qual s'empra el femení INCLUSIVAMENT per a un grup mixt de dones i homes, habitualment per una major presència de dones, especialment en un discurs oral en presència de les persones als qui es dirigeix:

Consisteix a anomenar en femení com ha fet històricament el masculí genèric. Pot aplicar-se de forma generalitzada o restringida en casos puntuals o contextuais. En aquest últim cas, s'empra quan en el grup mixt en el qual estem o al qual ens dirigim predominen les dones i pot ser emprat tant per a homes com per a dones. Podem trobar diverses circumstàncies per al seu ús:

Situacions contextuais en les quals generalment és acceptat en referència a determinats col·lectius. El terme infermeres, per exemple, per a referir-se a professionals de tots dos sexes és el que utilitzen l'Organització Mundial de la Salut i el Consell Internacional d'Infermeres.

Els tribunals i comissions són paritaris per normativa, inclouen dones i homes. L'ús del femení genèric en aquests casos està menys normalitzat. S'argumenta en contra que és excloent amb els homes i sol provocar incomoditat.

Tots els caps de servei convocats a la reunió de sindicats.

Tots els candidats hauran de tenir una alçada mínima d'1,75 m.

(es refereix a totes les persones o a tots els candidats homes?).

Les candidates hauran de tenir una alçada mínima de 1,75 m, es refereix només a dones.

Esteu totes convidades a l'acte d'inauguració.

Es refereix només a dones.

En aquesta classe veig que hi ha una clara majoria de xiques, així que, si us sembla bé, usaré el femení genèric: Hola a totes!

Es necessiten 5000 infermeres més perquè els centres de salut no seguisquen saturats.

Les membres del tribunal de la tesi han atorgat Cum Laude per unanimitat.

a. Formació del gènere en les paraules

El català, com totes les llengües romàniques, disposa d'un sistema per a assenyalar el gènere de les paraules. Només els substantius i alguns pronoms presenten de manera inherent aquesta propietat, mentre que els adjectius, els articles, els demostratius i alguns quantificadors reproduïxen també les terminacions que indiquen que el gènere de la paraula és femení o masculí per concordança. És la flexió de gènere. La immensa majoria de les paraules només presenta un gènere gramatical, perquè són realitats no sexuades: *cotxe, taxi, patinet*, són masculines, mentre que *bicicleta, moto, furgoneta* són femenines.

Encara que la marca de gènere masculí o femení de les paraules és una qüestió pròpiament gramatical i no implica necessàriament una relació directa amb el sexe masculí o femení dels termes als quals es refereix, cal tenir en compte que un reduït percentatge de paraules de la llengua es refereix a éssers animats sexuats, fonamentalment, les referides a persones. En aquests casos, hi ha una tendència a establir una vinculació entre el gènere gramatical masculí o femení i el sexe de la persona referent com a categoria biològica.

En la llengua, el gènere gramatical es pot marcar de diverses formes segons diversos procediments formals.

En uns casos, les paraules tenen un radical diferent quan es refereixen a homes o dones (o en el cas dels animals, a mascles i femelles). Són els substantius HETERÒNIMS:

nora-gendre *vaca-bou*
home-dona *sor-frare*
marit-dona *amazona-genet*
mare-pare *lesbiana-gai*
femella-masclle

En altres casos, les paraules presenten una única forma gramatical comuna, masculina o femenina, per als dos sexes. Es denominen substantius EPICENS (☞ 5.3.g):

persona, víctima, gent, xicalla (f.)
personatge, públic, ídol, nadó (m.)

És possible també, si atenem les persones referents, que aquestes paraules designen únicament a un sexe perquè no existeix una entitat corresponent en l'altre sexe:

musa, nimfa, fada, soprano
eunuc, baríton, imant, bonze

En molts substantius la diferència de gènere gramatical es mostra mitjançant la seua concordança amb adjectius i articles o determinants, mentre que mantenen una forma invariable. Són els que es denominen substantius INVARIABLES:

aquell / aquella periodista
la / el col·lega
aquestes / aquests logopedes
una bona / un bon professional
la / el testimoni

En molts altres casos les paraules presenten variació en afegir a l'arrel diferents terminacions, les marques de gènere, per al masculí i el femení. Així, mitjançant la terminació es determina el sexe de la persona referent. Són els substantius VARIABLES o AMB FLEXIÓ DE GÈNERE:

germà-germana
professor-professora
alcalde-alcaldessa
heroi-heroïna
sacerdot-sacerdotessa

Els substantius del gènere femení que presenten formes com *-ina*, *-essa*, *-iu*, són d'escassa productivitat en la formació de noves paraules. En general, l'oposició més comuna és la de la terminació *-a* per al femení, però pot propiciar usos analògics que, en algunes ocasions, van en contra de les regles de la gramàtica com *membra* o *vigilanta*. No obstant això, en multitud de casos la presència de femenins acabats en *-a*, en particular les referides a oficis i professions, que abans se sentia com a incorrecta o poc adequada, és perfectament gramatical en la norma actual i es va generalitzant en l'ús (➔ 5.4.b):

àrbitre-àrbitra
arquitecte-arquitecta
president-presidenta
jutge-jutgessa
hoste-hostessa

Les alternances més habituals entre formes femenines i masculines referides a persones segons la *Gramàtica normativa valenciana* i el seu registre en el *Diccionari normatiu valencià*, de l'AVL poden consultar-se en ➔ l'Annex.

Poden englobar-se ací també els col·lectius, que no fan distinció en el gènere de les persones que integren el grup: *alumnat*, *humanitat*, *personal*, etc. (➔ 5.3.h).

b. Masculí i femení

El català és una llengua de gènere, és a dir, que sol marcar el substantiu i les paraules que s'hi relacionen (modificadors directes com ara determinants, adjectius i quantificadors) amb terminacions que indiquen si es tracta d'un mot femení o masculí. És el que es denomina flexió de gènere. La concordança es dona igualment en l'ús de pronoms febles masculins (*el/lo*) i femenins (*la*).

Tanmateix, això no vol dir que totes les paraules amb marca de gènere indiquen sexe masculí o femení. El gènere és una marca gramatical i el sexe és un concepte que relaciona un mot amb una realitat que, només en el cas d'alguns éssers animats, és masculina o femenina. Aquesta distinció, la més important, s'aplica als substantius referits a persones, per què presenta sovint una correlació directa amb el sexe que correspon al substantiu. Així, *dona*, *mestra* o *rectora*, són noms amb gènere gramatical femení i indiquen éssers de sexe femení, mentre que *home*, *mestre* o *rector* són noms amb gènere gramatical masculí i indiquen éssers de sexe masculí.

Les marques que tenen els mots amb flexió de gènere, marques flexives, són variacions que pren el substantiu masculí i femení i es donen en la part final del radical de la paraula. Els diferents acabaments depenen de l'origen dels mots.

Les alternances més habituals entre formes femenines i masculines referides a persones presenten una casuística variada. Cal tenir en compte que en molts casos el masculí no té cap marca flexiva i el femení presenta una *a*. Com indica la *Gramàtica normativa valenciana* (p. 94): «Per això, tradicionalment es parla de la formació del femení, en la mesura que la forma femenina es pot obtenir afegint la marca *a* a la forma del masculí o bé canviant la marca del masculí per *a*». Les alternances són les següents:

a) arrel per al masculí, sense marca de gènere, i arrel + *-a* per al femení: *director/directora*; aquest cas pot implicar diferents canvis interns en el femení, per qüestions ortogràfiques o etimològiques: *soci/sòcia*, *licenciat/licenciada*, *administratiu/administrativa*, *psicòleg/psicòloga*, *interí/interina*;

b) arrel + *-e*, *-o*, *-u* per al masculí i arrel + *-a* per al femení: *alumne/alumna*

c) arrel sola o més vocal o *-or* per al masculí i arrel + sufix, *-ina* *-essa*, *-iu* per al femení: *tsar/tsarina*, *jutge/jutgessa*, *actor/actriu*.

d) arrel + *ot* per al masculí i arrel + *-a* o altres acabaments per al femení: *bruixot/bruixa*, *nebot/neboda*.

ells

elles

Formes femenines i masculines referides a persones (*Guia d'ús per a un lleguatge igualitari*, 2012:39).

	ARREL	FORMA MASCULINA	PROCEDIMENT DE FORMACIÓ	FORMA FEMENINA	PROCEDIMENT DE FORMACIÓ	OBSERVACIONS/ MÉS EXEMPLES
a	director	director	arrel sola	directora	arrel + a	<i>pedagog/pedagoga</i> <i>xiquet/xiqueta</i> <i>bonic/bonica</i>
a.1	funcionari	funcionari	arrel sola	funcionària	arrel + a	En alguns casos, canvia l'accentuació del femení: <i>soci/sòcia</i>
a.2	llicenciat	llicenciat	arrel sola	llicenciada	arrel + a	En alguns casos, canvia la darrera lletra de l'arrel: <i>administratiu/administrativa</i>
a.3	psicòleg	psicòleg	arrel sola	psicòloga	arrel + a	Canvi en una lletra de l'arrel
a.4	interí(n) degà (n)	interí degà	arrel sola	interina degana	arrel + n + a	En el femení, com el plural, apareix una n etimològica, no realitzada en el masculí
b	alumn- moss- europe-	alumne mosso europeu	arrel + -a, -o, -u	alumna mossa europea	arrel + a	<i>pediatre/pediatra</i>
c	tsar jutg- act-	tsar jutge actor	arrel + (diversos acabaments)	tsarina jutgessa actriu	arrel + -ina, -essa, -iu	<i>alcalde/alcaldeessa</i> <i>hoste/hostessa</i>
d	bruix-	bruixot	arrel + sufix (per ex. -ot)	bruixa	arrel + a	El femení és la forma bàsica

-es
alumna
alumnat

També hi ha mots que es refereixen indistintament a éssers d'un sexe o l'altre (*persona, infant, individu, bebè*) o que els engloben perquè designen un col·lectiu (*alumnat, humanitat, personal, etc.*). Aquests són particularment útils per a referir-se a dones i homes en termes d'igualtat i sovint són bones alternatives a certs masculins genèrics.

Han donat suport a la candidatura la majoria dels alumnes, els professors i els administratius.

Han donat suport a la candidatura la major part de l'alumnat, el professorat i el personal d'administració.

D'altra banda, hi ha mots invariables, que es poden aplicar tant a homes com a dones i tenir concordança en masculí o femení. En podem identificar diferents grups:

a) Mots acabats en els sufixos *-aire, -ista, -cida*: *colombaire, periodista, homicida. La nova periodista / El nou periodista*

b) Mots acabats en *-a*: *ordenança, atleta, terapeuta. La millor terapeuta/el millor terapeuta*

c) Mots acabats en *-ar*: *auxiliar. L'auxiliar més treballadora / l'auxiliar més treballador*

d) Alguns mots acabats en *-l* o *-nt*: *fiscal, vocal, agent, sol·licitant. El darrer sol·licitant/La darrera sol·licitant*

e) Altres mots: *conserge, pilot, intèrpret, etc. La conserge de Geografia i el conserge de Filosofia.*

Quan el mot és invariable, l'article indica sovint si ens estem referint a un masculí o a un femení i, per tant, sol evitar qualsevol ambigüïtat possible: *el terapeuta/la terapeuta, una fiscal/un fiscal*. Cal, doncs, usar-lo si hi ha una possible ambigüïtat.

En el cas d), s'observa una tendència a formar femenins afegint la *-a*, seguint el model de formes amb aquests acabaments que sí que tenen marca de femení: *adjunt/adjunta, oficial/oficiala, tinent/tinenta*. Així, no és estrany parlar de la *vicegerenta*, tot i que la norma actualment recomana la forma *la vicegerent*. Tanmateix, alguns casos poden encara sonar pejoratiu (*general*).

També cal tenir en compte la formació de femenins que coincideixen amb un ús diferent, que abans només tenia un significat no aplicat a persones: *la música, la informàtica, la tècnica*. L'ús va consolidant aquests nous usos, però es pot constatar que hi ha qui prefereix usar el mot en masculí precedit de l'article femení: *la músic, la informàtic, la tècnic*. No obstant això, la normativa indica que, en aquests casos, cal fer la concordança també en el substantiu: *la música, la informàtica, la tècnica*.

c. Concordances (adequades i anòmales)

L'ús del masculí genèric pot produir missatges inadequats per falta de concordança:

Míriam és tècnic administratiu.

Quan es coneix el sexe de la persona, ha de realitzar-se la concordança adequada:

Míriam és tècnica administrativa.

Aquesta qüestió afecta particularment la concordança amb professions i càrrecs (➔ Annex). Cal tenir en compte també els documents oberts (aquells en els quals hi ha parts per a completar segons qui ho escriu o reba) com a sol·licituds o instàncies:

En [Lluïsa García Ros], graduat en Història

En aquest tipus de documents, per brevetat d'espai, se solen emprar alternatives gràfiques (➔ 5.3.e), com les barres, per a separar les opcions possibles, que poden ser, bé la paraula completa (*En/Na, pare/mare*), o, bé, només la terminació (en paraules amb la mateixa arrel: *Dr./Dra., secretari/a*). En la resta de documents, sempre que siga possible, es recomana la redacció de la paraula completa amb la concordança correcta:

Na [Luïsa García Ros], graduada en Història

Per a veure més exemples amb diferents discursos, ➔ 6 i ➔ 7.

5.2. EL SUBSTANTIU *HOME/S*

El terme *home* té, almenys, dos significats:

- 'ésser humà' (en sentit genèric, sense distingir sexe);
- 'home' (en sentit específic i, per tant, exclouent al conjunt de les dones).

De vegades, l'ús d'*home/s* pot ser ambigu perquè no sempre és possible deduir del context si s'està usant amb valor específic o genèric:

Estudis sobre l'origen de l'home.

L'home neandertal capturava aus per al seu consum.

Només l'home perquè era qui caçava? o qualsevol neandertal?

5.3. ALTERNATIVES AL MASCULÍ GENÈRIC

a. Desdoblament en femení i masculí

Una de les alternatives al masculí genèric és incloure la menció tant de la forma masculina com de la femenina. Aquesta opció visibilitza unes i uns altres per igual, però ha d'utilitzar-se amb moderació i sols en certs moments del discurs (➔ cap. 6). Es recomana no abusar d'aquesta estratègia perquè satura el text i dificulta la comprensió del contingut. Ha d'emprar-se quan amb altres procediments no s'assegure una

correcta interpretació del missatge amb altres procediments, per a deixar clar que afecta a tothom:

Els estudiants i estudiantes del Màster han de presentar el TFM en el termini establert.

No obstant això, cal tenir molta cautela en l'ús de l'anomenat **desdoblament estès**, és a dir, en el desdoblament de tots i cadascun dels elements d'una seqüència. Podria resultar excessiu i complicar la comprensió:

Tots els estudiants i estudiantes convocats i convocades que estiguen interessats i interessades a assistir a la Jornada, han d'estar prèviament inscrits i inscrites.

Com a alternativa, es pot fer la **concordança per proximitat** i/o acudir a altres alternatives:

Tots els estudiants i estudiantes convocades que desitgen assistir a la Jornada, han d'inscriure's prèviament.

Les estudiantes i estudiants convocats que estiguen interessats en la Jornada han d'inscriure's prèviament.

Les estudiantes i estudiants convocats que tinguen interès en la Jornada han d'inscriure's prèviament.

L'estudiantat interessat en la Jornada ha d'inscriure's prèviament.

La normativa actual indica que adjectius i participis concorden en masculí quan s'empren referits a dos o més substantius amb gènere diferent, fet que es dona quan tenim formes dobles.

Les filles i els fills menuts. (fins als quinze anys) de membres de la Universitat rebran un 20% de descompte en els parcs temàtics amb què s'ha signat el conveni.

Tanmateix, s'observa una tendència a establir la denominada «concordança per proximitat», que permet que l'adjectiu o participi femení es referisca als dos sexes si la paraula següent és de gènere femení.

Benvolgudes amigues i amics

Si el substantiu és femení i apareix en segon lloc, la norma desaconsella la concordança en femení, tot i que hi ha qui la defensa i la utilitza.

Els candidats i les candidates estrangeres han de passar per Secretaria a inscriure's en el concurs.

Cal anar amb compte, en tot cas, de no crear una ambigüitat com la que implicaria interpretar que l'adjectiu només afecta el substantiu en femení, com pot passar en l'exemple següent:

En el cas que els substantius siguen invariables quant al gènere i es vulga fer menció explícita al grup mixt, només es duplicarà l'adjectiu:

La Universitat acull els prestigiosos i prestigioses artistes que van participar en la Mostra durant la seua última edició.

En els exemples previs s'ha simplificat el desdoblament i s'han emprat altres alternatives al desdoblament estès o de redacció, com l'ús d'un col·lectiu (*estudiantat*) (➔ 5.3.h) i la substitució de les formes amb concordança de gènere (*interessats, inscrits*) per formes verbals (*desitge assistir, ha d'inscriure's*):

Tot l'estudiantat convocat que desitge assistir a la Jornada ha de realitzar la inscripció/ha d'inscriure's prèviament.

Finalment, si s'opta per desdoblar, es pot alternar l'ordre d'aparició dels termes:

*El director o directora de Departament serà qui autoritze...
La directora o director de Departament serà qui autoritze...*

Aquesta estratègia és més freqüent utilitzar-la en discursos on el públic és present, perquè s'apel·la directament a les persones que es tenen davant (➔ 6). Però, sempre que es conega la persona concreta, s'utilitzarà només la paraula que la identifique, sense desdoblament.

b. Omissió d'articles

Algunes paraules tenen la mateixa forma per a masculí i femení (*agent, auxiliar, conferenciant, congressista, assistent...*). El seu gènere s'expressa mitjançant l'article o el determinant que les acompanya (*el/la panelista, els/les auxiliars de serveis, uns/unes agents...*) per la concordança gramatical. Amb aquests noms invariables quant al gènere, quan és possible, es pot ometre l'article, de manera que no es prioritze cap dels gèneres i s'incloua qualsevol persona:

*La majoria dels i de les congressistes van mostrar el seu acord amb...
La majoria de congressistes van mostrar el seu acord amb...*

*Els especialistes de Química orgànica es reuneixen aquesta setmana...
Especialistes de Química orgànica es reuneixen aquesta setmana...*

*Modificacions en el conveni dels auxiliars de conversa...
Modificacions en el conveni d'auxiliars de conversa...*

*La recepció dels assistents a la Junta serà a les 9.00 h.
La recepció d'assistents a la Junta serà a les 9.00 h.*

És totalment admissible, i sovint aconsellable, tendir a simplificar el discurs doblant només el substantiu, i ometent un dels articles de manera que només quede el que precedeix el primer substantiu.

*Les diputades i diputats de les Corts Valencianes assistiran a l'acte.
Poden passar a matricular-se els estudiants i estudiantes de nou ingrés.*

Aquesta solució és especialment adequada quan les enumeracions tenen una certa complexitat o quan es refereix a una persona o col·lectiu únic, per a evitar l'ambigüitat:

L'alumna o alumne tindrà dret a consultar els treballs realitzats i sol·licitar al professor o professora, o al tutor o tutora responsable, la revisió de la qualificació obtinguda.

Preguem que contacte amb la secretaria el guanyador o guanyadora de la beca de col·laboració.

Cal recordar que la normativa no aconsella la coordinació d'articles pel que caldrà repetir el substantiu, amb repetició d'article o no.

Els farmacèutics i farmacèutiques (en comptes de *Els i les farmacèutiques*)

Les sol·licitants i els sol·licitants (en comptes de *Les i els sol·licitants*)

Les tècniques i/o tècnics (en comptes de *Les i/o els tècnics*)

L'omissió d'articles ha d'entendre's com una possible alternativa, però igual que la resta d'opcions, no pot convertir-se en l'única forma de redacció, perquè pot produir textos una mica despersonalitzats. A més, aquesta estratègia, encara que inclou totes les persones, no les visibilitza (➔ 2. Glossari estratègies visibilitzadores).

D'altra banda, en lloc de l'article, amb aquests noms invariables també poden utilitzar-se uns altres determinants que inclouen qualsevol persona (➔ 5.3.c), paraules genèriques, col·lectives o abstractes (*persones assistents*) o pronoms sense marca de gènere (*qui assistisca*).

L'ideal en la construcció del discurs és no abusar de cap opció, sinó combinar diferents alternatives.

c. Pronoms de persona

Els determinants i els pronoms de persona permeten anomenar quan no se sap exactament qui és o són les persones afectades (*cada, algú, ningú, qualsevol, els qui*) i poden evitar l'ús d'una forma amb marca de gènere, més encara si acompanya a un substantiu invariable (*pianista, gerent, auxiliar...*)

El qui desitge un certificat de participació...

Qui desitge un certificat de participació...

Cada estudiant s'identificarà amb el carnet universitari

Qualsevol assistent pot formular preguntes al final de la ponència

Qualsevol que desitge un certificat de participació...

Cada assistent que desitge un certificat de participació...;

El/la assistent.

Sentregarà un diploma a qualsevol que participen en el certamen

Tant les unes com els altres... / Tant els uns com les altres...

Altres indefinits sí que tenen variació de gènere, com tot/a però, pel seu significat, remarquen 'la totalitat', és a dir, la idea d'inclusió de totes les persones. Això succeeix quan van seguits d'un nom col·lectiu, amb el qual configuren estructures o expressions que no marquen el gènere:

*Tots poden accedir a l'Aula Virtual.
Tothom pot accedir a l'Aula Virtual.*

Tota la comunitat universitària està convidada a participar en els actes.

Tot el claustre ha aprovat l'acta anterior.

d. Estructures comparatives

Les comparacions i les expressions superlatives suposen un dels problemes més difícils de resoldre, perquè estan compostes per dues parts: en la primera part se singularitza una dona i s'expressa en femení (*la degana*) i, en la segona part, es presenta el col·lectiu sobre el qual destaca la dona anomenada:

La degana més valorada de totes les deganes de la UV?

o

La degana més valorada de tots els degans de la UV?

· si el col·lectiu només el formen dones, és correcte expressar en femení plural totes les formes del segon segment: *La degana més valorada de totes les deganes de la UV*

· si el col·lectiu el forma una realitat mixta i no sols dones:

no és correcte **La degana més valorada de totes les deganes de la UV*, perquè aniria en contra de la realitat, ja que en el conjunt també hi ha degans homes;

sí que és correcte l'ús del masculí plural en totes les formes del segon segment: *La degana més valorada de tots els degans de la UV*

i **també es recomana** l'alternativa amb desdoblament en la segona part: *La degana més valorada de totes i tots els degans de la UV.*

sí és correcte l'ús del masculí plural en totes les formes del segon segment: *La degana més valorada de tots els degans de la UV.*

La mateixa situació ocorre en altres oracions, ja no comparatives ni superlatives, en les quals es destaca una dona d'entre un grup mixt:

Gemma Manresa és una dels deu estudiants seleccionats per al Premi Extraordinari del Ministeri.

L'exemple anterior és correcte i adequat; s'empra el masculí amb valor genèric en la segona part de l'oració (*deu alumnes seleccionats*). També podria emprar-se el desdoblament per a visibilitzar més les dones:

Gemma Manresa és una dels deu estudiants i estudiantes seleccionats per al Premi Extraordinari del Ministeri.

Cal observar que s'ha desdoblant només el substantiu *estudiants* i *estudiantes*, i no la resta d'elements (*els, seleccionats*) perquè complicaria la comprensió de l'oració.

Gemma Manresa és una de les deu estudiantes i estudiants seleccionats per al Premi Extraordinari del Ministeri.

e. Qüestions gràfiques

En la llengua escrita s'empren alguns signes gràfics per a fer referència a les persones esmentades i evitar l'ús del masculí genèric o la redundància de formes completes. Aquesta formulació gràfica i econòmica està orientada a evitar els desdoblaments estesos.

La barra (/), el guionet (-), i els parèntesis () són signes lingüístics dins dels signes de puntuació auxiliars. També s'empren l'arrova (@), que no és un signe lingüístic, sinó un símbol, i la ics (x), que és una lletra. Així mateix, en alguns àmbits ha començat a usar-se la marca i (i) com a forma inclusiva (*totis*) (🔗 5.3.f).

*Benvolgut/uda company/a,
Benvolgut-uda company-a,
Benvolgut(uda) company(a)*

Tot@s

Totxs

Totis

Barra (/) i guionet (-)

Són signes gràfics que permeten l'ús de les formes dobles de forma abreujada i representar les formes masculina i femenina. Poden ser útils per a visibilitzar dones i homes, però s'ha de tenir en compte que només serveixen en la llengua escrita i no són adequats en tot tipus de textos. Els textos més idonis per al seu ús són els textos de caràcter esquemàtic, com ara textos administratius (per exemple, formularis, enquestes, etc.), missatgeria electrònica (com les salutacions en correus electrònics), anuncis, etc.

Tenen alguns inconvenients, com el fet que poden dificultar la claredat del text o la lectura en veu alta. A més, no totes les paraules admeten les formes dobles amb barra només la terminació, sinó que es requereix tota la paraula (*pare/mare*).

És preferible i recomanable l'ús de la barra al del guionet o als parèntesis, encara que tots aquests es poden alternar.

*Associats/des de la facultat,
Benvolgut/da degà/na*

*Associats-des de la facultat.
Benvolguts/des col·legues*

*Associats(des) de la facultat.
El (la) sol·licitant*

Si es decideix emprar aquests signes, s'ha de ser consistent i han d'aplicar-se a tots els elements concordats de l'oració:

Llista de candidats/es admesos/es

*Dades del/de la tutor/tutora i del/
de la doctorand/a*

No obstant això, tampoc es recomana acumular un ampli nombre de paraules amb aquests signes gràfics, perquè dificulta la lectura i el text pot resultar confús. En aquests casos, és preferible emprar altres alternatives com ara els genèrics o col·lectius:

*Acord sobre la votació en el Consell
de Departament de tots/tes els/les
professors/res associats/ades i/o
contractats/ades.*

*Acord sobre la votació en el Consell
de Departament de totes les per-
sones amb contracte de professor
associat i contractat.*

*Acord sobre la votació en el Consell
de Departament de tot el professo-
rat associat i contractat.*

Aquesta alternativa gràfica és adequada per a textos breus o esquemàtics:

- documents oberts de caràcter administratiu, com formularis, impresos, instàncies o convocatòries, amb espais per a emplenar;
- documents de tipus informatiu destinats a un públic ampli, com circulars, cartes, correus electrònics, butlletins o algunes normatives;
- textos publicitaris de tipus institucional o polítics; segons els casos, per exemple, cartells, anuncis, avisos breus, etc.

Si els textos o els documents no reuneixen les característiques anteriors, es poden usar altres procediments, com l'expressió completa, desdoblada, en singular o en plural:

*Benvolguda professora,
Benvolgut professor*

Benvolguts professors i professores

Benvolgudes professores i professors

Quan es coneix la persona a la qual va dirigit un escrit, l'ús de les barres i altres alternatives ha de substituir-se per la referència a la persona concreta, especialment en les salutacions:

Benvolguda professora Llopis

Benvolgut professor Sanchis

De vegades, es treballa amb documents amb plantilla i la fórmula de la barra resulta còmoda perquè inclou qualsevol persona a la qual es dirigeix un correu electrònic o carta, però és recomanable personalitzar aquestes aquestes referències o comptar amb dues plantilles, una en masculí i una altra en femení, segons a qui vaja dirigit l'escrit.

Es recomana no usar barres, sinó fer ús de les formes dobles, en les parts del text en què s'apel·la directament a les persones receptors o que es troben en un lloc central: encapçalaments, salutacions, comiats, etc. Així mateix, és necessari desdoblar quan es designa persones concretes a les quals s'as'anomenanomena en qualitat dels seus càrrecs o professions:

*Senyora degana, senyores i senyors
videgans, membres del claustre...*

En lloc de desdoblar amb barres, en alguns documents, com els formularis o altres textos administratius es pot alterar la redacció mitjançant solucions sense variació de gènere, com són les formulacions més abstractes i impersonals:

*Nascut/a a
Sr./Sra. D./ Sra.
Domiciliat a
El/la interessat/a
Graduat/da en
Nivell d'estudis: diplomat
graduat, doctor*

*Lloc de naixement
Nom i Cognom
Domicili
Persona o entitat interessada
Amb títol de Grau en
Nivell d'estudis: Diplomatura
Grau, Doctorat*

Recomanacions finals per a la formació de les formes dobles gràficament amb barra o guionet

Cal tenir en compte quina és la forma del femení d'aquesta paraula, perquè no sempre l'alternança es produeix de la mateixa forma. En general, es pot anteposar la terminació femenina o la masculina, totes dues opcions són vàlides: *Estimades/ts alumnes; Professor/a associat/da*.

No obstant això, en alguns casos, segons la forma de paraula, a l'hora d'usar procediments gràfics per a crear formes dobles, cal tenir en compte la formació de la segona part de la forma desdoblada.

• EN SINGULAR:

Si el masculí no té cap marca o acaba en *-e* o *-o*, es pot escriure una *-a* darrere de la barra:

rector/a
alumne/a

Si el femení acaba en *-essa*, s'escriu aquest acabament darrere de la barra o guió:

jutge/essa

Si la forma femenina i masculina presenten diferències ortogràfiques, s'escriu la terminació femenina a partir de la vocal tònica:

ginecòleg/òloga
funcionari/ària

• EN PLURAL:

L'ordre d'aparició segueix els mateixos criteris que en singular. El plural afeg la *-s/-es* en les dues parts del desdoblament:

pedagogs/gues *interins-nes*
directors/es *presidents-tes*
regidors/res

En plural, s'escriu l'acabament del femení plural a partir de la darrera vocal tònica:

directors/ores *advocats/ades*
pedagog/ogues *interins/ines*

En el cas de paraules invariables, amb la mateixa forma per al masculí i per al femení, es poden desdoblir alguns dels elements que les acompanyen, de manera que es visibilitzen dones i homes per igual:

Els/les esportistes que obtinguen una beca no hauran de pagar taxes.

Quan l'inici d'un desdoblament s'haja d'escriure en majúscula perquè és el començament d'una oració, només s'empra la majúscula en el primer element:

El/la president/a del tribunal convocarà la prova en un termini màxim de dos dies naturals.

S'aconsella duplicar les preposicions que precedisquen als articles que formen part d'una contracció (*del/de la, al/a la*)

Recomanacions al/a la director/a del projecte

Recomanacions al/la director/a del projecte

Respecte als termes compostos referits a professions, ocupacions i càrrecs, és convenient utilitzar desdoblaments per a cadascun dels seus components:

educador/a físic/a
educador/a físic

secretari/a adjunt/a
secretari/a adjunt

enginyers tècnics/enginyeres tècniques;
enginyers/as tècnics/ques
enginyers/enginyeres tècnics;
enginyers/as tècnics.

Si l'estalvi d'espai, seguint els criteris anteriors, no és important, escrivim les dues formes senceres separades per la barra:

cec/cega
soci/sòcia
tècniques/tècnics

f. Alternatives per a evitar la menció del gènere: l'arrova @, la lletra x i la marca i

L'arrova no és un element pròpiament lingüístic, però s'ha estat utilitzant perquè aparentment fusiona en un sol signe els morfemes *-a* i *-o*. És desaconsellable en la comunicació formal dins de la Universitat perquè

- no és un signe ortogràfic, sinó un símbol
- és impossible pronunciar l'arrova en la lectura en veu alta
- no sempre reflecteix la fusió de les vocals *a* i *o*, atès que no totes les paraules formen el masculí en *-o* i el femení en *-a* (*el/la analista, el/la bidell/a*). Per tant, pot presentar problemes de concordança:

coordinador i coordinadora
coordinador@

firma del director de tesi
firma de la directora de la tesi
firma del (de la) director@ de tesi

Pot emprar-se en textos de caràcter informal i amb menys repercussió institucional, com ara anuncis, correus electrònics personals, cartells, xats, blogs informals o privats, etc. Però no se'n recomana l'ús en textos administratius, acadèmics, docents o de difusió cultural, per ser més formals i professionals:

Estudiant de 2n de grau en Física
busca profess@r per a classes
particulars.

A més, s'ha de tenir en compte que té un altre ús en el llenguatge en Internet (tant per a marcar adreces de correu electrònic, com a fórmula de citació en xarxes socials, anteposada al nom de perfil o usuari: @UV_EG), per la qual cosa podria generar-se ambigüitat en algun cas.

La lletra *x* presenta els mateixos problemes que l'arrova per a la seua oralització (**mestrxs*, **alumnx*, **arquitectx*), per la qual cosa tampoc és recomanable el seu ús en textos relacionats amb activitats acadèmiques, professionals i culturals. Presenta dificultats de lectura i, entre altres inconvenients, dificulta l'accessibilitat als textos de persones amb limitacions de visió, ja que els lectors digitals no reconeixen la paraula.

L'ús de la *i* com a marca gràfica o lingüística en substitució d'altres morfemes de gènere té un origen relativament recent (*totis*, *elli*, *ellis*) i s'ha estès en alguns àmbits per a evitar l'ús del masculí genèric i altres formes alternatives com ara barres, guions, parèntesis, *x* o @. També s'empra, en certs grups, com a alternativa de gènere gramatical neutre per a persones no binàries.

Encara que pot acceptar-se en certs contextos el seu ús continua sent minoritari. Tot i que aquestes formes (arrova, ics o *-i*) encara no són acceptables gramaticalment ni estan assentades en l'ús, es pot constatar amb facilitat que la seua extensió en les xarxes socials, en contextos informals, entre determinats col·lectius és un fet freqüent.

g. L'epicè *persona*

Una de les estratègies habituals com a alternativa al substantiu *home*, i també, al masculí genèric, és l'ús de *persona* que, en català, és un substantiu epicè (➔ 5.1.a.) i ➔ 2. Glossari).

És una paraula amb gènere gramatical inherent femení (*la persona*), encara que designa indistintament dones o homes (*Marc és una persona amb molt de seny*).

No obstant això, cal tenir en compte que el substantiu *persona*, no pot substituir sempre el masculí genèric (els joves > les persones joves, però no *els xiquets* > *les persones xiquetes/infants*). El terme *persona* ha d'emprar-se, per tant, de manera moderada, perquè el resultat de la redacció no resulte excessivament abstracte, atès que s'esmenta a algú concret. Si s'anomenen 'persones que fan coses', sense especificar ni concretar qui són aquestes persones, pot contribuir, així mateix, a invisibilitzar les dones en el discurs.

la persona candidata
la persona interessada
aquelles persones que...
les persones destinatàries

h. Col·lectius i abstractes

Els termes referits a un col·lectiu i no a persones individuals poden ser una alternativa útil al masculí genèric, especialment, en contextos administratius:

Les estudiantes i estudiants de màsters oficials obtindran un punt.
L'alumnat de màsters oficials obtindrà un punt.

Aquesta opció presenta l'avantatge de la brevetat, en incloure totes les persones, encara que no visibilitza ni unes i ni uns altres:

Els substantius *abstractes* eviten esmentar la persona a canvi de designar la professió (*l'advocacia*, en lloc *d'advocades i advocats*), la institució (*la universitat, la facultat, l'institut, el departament*, en lloc de les persones que hi treballen o estudien) o la disciplina (*la filologia, la psicologia...* en lloc de les seues *investigadores i investigadors de Filologia, o filòlegs i filòlogues*).

professorat, equip, claustre, Consell (de Departament, de redacció, editorial...), la Junta (de govern, permanent...).

Els substantius abstractes presenten limitacions d'ús. No sempre existeix un substantiu abstracte en la llengua que expresse les persones designades (*becaris/ies, coordinadors/res, candidats/tes, autors/res, companys/nyes*). Pot implicar valors de significat diferents al substantiu de persona:

Eva Cantín i Antoni Pintado nomenats consellers/assessors de la rectora (no es pot substituir ni per conselleria o assessoria).

Els logopedes de la Clínica Lluís Alcanys reivindiquen la contractació de més personal (no es pot substituir per la Logopèdia).

Tampoc visibilitza les dones i el seu abús podria produir discursos molt despersonalitzats, perquè no al·ludeix a *persones*, sinó a una dimensió externa a elles:

Psicòlegs i psicòlogues de la UV proposen mètodes hipnòtics per a superar l'estrès.

Expertes i experts en psicologia de la UV proposen mètodes hipnòtics per a superar l'estrès.

Fixeu-vos que el substantiu abstracte *psicologia* no és una alternativa vàlida ací perquè omet informació respecte a l'enunciat original.

La psicologia proposa mètodes hipnòtics per a superar l'estrès.

i. Ús de *dona/dones* i *home/homes*

Per a ressaltar o deixar clar que la informació es refereix només a *dones* o sols a *homes*, s'afeg dones al substantiu central:

A la trobada anual de la CRUE han acudit vint-i-dos rectors i cinc dones rectores.

A la trobada de la CRUE han acudit vint-i-set rectores i rectors.

Anna Pina és la primera directora dona que aconsegueix aquest reconeixement.

Van acudir sis degans homes i set deganes dones.

En aquesta titulació el nombre d'estudiants homes és superior.

En molts casos, l'ús de *dona* o *home* és redundant, perquè la paraula a la qual acompanyen ja té alguna marca de gènere gramatical: *directora, deganes, estudiantes*, per la qual cosa es recomana evitar-ho. No

obstant això, pot ser acceptat si s'empra amb finalitats contrastives i focalitzadores, o per a evitar l'ambigüitat, perquè el substantiu central al qual acompanya no expressa marca gramatical:

Tres auxiliars de la UV (dues dones i un home) opten al lloc ofert.

També té sentit el seu ús en missatges formulats en masculí on es pot generar ambigüitat entre referències a masculí genèric o masculí específic (excloent, referit només a homes) (☞ 5.1.a).

Els estudiants graduats en la UV en 2023 són un 5% més que en 2022 (masculí genèric, s'interpreta com grup mixt).

Els estudiants homes graduats en la UV en 2023 són un 5% més que en 2022

(masculí específic, ús d'home per a marcar el valor excloent, i evitar l'ambigüitat amb el masculí genèric).

Els graduats (tant estudiantes com estudiants) en la UV en 2023 són un 5% més que en 2022

(canvi de redacció, especificant *dones* i *homes* o, en aquest cas, *estudiantes* i *estudiants* per a evitar ambigüitat amb el masculí genèric).

Malgrat això, encara que aquests usos excepcionals es justifiquen per a evitar ambigüitat o deixar clar el missatge, es recomana alternar amb altres possibilitats (col·lectius, per exemple) o modificar la manera de redactar el missatge.

Des del punt de vista del discurs, quan s'utilitzen els substantius *dona* i *home* sol en una part del discurs i no en l'altra, es pot produir l'error denominat salt semàntic (☞ 5.4.b).

5.4. ALTRES FENÒMENS NO IGUALITARIS

a. Duals aparents i buits lèxics

Els duals aparents són parells de paraules que no signifiquen el mateix en masculí i en femení en tots els contextos. Per exemple, *governant* és 'Que governa, especialment que té la direcció política d'un Estat' i pot emprar-se tant en masculí com en femení (*el/la governant*); no obstant això, *governanta*, amb el significat de 'dona que té al seu càrrec el personal de serveis en un hotel', només existeix per al femení. Generalment, aquestes asimetries es refereixen a professions o a qualitats referides a persones:

*Acabada de publicar la plaça a **governanta** de la nova residència d'estudiants del Campus.*

*Recentment publicada la plaça per a **administrar els serveis domèstics** de la nova residència d'estudiants del Campus.*

el/la governant i la governanta

Senyoreta/senyoret són formes de tractament que, a més d'estar obsoletes, no signifiquen el mateix: *senyoreta* designa la dona soltera o a una certa mena de treballadores (dependentes, mestres...). Per part seua, *senyoret* no al·ludeix a cap d'aquestes dues accepcions de *senyoreta*, que no té, doncs, un equivalent en masculí.

senyoreta/senyoret
primera dama/primer cavaller

En el cas de l'equivalència de *primera dama*, 'Muller del cap d'Estat o del cap de Govern', la correspondència més lògica és *primer cavaller* (ja existeix aquesta equivalència en la fórmula vocativa *dames i cavallers*). No obstant això, la fórmula no està recollida en el *Diccionari normatiu valencià*. Quan una paraula no té un equivalent de significat en la forma masculina, es un fenomen al qual se'l denomina **buit lèxic** (➔ 2. Glossari).

Finalment, el terme *senyoret* és un exemple del fenomen anomenat vocable ocupat (➔ 2. Glossari). No està lliure per a oposar-se a la forma femenina *senyoreta* quan es refereix a 'dona soltera', perquè ja té un altre significat: 'Malcriat, acostumat a viure bé, a no fer res', segons el diccionari de l'AVL. Un vocable ocupat no és 'el masculí de', sinó que ha sigut 'ocupat' per un altre significat només per a un dels dos gèneres.

b. Salt semàntic

El salt semàntic (➔ 2. Glossari; ➔ 6) és un fenomen sexista en el discurs. Es produeix quan s'empra una paraula en masculí (*rectors*, en l'exemple), interpretada com a genèrica (grup mixt) en primera instància, però, en afegir-se després el seu femení (*També les rectores*), qui està llegint ha de corregir-se i reinterpretar el primer ús (*Els rectors espanyols*) com un masculí específic.

Els rectors espanyols entre els més valorats d'Europa. També les rectores.

Una alternativa al salt semàntic podria ser especificar *homes* en la primera menció (*Els rectors homes espanyols entre els més valorats d'Europa*), la qual cosa pot resultar forçat. Una alternativa més natural és modificar la redacció, per exemple, mitjançant desdoblament, en l'ordre que es preferisca:

Els rectors i rectores espanyols entre els més valorats d'Europa.

Les rectores i rectors espanyols entre els més valorats d'Europa.

c. Fórmules de tractament i visibilització

Dins dels usos lèxics, ocupen un lloc especial les fórmules de tractament, formes convencionals de cada llengua que, en alguns casos, presenten certes asimetries entre la fórmula femenina i masculina, com en *senyoreta/senyoret*, buit lèxic (➔ 2. Glossari) i vocable ocupat (➔ 2. Glossari i ➔ 5.4.a).

El III Pla d'Igualtat (2019-2022), Eix 4, Acció 61 recull l'exigència de garantir la visibilització de les dones en l'entorn universitari mitjançant la seua identificació completa (conferenciants, ponents, moderadors... incloent els dos cognoms).

Així mateix, els càrrecs o dignitats que requerisquen d'una fórmula de tractament de cortesia, hauran d'emprar-se en la forma gramatical femenina o masculina que corresponga a la persona concreta:

Senyora rectora magnífica, Senyor degà, Molt honorable president.

De la mateixa manera, s'ha d'evitar qualsevol tipus de tracte asimètric en presentar dones i homes. En el següent exemple, a la dona se la denomina pel seu nom de pila, i a l'home tant amb el nom com amb el cognom:

Júlia, la directora del Servei, es reunirà amb Andreu Maiques, secretari.

Júlia Martí, la directora del Servei, es reunirà amb Andreu Maiques, secretari.

Igualment, en presentacions o actes públics, el tractament que es done a dones i homes ha de ser equitatiu. S'han de destacar aquells aspectes rellevants per a l'acte (la seua trajectòria docent, investigadora, laboral...) i evitar aspectes personals o esmentar qüestions estètiques, físiques que no tinguen relació amb el àmbit professional:

El prestigiós investigador Ausiàs Aparisi i l'encantadora jove investigadora Joana Montlleó reben sengles premis.

Els prestigiosos investigadors Joana Montlleó i Ausiàs Aparisi reben sengles premis.

Done les gràcies a l'excel·lent professor Capafons i a la meua simpàtica tutora Elisa.

Done les gràcies al professor Capafons i a la meua tutora, la Dra. Martí.

En aquest segon exemple, a més de no ser igualitari per usar només el nom de pila en el cas de la dona a diferència de l'al·lusió a l'home pel cognom, és asimètric en el tractament per destacar una qualitat personal ('simpàtica') no relacionada amb la seua funció ('tutora').

Dos psicòlegs i tres dones representaran a la UV en el pròxim Congrés.

Un equip de cinc psicòlogues i psicòlegs representaran...

Tres psicòlogues i dos psicòlegs representaran...

Així mateix, es considera asimètric anomenar l'home pel càrrec, rang o aportació i a la dona només per la seua condició de dona:

Finalment, també suposa un tracte asimètric esmentar la dona per la seua relació de dependència respecte de l'home (*filla de/esposa de/dona de/germana de...*), perquè focalitza l'atenció en aquest aspecte i no en la informació que s'està transmetent:

L'escriptor Alberto Ramírez i la seua dona, la també novel·lista Estela Guerrero, van impartir un taller en les III Jornades de Narrativa.

L'escriptor Alberto Ramírez i la novel·lista Estela Guerrero van impartir un taller en les III Jornades de Narrativa.

d. Identificació d'autoria en publicacions i referències bibliogràfiques

Per a aconseguir una adequada visibilització és convenient incloure els noms de pila complets en les bibliografies i referències bibliogràfiques (sempre que ho permeta el sistema bibliogràfic). Així mateix, es recomana esmentar les especialistes sempre amb el seu nom complet (nom i cognom/s):

Agulló Díaz, M. C. i Juan Agulló, B. 2020. Mestres de Mestres. 150 anys de formació de Mestres valencianes. València, Publicacions de la Universitat de València.

Agulló Díaz, María del Carmen i Juan Agulló, Blanca. 2020. Mestres de Mestres. 150 anys de formació de Mestres valencianes, València, Publicacions de la Universitat de València.

e. Fórmulas fijas

Les fórmules fixes, igual que les fórmules de tractament, són expressions més o menys convencionals que tenen les llengües i que s'empren en els actes socials (reunions, presentacions, obertura d'actes acadèmics...). En alguns casos, són parells de termes (desdoblament) de cortesia, emprats com a salutació, a l'inici del discurs:

*Benvinguts tots
Benvingudes i benvinguts
Senyores i senyors
Dames i cavallers*

Altres vegades, es desdobra el terme perquè l'acte és presencial i s'esmenta de manera directa les persones al·ludides, atès que són presents en l'acte comunicatiu:

Degans i deganes, professors i professores, estudiants i estudiantes, membres de la comunitat universitària, benvinguts...

La recomanació general per a aquestes o altres fórmules fixes és anar alternant l'ordre de menció de la formes masculina i femenina:

Companyes, companys, esteu convidats a l'acte que tindrà lloc demà.

f. Professions i càrrecs

La incorporació de la dona als diferents àmbits laborals ha suposat la necessitat de fer canvis en la denominació dels substantius referits a càrrecs, oficis i professions, tradicionalment usats només en masculí.

*Maria sempre va voler ser **músic** i per això estudia en el conservatori.*

Les opcions més utilitzades en aquest procés són les que es detallen en l'apartat de formació del gènere (☞ 5.1.a), és a dir:

*Maria sempre va voler ser **música** i per això estudia en el conservatori.*

1. Feminitzar el substantiu masculí (*doctor > doctora, conseller > consellera, músic > música; jutge > jutgessa*). De fet, han desaparegut quasi per complet els substantius femenins que designaven antigament a l'esposa de l'home que exercia certs oficis.

Alguns d'aquests són de recent creació, per la incorporació de la dona a llocs tradicionalment exercits per homes. Encara generen resistències en l'ús social, i moltes vegades es prefereix el terme masculí, encara que el càrrec l'ocupe una dona: *Cristina Estellés, arquitecte del nou pavelló esportiu*. No obstant això, en tots els casos, ha d'emprar-se la forma que correspon a la persona:

Cristina Estellés, arquitecte del nou pavelló esportiu.

Rosa Planell ha sigut nomenada jutgessa d'instrucció.

Virgínia Cabedo és metgessa especialista en Endocrinologia.

Isabel de la Bruna, la política més jove a rebre aquest guardó.

Pot veure's que la combinació de l'article femení amb alguna de les formes esmentades en masculí (**la mèdic*) és incorrecta ja que no hi ha concordança de gènere.

Alguns termes en femení coincideixen amb els noms de disciplines (*informàtica, política, matemàtica, bioquímica, física, música*), però es recomana utilitzar-los sempre, ja que, atès el context, no sol haver-hi confusió entre el significat de persona i de disciplina:

Les matemàtiques de la UV entre les professores més ben valorades.

Un equip de quatre químiques defensa un projecte pioner.

Dues tècniques superiors van representar al PAS de la facultat.

Altres vegades, per metonímia, coincideixen la persona que toca un instrument amb el nom d'aquest (*el/la bateria*). Malgrat aquestes coincidències, es recomana el seu ús en masculí o femení segons corresponga.

2. Masculinitzar el substantiu femení

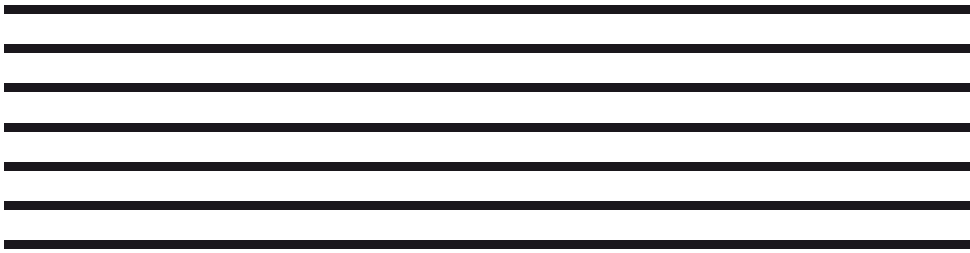
En altres casos, s'han creat les formes en masculí a partir del femení, perquè s'ha produït el fenomen social invers: eren professions ocupades normalment per dones, però actualment les exerceixen homes i dones per igual:

hostessa > hoste
modista > modiste
infermera > infermer
mestressa de casa > mestre de casa

3. Utilització de substantius comuns quant al gènere

Respecte a la referència als títols oficials, hauran d'aparèixer en masculí o femení, segons corresponga, segons l'Ordre del Ministeri d'Educació i Ciència del 22 de març de 1995 per la qual s'adequa la denominació dels títols acadèmics oficials a la condició masculina o femenina de les persones que els obtinguen (*graduad, graduada, tècnic/tècnica, doctor/doctora, etc.*).

el/la auxiliar
el/la conferenciant
el/la analista

6

*Discursos i imatges
en igualtat*

Els discursos de l'àmbit acadèmic, en especial, en el context universitari, s'han d'adequar tant al contingut com a les persones a qui van dirigits. En aquest capítol s'ofereixen recomanacions generals per als discursos i el tractament de les imatges i icones, si n'hi hagués. En el capítol següent (➔ 7), es proporcionen textos concrets de diferents àmbits, com a exemple d'ús igualitari en els discursos tant en la pràctica professional, com en la docència i la comunicació universitàries.

6.1 RECOMANACIONS GENERALS PER AL DISCURS ACADÈMIC

La primera distinció que cal establir és entre discursos orals i escrits, ja que certs recursos propis de l'escriptura (com les barres) no es verbalitzen de la mateixa manera en l'oralitat que en la lectura silenciosa.

*La premissa general per a qualsevol text o discurs és aplicar
i combinar diferents estratègies per visibilitzar, anomenar i
comunicar de manera igualitària, però assegurant tant la norma
de la llengua com la coherència del missatge en el context d'ús.*

En els apartats previs s'han descrit diferents alternatives, no només per evitar l'abús del masculí genèric, sinó també per aconseguir un tracte igualitari, no sexista ni discriminatori. Això no obstant, aquestes alternatives o recomanacions no es poden aplicar sense una mínima reflexió o valoració de la situació comunicativa en què s'utilitzen. De manera que, com a RECOMANACIÓ GENERAL, cal recordar que:

*No hi ha solucions universals ni es poden canviar tots els elements
de manera automàtica. Cada cas concret s'ha d'avaluar en
el seu context, si és oral o escrit, i adaptar-se segons les seues
característiques i segons la(les) persona(es) a les quals vaja dirigit.*

A més de les alternatives al masculí genèric descrites a ➔ 4, desenvolupades a ➔ 5 i exemplificades en textos diversos a ➔ 7, adequades al context d'ús, en ocasions, és suficient amb un canvi en la redacció (quan no hi ha una apel·lació directa o és un missatge de caràcter general). Una opció senzilla és fer servir formes d'expressió neutres i inclusives (➔ 7.3.a):

La Universitat de València posa a disposició de tots els ciutadans la seua Seu Electrònica.

La Universitat de València posa en funcionament la Seu Electrònica.

Ja està activa la Seu Electrònica de la Universitat de València.

La Universitat de València estrena la Seu Electrònica.

6.2 RECOMANACIONS PER A DOCUMENTS ESCRITS

En la comunicació universitària es desenvolupen un gran nombre de documents escrits, tant en la interacció docent-alumnat, com en l'àmbit de la investigació i en la transmissió del coneixement. Així mateix, també es comparteixen múltiples documents administratius (➔ 7.1).

La redacció d'aquests documents no es pot fer de manera automàtica, sinó que cal triar, en cada cas, quina és la millor alternativa d'ús que s'ajuste al context i que transmeta el significat de manera coherent. En el capítol 7 es detallen exemples de documents escrits però, com a recomanació general, convé diferenciar els tipus d'escrits següents:

a. Documents per a públic en general

Es tracta de comunicacions amb missatges o informacions d'interès col·lectiu, però que no es dirigeixen a algú en particular. En aquests casos, es poden combinar estratègies visibilitzadores (➔ 2. Glossari Estratègies lingüístiques visibilitzadores), per exemple:

desdoblar o duplicar:
Convocatòria per a becaris i becàries de recerca.

desdoblar canviant l'ordre:
Avui es reuneixen investigadores i investigadors de tota la Comunitat.

O amb altres recursos inclusius (➔ 2. Glossari Estratègies lingüístiques inclusives), com:

l'ús de substantius col·lectius:
Convocatòria per a personal de recerca en formació, PIF

ús de formes abstractes:
Avis a la comunitat universitària

ús d'epicens:
Totes les persones interessades tenen un termini de 10 dies

recursos gramaticals com el pronom *qui*:
Qui vulga sol·licitar un permís o llicència

l'indefinit *cada*, amb substantius invariables, com ara *estudiant*, en lloc d'*alumna/e*
Cada estudiant haurà de triar l'itinerari formatiu en 3r.

ús de formes invariables sense article ni determinants:
estudiants i docents

Com en el següent titular d'una notícia, en què apareix una fotografia que visibilitza un grup mixt de persones:

En textos de caràcter breu, com titulars o missatges curts, seria possible utilitzar alguna expressió en masculí genèric de manera esporàdica o puntual, sempre que la resta del discurs visibilitze dones i homes de manera equilibrada i que el seu ús no genere ambigüitat referencial.

Tots els assistents s'han d'inscriure prèviament.

Com a recomanació específica per a aquest tipus de discursos, també és possible ajustar la redacció emprant expressions neutres, senzilles i amb la informació clara, sense necessitat de desdoblament, per exemple, en documents tancats:

Graduat/da a...
Grau en...

b. Documents per a diverses persones concretes

En els casos en què un text va dirigit a diverses persones concretes i, per tant, no és un públic indeterminat, convé que les referències apel·len directament a elles. Així queda clar que és un missatge només per a aquestes persones en particular. En aquests discursos, convé prioritzar les estratègies visibilitzadores, com ara: anomenar esmentar o fer exprés el nom i cognoms de les persones afectades, per exemple, en un correu electrònic, en l'encapçalament:

A/A Directora Sra. Miriam Valldecabres i subdirector Sr. Fernando Gisbert.

Desdoblament les seues referències:
Assistiran totes els directors i directores de departaments d'aquesta facultat.

Les estratègies inclusives, com els epicens, poden emprar-se en contextos on queda clar que es tracta d'un grup mixt: en el cas de l'exemple de la dreta, és sabut que les composicions dels tribunals són paritàries o equilibrades i, per tant, no hi ha dubte que és un grup mixt de persones.

Cada membre del tribunal expressarà la qualificació amb una nota numèrica.

c. Documents per a una persona concreta (individualitzats)

Els documents dirigits a una persona determinada o específica tenen caràcter individual i, per tant, convé que estiguen personalitzats. Per a això, es recomana anomenar anomenar o usar referències concretes que representen a la persona a qui es dirigeixen:

El premi ha sigut atorgat a la Dra. Elisa Beltrán.

Si es tracta d'un càrrec unipersonal, haurà de reflectir la identitat de la persona i anomenar-la específicament:

*Benvolgut vicedegà d'Estudis
Benvolguda directora de la revista...*

En els casos en què es desconeix qui exerceix un lloc o aquest pot canviar de manera imminent, o no és rellevant destacar-ho, és possible anomenar el càrrec en lloc de la persona que l'ocupa, tant si és qui rep el text com si és qui l'envia:

*Direcció del Departament
Comitè Organitzador
Presidència
Secretaria tècnica...*

d. Documents institucionals

En la comunicació institucional o emesa en representació de la UV o com a membre d'aquesta, s'ha de parar atenció especial a l'ús igualitari del llenguatge. La Universitat, com a institució, no sols exerceix un paper en el desenvolupament de la ciència i la transmissió de coneixement, sinó que també compleix una funció social i actua, al seu torn, com a model comunicatiu per a altres institucions. Per tant, els documents emesos per representants de la comunitat universitària també generen models discursius que poden contribuir a desenvolupar, en tota la societat, un llenguatge més igualitari.

e. Documents de caràcter científic

En les publicacions científiques i d'investigació, com ara articles, ressenyes, llibres, projectes o patents, entre d'altres, seria recomanable que les referències bibliogràfiques anaren completes (☞ 5.4.d), és a dir, que s'esmentara que en la citación, se empleara junto al apellido el nombre completo y no solo la inicial, con el fin de visibilizar la producción científica de las mujeres:

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI ALTERNATIU
Agulló Díaz, M. C. i Juan Agulló, B. 2020. <i>Mestres de Mestres. 150 anys de formació de Mestres valencianes.</i> València, Publicacions de la Universitat de València.	Agulló Díaz, María del Carmen i Juan Agulló, Blanca. 2020. <i>Mestres de Mestres. 150 anys de formació de Mestres valencianes.</i> València, Publicacions de la Universitat de València.

6.3 RECOMANACIONS PER A DISCURSOS ORALS

Una part important de la comunicació acadèmica (tant institucional com docent, o fins i tot en la divulgació científica a través de xarrades, jornades o vídeos) es desenvolupa oralment. Per això, és important aplicar certes estratègies per a transmetre els continguts amb un llenguatge igualitari, ja que el públic a qui es dirigeix és concret, estiga o no present en el moment de pronunciar el missatge.

En aquest apartat s'inclouen tant les classes o les sessions d'aula (per a alumnat, PDI o PAS), les tutories, els seminaris, les reunions amb alumnes, les reunions de treball dels equips o els grups d'investigació, les reunions de qualsevol índole en el si de la institució (consells de departament, claustres, juntes de centre...), així com les intervencions en actes institucionals, jornades i congressos, tribunals (TFG, TFM, Tesi doctoral i oposicions per al professorat) o vídeos de caràcter institucional elaborats per qualsevol membre de la comunitat universitària.

En general, els discursos orals poden ser espontanis o poden preparar-se prèviament per escrit:

DISCURSOS ORALS	
PREPARATS	ESPONTANIS
Els discursos elaborats per escrit, completament o parcialment, tenen més possibilitats de presentar un tractament igualitari acurat.	Aquestos discursos es duen... a terme sobre la marxa, sense planificació prèvia, la qual cosa pot portar a un menor control en l'elecció d'estratègies igualitàries.

En els discursos preparats, es recomana extreure aquestes orientacions depenent de l'audiència i del tipus de discurs: discursos amb major repercussió social, formativa o acadèmica, discursos dirigits a una àmplia audiència, discursos transmesos en mitjans de comunicació, etc.

Una de les maneres de millorar l'ús del llenguatge igualitari en els discursos espontanis consisteix a acostumar-se a emprar-lo en la llengua escrita on es procedeix amb major reflexió i revisió del resultat.

L'ús freqüent dels procediments no sexistes i de visibilització en la llengua escrita afavorirà la creació d'hàbits d'expressió lingüística en la llengua oral, més espontània.

En el següent esquema poden veure's diferents tipus de discursos orals, des dels més espontanis (a l'esquerra), fins als més elaborats o preparats (a la dreta).

COMUNICACIÓ ORAL					
ESPONTANI			PREPARAT		
<i>Converses i xarrades informals</i>	<i>Atenció al públic presencial i telefònica</i>	<i>Torn de preguntes Comunicació en l'aula</i>	<i>Col·loquis Taules redones Debats</i>	<i>Entrevistes</i>	<i>Discursos Conferències Exàmens orals Defenses (TFG, TFM, tesi) i oposicions</i>

Els **discursos orals elaborats**, tant si són acadèmics com més socialitzadors, solen estar formats per:

- una **part més expositiva**, en la qual es descriuen o argumenten els continguts, i
- una **part més social**, composta per una salutació, benvinguda, agraïments, *captatio benevolentiae*, etc. Com l'audiència és presencial, és evident que s'està apel·lant directament les persones presents i, per tant, es requereix una major personalització dels missatges que tinga en compte el sexe de les persones del públic i no es dirigeixca en masculí a una audiència mixta.

Com a **recomanació general**, els discursos orals **preparats i formals** han de presentar **major personalització**, especialment, si les **persones són presents** en la comunicació, bé de manera física, bé de manera virtual, a través de plataformes de videotelefonada o altres serveis digitals.

Per tant, en casos d'apel·lació directa perquè el públic és present convé aplicar estratègies visibilitzadores i, sempre que siga possible, fer menció a totes les persones, dones i homes, de manera equivalent, per exemple:

a. Salutacions i comiats

És pertinent desdoblar en la part de la salutació i en el comiat

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI ALTERNATIU
<p><i>Benvolguts alumnes:</i> <i>Benvinguts al nou curs acadèmic</i> <i>Als electors: Gràcies pels vostres vots!</i></p>	<p><i>Benvolgudes i benvolguts estudiants/es:</i> <i>Us donem la benvinguda al nou curs acadèmic</i> <i>A les electores i electors:</i> <i>Gràcies pels vostres vots</i></p>

En aquests discursos són més habituals i esperables els desdoblaments (➔ 5.3.a) i el públic està més acostumat a escoltar-los, per tractar-se d'actes dins del marc institucional, compromès amb donar visibilitat i, per tant, anomenar a totes i a tots els presents. D'aquesta manera, a més, se senten identificats amb el contingut dels missatges i de les informacions que se'ls transmeten, perquè són les persones als qui s'apel·la de manera directa. (➔ 7.2.a, discursos a l'aula i ➔ 7.4, discursos socials).

b. Nom complet

En el cas de càrrecs, a més de les fórmules de tractament i cortesia pertinents (➔ 5.4.c), verbalitzar el nom complet, no sols els cognoms, quan siga pertinent:

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI ALTERNATIU
Senyora degana	Senyora degana, Na Rosa Rodríguez
Senyora rectora magnífica	Senyora rectora magnífica, Na Mavi Mestre
<i>*Estas fórmulas de tratamiento pueden encontrarse en la LO 4/2007, que modifica la LOU, Disposición adicional decimotercera): https://www.boe.es/eli/es/lo/2007/04/12/4/dof/spa/pdf</i>	

c. Alternança de l'ordre d'aparició

Quan s'anomena les persones i es desdobra, és convenient no seguir un ordre rígid «masculí-femení», sinó alternar o variar al llarg del discurs (➔ 5.4.e):

*Els directores i directores
Les directores i directors*

És recomanable que aquestes estratègies es combinen amb altres fórmules que, si bé no visibilitzen, també són inclusives:

*Investigadors i investigadores del
CSIC es reuneixen a València.
Investigadores i investigadors del
CSIC es reuneixen a València.*

d. Ús de substantius epicens

Com a alternativa al masculí genèric, quan es trate d'un públic mixt, fer servir epicens (➔ 5.3.g) com a persona, personatge, figura, etc., combinats amb altres estratègies.

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI ALTERNATIU
Els candidats seleccionats hauran d'acreditar els requisits en el termini.	Les persones seleccionades hauran d'acreditar els requisits en el termini.

De fet, *persona* és l'opció habitual, molt pertinent i senzilla, emprada en la pàgina electrònica de la UV, per exemple, en els documents relatius a la informació sobre convocatòries:

e. Ús de substantius col·lectius

Usar com a alternativa al masculí genèric col·lectiu (➡ 5.3.h) (com a *personal, professorat, comunitat universitària, col·lectiu*, etc.):

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI ALTERNATIU
Convocatòria per a professors funcionaris	Convocatòria per a PDI funcionari («personal») / professorat funcionari

En el quadre anterior s'empra *professorat*, en lloc d'un desdoblament, per la brevetat del missatge. No convé l'ús del masculí genèric perquè no reflecteix la realitat i invisibilitza, aproximadament, la meitat de la població.

f. Ús de substantius abstractes

Alternar les estratègies anteriors amb paraules de significat més abstracte (*la joventut, la infància, l'organització, les amistats*, etc.), sempre que no es modifiqui el sentit del missatge (➡ 5.3.h):

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI ALTERNATIU
Els organitzadors del V Congrés de la SHLCi oferiran un vi d'honor.	L'organització V Congrés de la SHLCi oferirà un vi d'honor.

g. Altres recursos propis del canal oral

Juntament amb els recursos previs, la llengua oral posseeix també altres maneres de compensar la longitud d'algunes seqüències que implicaria un reiterat desdoblament. Es pot acudir al to de veu, a l'èmfasi, a les pauses, a la modulació melòdica, al ritme, als gestos, etc. (Instituto Cervantes, 2022).

6.4 TRACTAMENT DE LES IMATGES: ESTRATÈGIES PER A LA COMUNICACIÓ VISUAL IGUALITÀRIA

Amb caràcter general, l'elecció d'imatges, gràfics, icones i figures s'ajustarà a un ús igualitari de la comunicació visual, que evite estereotips o rols inapropiats.

En tractar-se d'un àmbit formal, que combina la comunicació acadèmica i també laboral per als qui treballen en la institució, hauria d'adequar-se, més si cap, a una comunicació visual igualitària.

En general, convé destacar l'adequat tractament de les imatges i els elements visuals que la Universitat de València realitza en les seues comunicacions i en la imatge corporativa. Exemple d'això és la seua pàgina electrònica oficial, on sol emprar-se la **coaparició de totes dues figures de dones i homes, en situacions anàlogues i amb un aspecte adequat a la situació, presentades de manera equitativa**. Aquesta seria una recomanació vàlida per a tots els casos d'informació general.

a. Fotografies

La selecció d'imatges en l'àmbit universitari ha de triar-se acuradament per a contribuir a una comunicació igualitària:

- en el disseny dels materials docents emprats a l'aula (☞ 7.2) o compartits a través de l'aula virtual o d'altres suports
- en la comunicació científica (presentacions, gràfics, animacions...)
- en la divulgació del coneixement (xarrades, conferències, cursos...) i la seua difusió publicitària (cartelleria, anuncis, notícies...)
- en la comunicació interna o dirigida a tot el personal (administració, manteniment...).

Quan el focus de la informació són dones, les imatges que acompanyen el text han d'adequar-se al contingut, com en el següent exemple, en el qual s'indica «l'equip d'esportistes» al peu de foto:

També és pertinent emprar aquest tipus d'imatges on predominen les figures que representen dones per a visibilitzar certs contextos en els quals la seua presència és menor que la d'homes o per a evitar estereotips, com el ➔ 6.5. *les xiques són més d'humanitats que de ciències*:

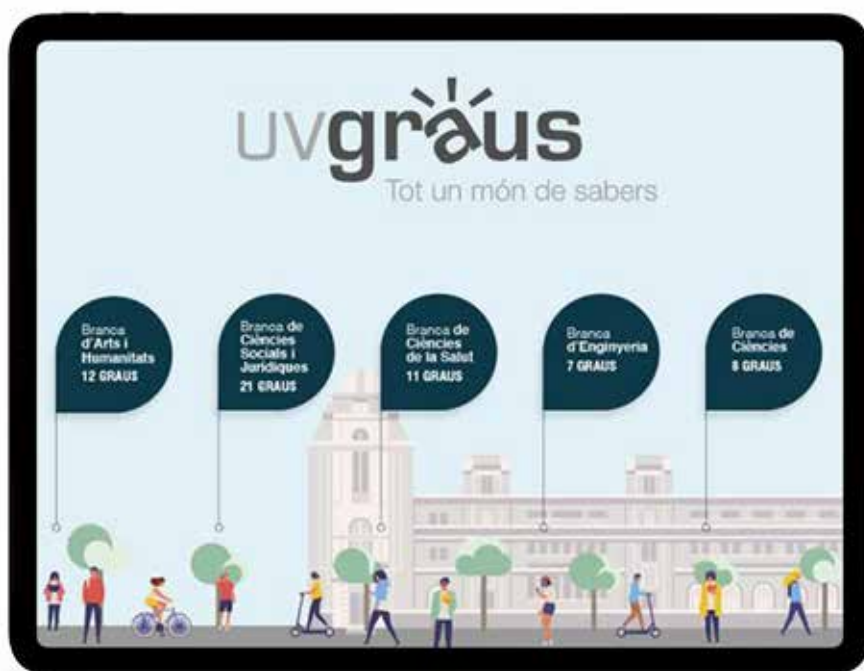
b. Icones i il·lustracions

En molts casos, les icones no tenen cap tret que les les identifique com a home o dona:

Imatge extreta del curs de Prevenció de riscos laborals a la Universitat de València Ed. 5 (compartit a través de l'Aula Virtual a tota la comunitat universitària).

Sempre que siga possible, les imatges i les les il·lustracions han de representar persones diverses presentades de manera equilibrada i equitativa. En les següents il·lustracions que acompanyen la informació sobre els Graus que poden cursar-se en la UV o sobre cursos d'idiomas s'observa aquest procediment:

c. Vídeos

En el disseny i l'emissió de vídeos corporatius, animacions o qualsevol altre producte gràfic en moviment han de seguir-se les mateixes pautes que per a les imatges, fotografies o il·lustracions.

6.5 ESTEREOTIPS SEXISTES EN LA COMUNICACIÓ UNIVERSITÀRIA

Convé evitar l'expressió de certs estereotips que tracten de manera desigual les dones respecte dels homes com a part d'un llenguatge igualitari. D'una banda, convindria que els discursos i les imatges que els acompanyen, si n'hi ha, presentaren les unes i els altres en peus d'igualtat, sense caure en certs rols inadequats, per exemple, dones com a mestresses de casa, netejadores, cuidadores, etc. o homes com a caps de família, com a figures d'autoritat.

D'altra banda, l'ús de certes imatges en els discursos no hauria de contribuir a perpetuar estereotips sobre les dones que clarament les infravaloren, les oculten o les exclouen, i que, per tant, són sexistes i discriminatoris. Vegem alguns estereotips sexistes sobre els rols de dones i homes en l'entorn universitari que convindria evitar i exemples de bones pràctiques de comunicació igualitària en els discursos de la UV, presents en la seua pàgina electrònica:

Els càrrecs de gestió de rellevància són exercits per homes.

Els càrrecs de gestió de rellevància són exercits per igual per dones i homes.

Les xiques són més d'humanitats que de ciències.

Les humanitats i les ciències interessen a qualsevol estudiant.

El perfil investigador és més propi d'homes que de dones.

Investigadores i investigadors de la UV, presentats per igual.

En el següent anunci difós a través d'una xarxa social (➔ 7.3.a, text 28) s'inclou una imatge amb presència de dones, però s'usa el masculí genèric en el missatge verbal: *si estàs interessat*. Encara que l'ideal seria que la imatge i el text foren coherents en la referència a les persones, la combinació d'un masculí genèric en el text amb la imatge amb dones com a representació de les persones destinatàries equilibra el missatge i evita l'androcentrisme i l'estereotip vinculat amb el sexisme en les professions.

Certes professions són pròpies de dones.

Dones i homes poden ocupar les professions de l'àmbit universitari per igual.

Millor encara si el text que acompanya la imatge amb persones d'ambdós sexes ho visibletza, per exemple, amb el desdoblament (en aquest cas, abreujat, per tractar-se d'un text breu a una xarxa social amb límit de caràcters).

De la mateixa manera, en l'àmbit institucional i, en particular, de les universitats, convé no pressuposar professions, especialment, si foren llocs subalterns. Per això, expressions com *les dones de la neteja* o *les secretàries* donen a entendre que aquests llocs només els exerceixen dones; haurien de substituir-se per altres estructures en què no s'expressa la identitat sexual de la persona: *el personal de neteja* o *el personal d'administració, el PAS...* Aquest estereotip també ha d'évitar-se en tots els casos, tant en el text com en la selecció d'imatges o il·lustracions que l'acompanyen, si n'hi haguera.

La següent imatge de capçalera del portal de RH del PAS ofereix una imatge mixta, equitativa, en la qual un empleat i una empleada es presenten de manera igualitària:

No obstant això, cal cuidar tots els aspectes que apareixen en les pàgines web, imatge i text, ja que en les borses de treball del subgrup C2, es manté la denominació de «conductor», la qual cosa novament remet a una professió estereotipada.

7

*De la teoria a la pràctica en els textos
i discursos: estratègies i alternatives*

En l'elaboració de discursos i textos de l'àmbit universitari, acadèmic, administratiu i de comunicació, la voluntat de no discriminació i d'ús d'un llenguatge igualitari ha de quedar patent i, per això, es descartaran opcions que es troben en l'actualitat en alguns escrits amb les quals es pretén justificar l'absència de sexisme a través de certs recursos simplificadors com:

→ a) incloure una declaració inicial del tipus:

En aquest document, no es discrimina a ningú per raó de sexe.

→ b) incloure una nota que indique que l'ús del masculí no s'ha d'entendre com a sexista:

Al llarg de tot aquest document s'utilitzarà el gènere gramatical masculí per a referir-se a col·lectius mixtos, com a aplicació de la llei lingüística de l'economia expressiva. Tan sols quan l'oposició de sexes siga un factor rellevant en el context s'explicitaran tots dos gèneres gramaticals.

→ c) redactar-ho tot en masculí, incloent únicament en un punt que la referència afecta els dos sexes:

S'obri el termini per a la contractació d'un administratiu (home o dona). Els aspirants hauran de presentar la sol·licitud en el Registre General de la UV.

Cal recordar que el sexisme en aquests casos no és una qüestió únicament gramatical, sinó que també té a veure amb el contingut dels textos i amb la manera de presentar i seleccionar la informació.

Quan es redacte un text es recomana tenir en compte el gènere gramatical, sobretot quan es refereix a persones concretes, però també quan es dirigeix a persones indeterminades a les quals s'identificarà amb les formes desdoblades o genèriques. No obstant això, les diferents opcions no es poden aplicar de manera automàtica, sinó que serà necessari valorar cada cas. Sempre s'ha de tenir en compte el context, les persones destinatàries o si es tracta d'un discurs, un anunci, una convocatòria, un correu electrònic, etc., ja que no en totes les ocasions és adequat l'ús de qualsevol alternativa (➔ 5; ➔ 6).

A continuació, s'ofereix una perspectiva pràctica a partir de textos particulars. Es proposen recomanacions adaptades als textos, als documents i als discursos dels diversos àmbits de la universitat per a mostrar quines estratègies són més adequades en cada text o discurs concret. Els exemples representatius pertanyen als quatre àmbits més destacats:

→ **administratius**

→ **acadèmics**

→ **de comunicació**

→ **socials**

Es tracta d'exemples de les guies de 2012 i d'altres adaptats de models reals, no pròpiament literals de les mostres originals, tant de textos escrits com de discursos orals (Recomanacions generals oferides en ➔ 6.1).

Els exemples representatius es mostren en quadres en els quals s'observa l'abans, **ÚS NO IGUALITARI**, i el després, **ÚS IGUALITARI ALTERNATIU** al qual se li han aplicat les recomanacions adequades en cada cas per a millorar el text des d'una perspectiva no sexista.

En l'ÚS IGUALITARI s'assenyala amb ➔ la correspondència amb els continguts del capítol 5. *Comprendre la gramàtica i el lèxic en igualtat*, com a ampliació o aclariment de l'alternativa proposada i a les recomanacions per al discurs acadèmic oral i escrit del capítol 6. Discurs i imatges en igualtat.

En tots els casos es tracta de recomanacions particulars per a la millora de textos i discursos de l'àmbit universitari, que no esgoten les possibilitats gramaticals, adequades i acceptables que podrien aplicar-se per a cadascun d'aquests en contextos reals (➔ 4; ➔ 5).

7.1 ADMINISTRATIUS

Les recomanacions que s'assenyalen a continuació afecten tant el personal administratiu com el docent i investigador i també poden aplicar-se a alumnes, perquè gran part dels documents aportats poden ser produïts o utilitzats per qualsevol membre de la comunitat universitària.

Els documents de l'àmbit administratiu desenvolupats en aquest apartat són de caràcter escrit i es poden classificar, de manera general, en oberts (dirigits a persones indeterminades que els completaran) i tancats (totalment redactats). També cal considerar si les persones afectades són concretes (➔ 6.2.b, c) o es tracta d'un col·lectiu, això és, si són documents personalitzats o dirigits a un públic general (➔ 6.2.a). I finalment, el tipus de textos: oficials (➔ 6.2.d), informatius, etc. Diferenciem entre:

- **Textos oberts breus**
- **Textos tancats dirigits a persones concretes**
- **Textos tancats dirigits a grups o col·lectius de persones**
- **Documents legals i normatius tancats**

DOCUMENTS OBERTS BREUS		
Dirigit a persones indeterminades, públic en general, administració (➡ 6.2.a)	Instàncies, sol·licituds de projectes, fulles de matrícula, inscripcions, formularis i enquestes electròniques, circulars	Ús d'alternatives gràfiques (barres o guions)
DOCUMENTS TANCATS PERSONALITZATS		
Dirigits a persones concretes (➡ 6.2.b, c)	Cartes, correu electrònic, notificacions, avisos	Sempre personalitzats
Dirigits a grups o col·lectius concrets (➡ 6.2.b, d)	Documents amb informació pública com actes de reunions, circulars, resolucions, anuncis, notificacions	Sempre personalitzats perquè s'al·ludeix a les persones destinatàries o al·ludides en el missatge.
DOCUMENTS LEGALS I NORMATIUS		
Dirigits a receptors no concrets, càrrecs unipersonals, òrgans de gestió (➡ 6.2.c)	Estatuts, normatives, reglaments, instruccions, protocols	Emprar alternatives com col·lectius, genèrics (si es manté el significat), expressions impersonals, desdoblaments sempre amb moderació.

a. Textos oberts breus

Segons la longitud del missatge són textos breus, sintètics, amb un nombre limitat de paraules i amb una part que haurà de ser complementada.

A. Tipus: instàncies, sol·licituds de projectes, fulls de matrícula, inscripcions, formularis i enquestes electròniques, circulars.

B. Ús per persones indeterminades, públic general i dirigits a l'administració (➡ 6.2.a)

Recomanacions:

- (1) Evitar l'ús del masculí genèric perquè es desconeix quina persona el completa, dona o home.
- (2) Usar moderadament desdoblaments amb barres pel seu caràcter esquemàtic.
- (3) Usar expressions neutres, impersonals o genèriques.
- (4) Usar el nom de l'organisme o la secció a la qual es dirigeix i no el del càrrec.

1. INSTÀNCIA

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p><i>Nom del/de la sol·licitant</i> (1) Sr (2)</p> <p><i>Nascut/da</i> (3) en, el dia ... de ... de ...</p> <p><i>Domiciliat</i> (1) en.....</p> <p><i>Llicenciat/da</i> (3) o <i>graduat/da</i> (3) en</p> <p>SOL·LICITA que siga acceptada la seua inscripció en el Màster Universitari en Professor (1) d'Educació Secundària.</p> <p>L'interessat (1):</p> <p>EL/LA VICERECTOR/A (4) DE POSTGRAU</p>	<p><i>Nom Sr./ Sra.</i></p> <p><i>Lloc de naixement</i> ..., el dia ... de ... de ...</p> <p><i>Direcció</i></p> <p><i>Llicenciatura o Grau en</i></p> <p>SOL·LICITA que siga acceptada la seua inscripció en el Màster Universitari en Professor/a d'Educació Secundària.</p> <p>Signatura:</p> <p>VICERECTORAT DE POSTGRAU</p>
<p><i>El/la professor/a</i> (2)..... amb DNI/NIE....., adscrit (1) al Departament / Centre / Servei / Institut amb la categoria de.....</p> <p>SOL·LICITA que li siga concedit permís de tres dies per a assistir a (nom del congrés o curs)</p> <p><i>El/la interessat/a</i> (4)</p>	<p><i>El/la professor/a</i> amb DNI/NIE, amb adscripció al Departament / Centre / Servei / Institut..... amb la categoria de.....</p> <p>SOL·LICITA que li siga concedit un permís de tres dies per a assistir a (nom del congrés o curs).</p> <p>Signatura</p>

Nota: Qüestions gràfiques ➔ 5.3.e

2. AUTORITZACIÓ

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Autorització per a Gravació de Contingut Audiovisual</p> <p>En compliment del que es disposa per la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals, el Sr. (1) _____, amb DNI o passaport núm. _____, done el meu consentiment a la Universitat de València, perquè la meua imatge puga ser gravada en suport audiovisual, de conformitat amb el que es disposa en l'article 2.2 de la Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de Protecció Civil del Dret a l'Honor, a la Intimitat Personal i Familiar i a la Pròpia Imatge. Entenc que l'ús de la imatge o de la veu del col·laborador (1) serà per al desenvolupament de les funcions pròpies de la Universitat de València d'acord amb la Llei orgànica d'Universitats i conforme als seus propis Estatuts [...].</p> <p>Sr. En. (2) _____ Departament _____</p>	<p>Autorització per a Gravació de Contingut Audiovisual</p> <p>En compliment del que es disposa per la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals, el Sr. / Sra. § _____, amb DNI o passaport núm. _____, done el meu consentiment a la Universitat de València, perquè la meua imatge puga ser gravada en suport audiovisual, de conformitat amb el que es disposa en l'article 2.2 de la Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de Protecció Civil del Dret a l'Honor, a la Intimitat Personal i Familiar i a la Pròpia Imatge. Entenc que l'ús de la imatge o de la veu del cada participant serà per al desenvolupament de les funcions pròpies de la Universitat de València d'acord amb la Llei orgànica d'Universitats i conforme als seus propis Estatuts [...].</p> <p>Sr. En. / Sra. Na (2) _____ Departament _____</p>

Nota: Qüestions gràfiques ➔ 5.3.e

b. Textos tancats dirigits a persones concretes

A. Tipus: cartes, correus electrònics, certificats, notificacions i avisos.

B. Dirigits a persones concretes. La redacció ha d'adaptar-se gramaticalment de la persona a la qual es dirigeix l'escrit i a qui signa (➔ 6.2, b y c).

Recomanacions:

(1) Emprar el gènere gramatical en femení i masculí corresponent a la persona concreta.

(2) Preparar dos models tipus adequats a les formes en femení i en masculí si són correus dirigits a un grup nombrós.

(3) Emprar alternatives al masculí genèric, especialment desdoblaments, formes invariables o impersonals (*signatura, signat, gerent, secretaria*, etc.) quan siga desconeguda la persona concreta a la qual es dirigeix.

(4) En la signatura o la indicació de remitent o destinació de l'escrit, s'ha de fer constar el càrrec acompanyat de la forma que li corresponga a la persona que l'ocupa o a l'organisme que representa.

3. CERTIFICAT PERSONALITZAT

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>A petició de/de la l'alumne/a (2) Elisa Beltrán Molina, l'Institut de Filosofia del Dret</p> <p>CERTIFICA que ha realitzat el Màster en Drets Humans.</p> <p>Signat: Magdalena Roig Magraner Director/a de l'Institut (4)</p>	<p>A petició de l'alumna/l'estudianta (2) Elisa Beltrán Molina, l'Institut de Filosofia del Dret</p> <p>CERTIFICA que ha realitzat el Màster en Drets Humans.</p> <p>Signat: Magdalena Roig Magraner Directora de l'Institut (4)</p>
<p>A petició de/de la l'alumne/a (2) Álvaro Llinares Fos, l'Institut de Filosofia del Dret</p> <p>CERTIFICA que ha realitzat el Màster en Drets Humans.</p> <p>Signat: Andreu Cases Rodríguez Secretari/a de l'Institut (4)</p>	<p>A petició de l'alumne (2) Álvaro Llinares Fos, l'Institut de Filosofia del Dret</p> <p>CERTIFICA que ha realitzat el Màster en Drets Humans.</p> <p>Signat: Andreu Cases Rodríguez Secretari de l'Institut (4)</p>

4. CORREU DIRIGIT A UNA PERSONA EN PARTICULAR

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Carme Escribà Albás Director del Departament (4) de Filologia Alemanya</p> <p>Estimat/da director/a (1): Em complau comunicar-li que el termini per a presentar propostes de cursos d'extensió universitària acaba el pròxim 5 de desembre. Els interessats (2) hauran de presentar les sol·licituds en el registre general de la Universitat.</p> <p>Si desitgen realitzar consultes en relació amb el formulari de proposta, es poden dirigir a la secretaria (3) del Vicerectorat de Postgrau, on els assessoraran. Si es tracta d'un dubte tècnic, preguem que es posen en contacte amb els tècnics (3) de Servei a través del següent correu electrònic: serveixxxx@uv.es</p> <p>Agraïm de bestreta la seua col·laboració. Reba una salutació cordial,</p> <p>Blanca Andreu Ocáriz Vicerector de Postgrau (4)</p>	<p>Carme Escribà Albás Directora del Departament de Filologia Alemanya</p> <p>Estimada director/a: Em complau comunicar-li que el termini per a presentar propostes de cursos d'extensió universitària acaba el pròxim 5 de desembre. Les persones ➔ interessades hauran de presentar les sol·licituds en el registre general de la Universitat. [S'hauran de presentar les sol·licituds... / Els qui desitgen inscriure's, hauran de presentar...]</p> <p>Si desitgen realitzar consultes en relació amb el formulari de proposta, es poden dirigir a la secretaria ➔ ➔ ➔ del Vicerectorat de Postgrau, on les ➔ ➔ assessoraran. Si es tracta d'un dubte tècnic, preguem que es posen en contacte amb el personal tècnic de *Servei a través del següent correu electrònic: serveixxxx@uv.es</p> <p>Agraïm de bestreta la seua col·laboració. Reba una salutació cordial,</p> <p>Blanca Andreu Ocáriz Vicerecutora de Postgrau</p>

Nota: Epicè persona ➔ 5.3.g. Pronoms de persona ➔ ➔ 5.3.c. Estereotips ➔ ➔ ➔ 6.5

c. Textos tancats dirigits a grups o col·lectius

A. Tipus: documents d'informació pública com ara convocatòries de llocs de treball, de reunions, resolucions, circulars, anuncis, avisos, correus electrònics, notificacions.

B. Dirigits a un grup de persones concret que inclourà dones i homes (➔ 6.2.b)

Recomanacions:

- (1) Evitar l'ús del masculí genèric mitjançant canvis de redacció que generalitzen o eliminen la paraula que marque el gènere.
- (2) Evitar expressions amb marques de gènere mitjançant estructures que incloguen genèrics, pronoms sense marca de gènere o construccions impersonals.
- (3) En documents extensos i amb redacció més complexa, no utilitzar marques gràfiques de desdoblament, com les barres o els guions en el cos del missatge, o altres.
- (4) En la signatura o la indicació de remitent o destinació de l'escrit, fer constar el càrrec acompanyat de la forma que li corresponga a la persona que l'ocupa o a l'organisme que representa.

5. CORREU DIRIGIT A UN COL·LECTIU DE PROFESSORAT

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>PER A: PROFESSORS (1) DEL DEPARTAMENT</p> <p>Estimats/des companys/es:</p> <p>Ens posem en contacte amb els professors (1) una vegada més per a informar-vos que la Càtedra DONA I ESPORT de la UV organitza una nova edició del curs 'Dona i esport: cap a l'equitat i la igualtat'. Us agrairíem que difonguéreu aquesta activitat entre els vostres estudiants (2).</p> <p>En aquest curs s'analitzen els estereotips de gènere que suporten les dones que practiquen esport. Per aquesta raó, és molt probable que els/les futurs/es graduats/des (3) estiguen interessats (2). Creiem que pot contribuir al fet que molts d'ells es consciencien i es formen sobre aquesta qüestió.</p> <p>És un curs reconegut amb 2 crèdits convalidables. Per a obtenir el certificat els participants (2) hauran d'assistir com a mínim al 80% de les sessions i demostrar l'aprofitament mitjançant la seua participació en les activitats programades.</p> <p>Una cordial salutació,</p> <p>Signat: Empar Alberola Fuset Coordinador/a (4) de l'Àrea d'Activitats</p>	<p>PER A: PROFESSORAT DEL DEPARTAMENT</p> <p>Estimats i estimades companyes ➡: Estimades i estimats companys ⚡:</p> <p>Us contactem/ Ens posem en contacte amb el vostre departament/ amb el professorat del vostre departament/ amb tots i totes vosaltres una vegada més per a informar-vos que la Càtedra DONA I ESPORT de la UV organitza una nova edició del curs: «Dona i esport: cap a l'equitat i la igualtat». Us agrairíem que difonguéreu aquesta activitat entre el vostre alumnat.</p> <p>En aquest curs s'analitzen els estereotips de gènere que suporten les dones que practiquen esport. Per aquesta raó, és molt probable que genere interès entre futurs i futures graduades vostres ➡ ➡. Creiem que pot contribuir al fet que - es consciencien i es formen sobre aquesta qüestió.</p> <p>És un curs reconegut amb 2 crèdits convalidables. Per a obtenir el certificat l'alumnat / s'haurà d'assistir com a mínim al 80% de les sessions i demostrar l'aprofitament mitjançant la seua participació en les activitats programades. [L'assistència a un mínim... programades, permetrà obtenir un certificat].</p> <p>Una cordial salutació,</p> <p>Signat: Empar Alberola Fuset Coordinadora de l'Àrea d'Activitats</p>

Nota: Concordança per proximitat ➡ 5.1.c.

Desdoblaments ➡ ➡ 5.3.a

6. CONVOCATÒRIA BEQUES

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Quins estudiants poden sol·licitar les beques SICUE?</p> <p>Per a ser beneficiari d'una beca SICUE, el sol·licitant (1) ha de complir els següents requisits:</p> <p>Ser titulat universitari (1) de qualsevol universitat espanyola, ja siga pública o privada,...</p> <p>[...]</p> <p>No podran participar:</p> <p>Titulats (2) amb estudis de Doctorat, Màster o un altre tipus d'estudis de postgrau que no hagen obtingut el títol universitari previ a aquests estudis en una Universitat espanyola pública o privada.</p> <p>Titulad@s (3) amb homologació de títols obtinguts en altres països. Estudians (2) que cursen màster o doctorat.</p>	<p>Qui pot sol·licitar les beques SICUE?</p> <p>Per a obtenir una beca SICUE, qui la sol·licite ha de complir els següents requisits:</p> <p>Estar en possessió d'un títol universitari de qualsevol universitat espanyola, ja siga pública o privada,...</p> <p>[...]</p> <p>No podran participar:</p> <p>Persones amb estudis de Doctorat, Màster o un altre tipus d'estudis de postgrau que no hagen obtingut el títol universitari previ a aquests estudis en una Universitat espanyola pública o privada.</p> <p>Titulades i titulats ➔ amb homologació de títols obtinguts en altres països.</p> <p>Alumnes que cursen màster o doctorat.</p>

Nota: Arrova ➔ 5.3.f.

7. CONVOCATÒRIA DE PLACES DE PROFESSORAT

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>CONVOCATÒRIES TEMPORALS</p> <p>Professor contractat (1) de caràcter temporal (Associats de Ciències de la Salut, Ajudants Doctor i Substituts)</p> <p>CONVOCATÒRIA TEMPORAL Núm. 1: Resolució de data XX de XX de 2022, del Rectorat de la Universitat de València, per la qual es convoca concurs per a la provisió de places de professor associat (1) amb plaça assistencial en els centres concertats amb la Universitat per al curs 2022-2023.</p>	<p>CONVOCATÒRIES TEMPORALS</p> <p>Professorat contractat de caràcter temporal (Associats/as de Ciències de la Salut, Ajudants Doctor/a i Substituts/as ➔)</p> <p>CONVOCATÒRIA TEMPORAL Núm. 1: Resolució de data XX de XX de 2022, del Rectorat de la Universitat de València, per la qual es convoca concurs per a la provisió de places de professorat associat ➔ ➔ amb plaça assistencial en els centres concertats amb la Universitat per al curs 2022-2023.</p>

Nota: Qüestions gràfiques ➔ 5.3.e. ➔ ➔ 5.3.h

d. Documents legals i normatius

Es tracta de documents que assenyalen situacions o estats i fan referència a càrrecs unipersonals o òrgans de gestió que poden ocupar dones o homes en moments diferents. Per tant, no es refereixen a persones concretes. Presenten un caràcter durador i estable.

A. Tipus: estatuts, reglaments, normatives, instruccions, protocols.

B. Dirigits a receptors no concrets, dones o homes que poden ocupar un càrrec en moments diferents temporalment (→ 6.2. a, c).

Recomanacions:

- (1) Emprar alternatives al masculí genèric, especialment col·lectius o genèrics, o el nom de l'organisme que representa la persona, sempre que no es modifiqui el sentit del text.
- (2) Emprar una expressió impersonal o canviar la redacció, per exemple ometent el subjecte o un complement o pronoms personals, sempre que es respecte la claredat i la precisió pròpia d'aquest tipus de textos.
- (3) Emprar els desdoblaments quan no hi haja col·lectius o genèrics disponibles (o si presenten un significat diferent), procurant que no s'usen excessivament en una mateixa seqüència i sense desdoblant tots els elements.
- (4) Evitar en la mesura del possible el desdoblament mitjançant marques gràfiques quan siguin documents que desenvolupen una redacció extensa i relativament complexa en diversos paràgrafs.

8. TEXT ADMINISTRATIU

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI ALTERNATIU
<p>1. PROGRAMA D'INCENTIVACIÓ DE LA JUBILACIÓ VOLUNTÀRIA DELS PROFESSORS (1) DELS COSSOS DOCENTS UNIVERSITARIS</p> <p>1.1. Àmbit d'aplicació</p> <p>A aquest Programa d'incentivació de la jubilació es podran acollir voluntàriament els professors (1) de la Universitat de València que tinguen la condició de funcionari de carrera d'alguns dels cossos docents universitaris i que es troben en servei actiu o situació semblant, a més de reunir els requisits legals [...]. No obstant això, per a aquells funcionaris que estiguen interessats (2) és preceptiu consultar individualment la seua situació personal en l'administració</p> <p>1.2. Incentiu de caràcter econòmic</p> <p>Els/les professors/es (4) de la Universitat de València que, d'acord amb aquest Programa, sol·liciten la jubilació voluntària percebran un incentiu econòmic segons les següents condicions:</p> <p>1.2.1. Càlcul de la quantia de l'incentiu</p> <p>a) Es consideraran les retribucions íntegres anuals del professor (3) de l'any en què sol·licita la jubilació pels conceptes del sou base, triennis,[...] i retribucions addicionals del Decret 174/2002 (complement autonòmic).</p> <p>Per a la determinació de l'incentiu dels professors (3) de Ciències de la Salut amb plaça vinculada, es consideraran únicament les retribucions que haurien de percebre com a funcionaris docents, amb independència de la seua vinculació.</p>	<p>1. PROGRAMA D'INCENTIVACIÓ DE LA JUBILACIÓ VOLUNTÀRIA DEL PROFESSORAT ➔ DELS COSSOS DOCENTS UNIVERSITARIS</p> <p>1.1. Àmbit d'aplicació</p> <p>A aquest Programa d'incentivació de la jubilació es podran acollir voluntàriament el personal docent i investigador de la Universitat de València que tinguen la condició de funcionari de carrera d'alguns dels cossos docents universitaris i que es troben en servei actiu o situació semblant, a més de reunir els requisits legals [...]. No obstant això, és responsabilitat de les persones interessades consultar individualment la seua situació personal en l'administració.</p> <p>1.2. Incentiu de caràcter econòmic</p> <p>Els professors i professores ➔ ➔ de la Universitat de València que, d'acord amb aquest Programa, sol·liciten la jubilació voluntària percebran un incentiu econòmic segons les següents condicions:</p> <p>1.2.1. Càlcul de la quantia de l'incentiu</p> <p>a) Es consideraran les retribucions íntegres anuals del professor o la professora de l'any en què sol·licita la jubilació pels conceptes del sou base, triennis,[...] i retribucions addicionals del Decret 174/2002 (complement autonòmic).</p> <p>Per a la determinació de l'incentiu del professorat ➔ de Ciències de la Salut amb plaça vinculada, es consideraran únicament les retribucions que haurien de percebre com a funcionaris docents, amb independència de la seua vinculació.</p>

Nota: Col·lectius, genèrics ➔ 5.3.h. Omissió i combinació d'articles ➔ ➔ 5.3.b. No seria vàlid l'ús de *professorat* en aquest context, ja que el *professorat* es refereix a un col·lectiu, mentre que aquesta és una acció aplicable a cada cas particular. Sí que seria correcte l'ús del genèric *professorat* en el paràgraf final.

9. COMUNICAT / CORREU ELECTRÒNIC PER AL PERSONAL DOCENT

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Correu dirigit a aquells que (1) dirigeixen tesis doctorals</p> <p>Estem organitzant una publicació de qualitat per a ajudar a la promoció d'aquells estudiants que es troben finalitzant la tesi.</p> <p>Cadascun de vosaltres (2) pot proposar una persona per a formar part d'aquesta publicació. Feu-nos arribar el seu nom i correu electrònic i nosaltres (2) ens encarregarem de fer-los arribar a ells (2) les normes d'estil i les recomanacions bàsiques de l'article.</p> <p>Si algun d'ells (2) no compleix els terminis ni s'ajusta als requisits de la publicació, se us informarà perquè, si ho considereu oportú, contacteu amb un altre.</p> <p>Esperem que siguin molts/es els doctorands/es (3) (4) que es puguin beneficiar d'aquesta publicació. Per favor, aviseu-los (2) amb un marge prudencial de temps perquè puguin preparar els seus articles amb qualitat i cura.</p> <p>Salutacions cordials</p>	<p>Correu dirigit per professorat que dirigeix tesis doctorals</p> <p>Estem organitzant una publicació de qualitat per a ajudar a la promoció d'aquells i aquelles alumnes ➔ que es troben finalitzant la tesi.</p> <p>Cada directora o director de tesi ➔ pot proposar una persona per a formar part d'aquesta publicació.</p> <p>Feu-nos arribar el seu nom i correu electrònic i des d'ací ➔ ➔ ens encarregarem que arriben ➔ ➔ les normes d'estil i les recomanacions bàsiques de l'article.</p> <p>Si ➔ ➔ no compleix els terminis ni s'ajusta als requisits de la publicació, se us informarà perquè, si ho considereu oportú, contacteu amb una altra persona ➔ ➔.</p> <p>Esperem que un gran nombre de doctorandes i doctorands ➔ es puguin beneficiar d'aquesta publicació. Per favor, aviseu a cada estudiant ➔ ➔ amb un marge prudencial de temps perquè puguin preparar els seus articles amb qualitat i cura.</p> <p>Salutacions cordials</p>

Nota: Desdoblaments segons el tipus de text ➔ 5.3.a. Omissió de pronoms ➔ ➔ 5.3.c.

10. ENQUESTA DIRIGIDA AL PAS

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Benvolguts/des treballadors/res (3):</p> <p>Des de la Gerència li agrairíem que responguera una breu enquesta que pretén conèixer com valora el teletreball el Personal d'Administració i Serveis (PAS).</p> <p>La pròxima negociació de la regulació del teletreball tendirà a la major confluència possible entre els interessos de tots els agents involucrats en la implantació del teletreball com a eina d'organització del treball.</p> <p>Nosaltres (2) volem conèixer la seua experiència i valoració com a teletreballador (3) amb la finalitat que ens ajude en aquest procés.</p> <p>L'enquesta és totalment anònima i, per tant, totes les dades seran tractades de manera confidencial. S'accedeix mitjançant un enllaç personalitzat per a garantir un únic accés per usuari/a (4) sense que aquest/ta (4) quede registrat.</p> <p>https://encuestas.uv.es/index.php...</p> <p>L'enllaç estarà actiu fins a 2021-07-01 23:59:00</p> <p>Gràcies per la seua col·laboració</p>	<p>Benvolguda treballadora, benvolgut treballador ➔:</p> <p>Des de la Gerència li agrairíem que responguera una breu enquesta que pretén conèixer com valora el teletreball el Personal d'Administració i Serveis (PAS).</p> <p>La pròxima negociació de la regulació del teletreball tendirà a la major confluència possible entre els interessos de tots els agents involucrats en la implantació del teletreball com a eina d'organització del treball.</p> <p>Conèixer ➔ ➔ la seua experiència i valoració com a persona teletreballadora ens ajudarà en aquest procés.</p> <p>L'enquesta és totalment anònima i, per tant, totes les dades seran tractades de manera confidencial. S'accedeix mitjançant un enllaç personalitzat per a garantir un únic accés per usuari o usuària ➔, sense que es quede registrat.</p> <p>https://encuestas.uv.es/index.php...</p> <p>L'enllaç estarà actiu fins a 2021-07-01 23:59:00</p> <p>Gràcies per la seua col·laboració</p>

Nota: Desdoblaments segons el tipus de text ➔ 5.3.a. Omissió de pronoms ➔ ➔ 5.3.c.

11. NORMATIVA UNIVERSITÀRIA

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Art. 1. Objecte</p> <p>1. L'objecte d'aquesta normativa és regular les accions d'atenció acadèmica dirigides al/a l'alumne/a (4) amb discapacitat amb la finalitat de facilitar la seua presència a la Universitat de València i garantir el suport corresponent durant els estudis.</p> <p>Art. 2. Àmbit d'aplicació</p> <p>1. A l'efecte d'aquesta normativa, tenen la consideració d'alumne/es (3) (4) amb discapacitat aquells/es (4) que es troben matriculats en la nostra Universitat i s'ha reconegut la seua situació mitjançant un certificat legal expedit pels òrgans públics competents d'acord amb l'art. 1.2 de la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.</p> <p>2. També poden ser atesos/es estudiants/tes (2) (4) amb un grau de discapacitat inferior al 33%, sempre que es constate que tenen unes necessitats educatives especials derivades de la condició de discapacitat.</p> <p>La valoració d'aquestes necessitats, la realitzarà el servei competent.</p> <p>Art. 3. Drets dels/de les alumnes (2) amb discapacitat</p> <p>1. Els alumnes i les alumnes (2) amb discapacitat tenen dret a una avaluació de les necessitats específiques derivades de la seua condició de discapacitat, i, en conseqüència, es veurà si és necessària l'adaptació curricular d'accés, avaluació, d'itineraris formatius, de permanència o de qualsevol altra mesura que es puga establir per a garantir la igualtat d'oportunitats amb la resta d'estudiants (1) (4).</p> <p>2. Els/les alumnes (1) (4) amb discapacitat poden seguir un ritme diferent al de/de l'alumne/a mitjà/na (4). Així mateix, en tant que estan exempts/es (4) de taxes, s'ha de mantenir la garantia d'aprofitament, de manera que la seua permanència ha d'anar acompanyada d'un èxit acadèmic mínim.</p>	<p>Art. 1. Objecte</p> <p>1. L'objecte d'aquesta normativa és regular les accions d'atenció acadèmica dirigides a l'alumnat ➔ amb discapacitat amb la finalitat de facilitar la seua presència a la Universitat de València i garantir el suport corresponent durant els estudis.</p> <p>Art. 2. Àmbit d'aplicació</p> <p>1. A l'efecte d'aquesta normativa, tenen la consideració d'alumnes amb discapacitat aquelles persones ➔ ➔ ➔ que es troben matriculades ➔ ➔ en la nostra Universitat i s'ha reconegut la seua situació mitjançant un certificat legal expedit pels òrgans públics competents d'acord amb l'art. 1.2 de la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.</p> <p>2. També es poden atendre alumnes amb un grau de discapacitat inferior al 33%, sempre que es constate que tenen unes necessitats educatives especials derivades de la condició de discapacitat. La valoració d'aquestes necessitats, la realitzarà el servei competent.</p> <p>Art. 3. Drets de l'alumnat amb discapacitat</p> <p>1. Aquelles persones amb discapacitat tenen dret a una avaluació de les necessitats específiques derivades de la seua condició de discapacitat, i, en conseqüència, es veurà si és necessària l'adaptació curricular d'accés, avaluació, d'itineraris formatius, de permanència o de qualsevol altra mesura que es puga establir per a garantir la igualtat d'oportunitats amb la resta d'alumnes.</p> <p>2. Les persones amb discapacitat poden seguir un ritme diferent al de l'alumne mitjà. Així mateix, en tant que estan exemptes ➔ ➔ de taxes, s'ha de mantenir la garantia d'aprofitament, de manera que la seua permanència ha d'anar acompanyada d'un èxit acadèmic mínim.</p>

Nota: Col·lectius ➔ 5.3.h

Adjectius i participis concordats ➔ ➔ 5.3.a

Epicé persona ➔ ➔ ➔ 5.3.g

12. MODEL DE REGLAMENT

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>REGLAMENT D'IMPUGNACIÓ DE QUALIFICACIONS</p> <p>CAPÍTOL I – REVISIÓ</p> <p>Art. 1.- L'alumne o l'alumna (3) tindrà dret a consultar els exàmens realitzats i a sol·licitar al professor o a la professora (3) responsable la revisió de la qualificació obtinguda.</p> <p>El professor o la professora (3) responsable haurà de publicar les qualificacions provisionals o, si és el cas, definitives en els taulers d'anuncis del Centre o del Departament i, si cap, a l'Aula Virtual, en el termini màxim de quinze dies naturals des de la data de realització de l'examen.</p>	<p>REGLAMENT D'IMPUGNACIÓ DE QUALIFICACIONS</p> <p>CAPÍTOL I – REVISIÓ</p> <p>Art. 1.- L'alumne o alumna → tindrà dret a consultar els exàmens realitzats i a sol·licitar al professor o professora → responsable la revisió de la qualificació obtinguda.</p> <p>El professor o professora → responsable haurà de publicar les qualificacions provisionals o, si és el cas, definitives en els taulers d'anuncis del Centre o del Departament i, si cap, a l'Aula Virtual, en el termini màxim de quinze dies naturals des de la data de realització de l'examen.</p>

Nota: Omissió i coordinació d'articles → 5.3.b

7.2 ACADÈMICS

En la docència potser més que en altres àmbits, pel que implica en el desenvolupament de les persones, s'ha de tenir una cura especial per la igualtat entre dones i homes, i per tant, en l'ús d'un llenguatge i d'una comunicació no sexista, igualitària i visibilitzadora. D'aquesta manera, la forma de l'expressió actuarà com un model d'ús per a l'alumnat i servirà per a naturalitzar una comunicació fluida i coherent, eficaç sense sexisme en els usos lingüístics.

En l'àmbit acadèmic, hi ha tres tipus diversos de discurs als quals convé atendre per a un ús de formes igualitàries en el tracte i en la referència a les persones apel·lades. És possible distingir en primer lloc l'activitat a l'aula que implica l'ús oral (exposicions, classes, debats, etc.) tant per part del professorat com de l'alumnat, on la comunicació és directa i quasi sempre immediata, i en certa manera espontània. En segon lloc, les activitats que comprenen la redacció de diversos tipus de documents, de caràcter descriptiu o prescriptiu. I per a finalitzar, les activitats que impliquen l'ús de la correspondència, avisos, notificacions, etc. En aquestes dues últimes, de caràcter escrit, és possible dedicar més temps a l'elaboració i l'adequació dels escrits per a evitar el sexisme lingüístic.

DISCURSOS ORALS	
	<ul style="list-style-type: none"> • Classes • Conferències • Seminaris • Tutories • Recursos audiovisuals locutats • Entorns formals: tribunals
DOCUMENTS ESCRITS ALUMNAT	
Textos descriptius o normatius	<ul style="list-style-type: none"> • Materials didàctics • Projectes • Guies docents • Redacció d'activitats, proves o exàmens
Comunicació professorat / alumnat	<ul style="list-style-type: none"> • Correu electrònic • Intervencions en discussions en blogs, fòrums, etc.
DOCUMENTS ESCRITS PROFESSORAT	
	<ul style="list-style-type: none"> • Tallers, petició de contribucions a congressos, publicacions, avaluació de treballs en revistes, nomenament de comitès científics

Pareu atenció amb les imatges que acompanyen el text o discurs ➔ 6.4

a. Discurs oral a l'aula

En el desenvolupament de l'activitat docent a l'aula es produeixen diverses situacions: hi ha una part pròpiament expositiva, quan es tracta del desenvolupament dels continguts de les classes, i una part més apel·lativa, com les intervencions a l'aula, els diàlegs o els debats. Es tracta de situacions més espontànies en la interacció o l'apel·lació a alumnes presents, com ara preguntes i respostes o resolució de dubtes, en les quals és més difícil controlar la forma d'expressió, ja que poden aparèixer usos lingüístics automatitzats (➔ 6.3).

Durant la impartició de les classes, cursos, conferències o altres activitats orals, professores i professors es converteixen en models de llengua i per això és important cuidar especialment el llenguatge en el seu ús igualitari, per a desenvolupar hàbits d'ús d'alternatives al masculí genèric, tot evitant la improvisació del discurs no planificat i preparant prèviament les exposicions en aquest sentit i procurant ajustar-se al sexe de les persones que són presents o a les quals fem referència en els continguts, especialment en les apel·lacions o en la menció directa a persones concretes.

A. Tipus: classes, lliçons, explicacions, xarrades, conferències, seminaris, tutories, recursos audiovisuals, presentacions de diapositives locutades.

B. Dirigits a estudiants i estudiantes de l'assignatura.

Recomanacions:

- (1) Evitar l'ús del masculí genèric mitjançant les alternatives més adequades en cada cas.
- (2) Alternar l'ordre dels desdoblaments.
- (3) Emprar la forma lèxica en femení quan es faça al·lusió o se cite dones que ocupen aquell càrrec o professió, expertes, especialistes, investigadores o estudioses d'una àrea d'investigació.
- (4) Evitar els salts semàntics quan se cite expertes, especialistes, investigadores o estudioses d'una àrea d'investigació. Evitar el tracte asimètric en qualsevol tipus de menció.

13. INTERVENCIONS EN CLASSE AMB APEL·LACIÓ A ALUMNES

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Si algú (1) té més dubtes sobre el tema, ara és el moment per a fer les preguntes</p> <p>Molts / Molts de vosaltres (1) (2) ja m'heu enviat els treballs per correu electrònic, però no tothom ho ha fet; per favor, recordeu que la data límit de lliurament és demà</p>	<p>Qui ➔ tinga / Si hi ha més dubtes sobre el tema, ara és el moment per a fer les preguntes</p> <p>La majoria / molta gent / Moltes i molts de vosaltres ja m'heu enviat els treballs per correu electrònic, però no tothom ho ha fet; per favor, recordeu que la data límit de lliurament és demà</p>

Nota: Pronoms ➔ 5.3.c

14. APEL·LACIÓ A REFERENTS O MODELS FEMENINS

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Avui comentarem algunes notícies sobre Àngels Gregori, un dels set nous membres (3) de la Acadèmia Valenciana de la Llengua que ingresaren el passat any 2021. La acadèmica està considerada una de les millors escriptores valencianes (3) de poesia actuals.</p>	<p>Avui comentarem algunes notícies sobre Àngels Gregori, una de les set noves membres ➔ de la Acadèmia Valenciana de la Llengua que ingresaren el passat any 2021. La acadèmica està considerada una dels millors escriptors valencians ➔ de poesia actuals.</p>

Nota: Comparatius ➔ 5.3.d

15. TRACTE IGUALITARI EN LA MENCIÓ DE DONES

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>La investigadora francesa Emmanuelle Charpentier i l'estatunidenca Jennifer A. Doudna van ser guardonades amb el Premi Nobel de Química 2020. Emmanuelle i Jennifer (5), descobridores de les tisores genètiques CRISPR, van guanyar el Premi Nobel de Química, pel desenvolupament d'un mètode per a editar el genoma: CRISPR/Cas9, una eina per a reescriure el codi de la vida que pot fer realitat el somni de curar malalties hereditàries.</p>	<p>La investigadora francesa Emmanuelle Charpentier i l'estatunidenca Jennifer A. Doudna van ser guardonades amb el Premi Nobel de Química 2020. Charpentier i Doudna ➔, descobridores de les tisores genètiques CRISPR, van guanyar el Premi Nobel de Química, pel desenvolupament d'un mètode per a editar el genoma: CRISPR/Cas9, una eina per a reescriure el codi de la vida que pot fer realitat el somni de curar malalties hereditàries.</p>

Nota: Fórmules de tractament i visibilització ➔ 5.4.c

16. SALT SEMÀNTIC EN EL DISCURS DOCENT

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>En 1789, la Declaració dels drets de l'home i del ciutadà insisteix en el caràcter universal dels drets consagrats: els drets que li corresponen a l'home (4) per naturalesa són la llibertat, la propietat, la seguretat i la resistència a l'opressió. En 1791, Olympe de Gouges publica la seua obra més radical, la Declaració dels drets de la dona i la ciutadana, on reclama la igualtat de sexes i sol·licita que aquesta s'estenga als homes de color.</p>	<p>En 1789, la Declaració dels drets de l'home i del ciutadà insisteix en el caràcter universal dels drets consagrats: els drets que li corresponen a l'home per naturalesa ➔ (però es refereix només a l'home adult i blanc, en aquell context històric), són la llibertat, la propietat, la seguretat i la resistència a l'opressió. En 1791, Olympe de Gouges publica la seua obra més radical, la Declaració dels drets de la dona i la ciutadana, on reclama la igualtat de sexes i sol·licita que aquesta s'estenga als homes de color.</p>

Nota: El substantiu *home/s* ➔ 5.2.

17. DISCURS DEL PROFESSORAT EN TRIBUNALS

En entorns acadèmics més formals, professors i professores també han de tenir en compte l'ús no sexista del llenguatge, com pot ser quan intervenen en actes acadèmics com ara les defenses de treballs, tesis, concursos de professorat, etc.

Es tracta d'una mena de discurs generalment més planificat, en el qual prèviament s'ha elaborat un text de suport. En aquests actes cal parar atenció a les circumstàncies en les quals es desenvolupa l'activitat i la presència de persones apel·lades i de públic per a adequar la menció.

A. Tipus: intervenció en tribunals d'exàmens, TFG, TFM, Tesis doctorals, Comissions de places de professorat, etc.

B. Dirigits a alumnes que presenten treballs de recerca i a membres de tribunals o comissions.

Recomanacions:

- (1) Evitar l'ús del masculí genèric mitjançant les alternatives més adequades en cada cas.
- (2) Posar especial cura en les parts de cortesia (salutació, presentació, comiat).
- (3) Anomenar les persones al·ludides pel seu càrrec i pel seu nom complet.

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Membre del tribunal: Bon dia a tots. Donem principi a l'acte de defensa de la Tesi Doctoral titulada Variants genètiques de la diabetis gestacional, del programa de Doctorat en Biomedicina i Biotecnologia, presentat per la doctoranda Sra. Ruth Silva Mesas.</p> <p>En primer lloc, intervindrà la doctoranda i, a continuació, els membres (1) del tribunal. Pot vostè triar si desitja respondre les preguntes individualment o, de manera global, al final de les intervencions de tots els membres (1) del tribunal.</p> <p>Doctoranda: Bon dia. Abans de començar la meua exposició, voldria donar les gràcies als doctors (1) que componen aquest tribunal per haver acceptat participar-hi. Molt especialment, a la meua pacient directora de Tesi (3), per tota la seua ajuda durant la investigació.</p>	<p>Membre del tribunal: Bon dia a tots i a totes ☺ ☺. Donem principi a l'acte de defensa de la Tesi Doctoral titulada Variants genètiques de la diabetis gestacional, del programa de Doctorat en Biomedicina i Biotecnologia, presentat per la doctoranda Sra. Ruth Silva Mesas.</p> <p>En primer lloc, intervindrà la doctoranda i, a continuació, cada membre del tribunal. Pot vostè triar si desitja respondre les preguntes individualment o, de manera global, al final de totes les intervencions del tribunal.</p> <p>Doctoranda: Bon dia. Abans de començar la meua exposició, voldria donar les gràcies als doctors i doctores / als membres que componen aquest tribunal per haver acceptat participar-hi. Molt especialment, a la meua pacient directora de Tesi, la Dra. Júlia Baldoví Sala ☺, per tota la seua ajuda durant la investigació.</p>

Nota: Fórmules de tractament i visibilització ☺ 5.4.c. Salutacions i comiats ☺ ☺ 6.3. a

b. Documents de caràcter descriptiu o prescriptiu oferits a l'alumnat

Els textos escrits (☛ 6.2), pel seu caràcter planificat, reben major atenció que els orals, ja que l'escrit permet un major control de la redacció i la possibilitat de realitzar les necessàries revisions, la qual cosa facilita l'ús d'un llenguatge igualitari.

A. Tipus: Guies docents, descripcions i condicions sobre les maneres de fer un treball (TFG, TFM), descriptors de les assignatures en una pàgina electrònica institucional, redacció d'activitats, de proves o d'exàmens, material docent (llibres, dossiers, presentacions amb diapositives, aula virtual, proves, exàmens), etc.

B. Dirigits a estudiantes i estudiants del curs.

Recomanacions

- (1) Evitar l'ús del masculí genèric mitjançant les alternatives més adequades en cada cas.
- (2) Evitar l'ús del substantiu *home* amb valor integrador dels dos sexes.
- (3) Alternar figures femenines i masculines en la formulació d'exemples o de qüestions i problemes, i no usar per defecte el masculí.

18. GUIA DOCENT. DESCRIPCIÓ D'ASSIGNATURA. MODEL D'EXAMEN. ENUNCIAT D'EXAMEN

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>GUIA DOCENT Competències generals CG01. L'alumne (1) haurà d'adquirir la capacitat d'analitzar i sintetitzar CG02. L'alumne (1) haurà d'adquirir la capacitat d'organitzar i planificar CG03. L'alumne (1) haurà d'adquirir la capacitat de comunicar-se de manera oral i escrita en la llengua oficial del Grau [...]</p>	<p>GUIA DOCENT Competències generals CG01. L'alumne o alumna / S'haurà ☛ d'adquirir la capacitat d'analitzar i sintetitzar CG02. L'alumne o alumna / S'haurà d'adquirir la capacitat d'organitzar i planificar CG03. L'alumne o alumna / S'haurà d'adquirir la capacitat de comunicar-se de manera oral i escrita en la llengua oficial del Grau [...]</p>

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>DESCRIPCIÓ D'UNA ASSIGNATURA L'objectiu fonamental d'aquesta assignatura és que els alumnes (1) adquirisquen experiència i formació en institucions alienes a la universitat mitjançant la realització de pràctiques d'empreses.</p>	<p>DESCRIPCIÓ D'UNA ASSIGNATURA L'objectiu fonamental d'aquesta assignatura és que els i les alumnes / estudiants / l'alumnat adquirisquen/ca experiència i formació en institucions alienes a la universitat mitjançant la realització de pràctiques d'empreses.</p>
<p>MODEL DE EXAMEN L'examen constarà de dues parts: una teòrica, i una altra analítica</p> <p>a. PRIMERA PART: Es contestaran dos de les huit preguntes d'opció múltiple i, una de les tres preguntes obertes. La qualificació màxima és de 3 punts (1 punt per pregunta). SEGONA PART: Es realitzarà una de les quatre opcions proposades. La puntuació màxima serà de 7 punts.</p> <p>MOLT IMPORTANT: Si l'estudiant (1) respon més qüestions de les que s'indica, es corregiran exclusivament les que haja respost primer. Els que (1) acaben abans de l'hora prevista no podran abandonar l'aula.</p>	<p>MODEL DE EXAMEN L'examen constarà de dues parts: una teòrica, i una altra analítica</p> <p>a. PRIMERA PART: Es contestaran dos de les huit preguntes d'opció múltiple i, una de les tres preguntes obertes. La qualificació màxima és de 3 punts (1 punt per pregunta). SEGONA PART: Es realitzarà una de les quatre opcions proposades. La puntuació màxima serà de 7 punts.</p> <p>MOLT IMPORTANT: Si es respon més qüestions de les que s'indica, es corregiran exclusivament les que s'hagen respost primer. No es podrà abandonar l'aula en cap cas, ni havent acabat l'examen abans de l'hora ➔ ➔ ➔</p>
<p>ENUNCIATS D'EXÀMENS</p> <p>[1] Un empresari (3) vol dur a terme una inversió de 100.000€ en la seua empresa en tres apartats: ampliació de llocs de treball, mobiliari i equips informàtics i maquinària nova per a cobrir l'obsolescència i també per a augmentar la quota de mercat. Són inversions de manteniment o expansives?</p> <p>[2] A partir del text anterior, tria una de les dues opcions d'acord amb la que et consideres més preparat (1).</p> <p>Qüestions:</p> <p>1. Explicar el problema de l'ètica en un corrent filosòfic de l'època medieval</p> <p>2. Explicar el problema de l'home (2) en un autor (1) o corrent filosòfic de l'època contemporània.</p> <p>[3] Explica per què no es considera que una acció és cooperativa en el Model Social si un home (2) taca a un altre en la via pública.</p>	<p>ENUNCIADOS DE EXÁMENES</p> <p>[1] Una empresària / una empresa vol dur a terme una inversió de 100.000€ en la seua empresa en tres apartats: ampliació de llocs de treball, mobiliari i equips informàtics i maquinària nova per a cobrir l'obsolescència i també per a augmentar la quota de mercat. Són inversions de manteniment o expansives?</p> <p>[2] A partir del text anterior, tria una de les dues opcions d'acord amb la que et consideres més preparat/da.</p> <p>Qüestions:</p> <p>1. Explicar el problema de l'ètica en un corrent filosòfic de l'època medieval</p> <p>2. Explicar el problema de l'ésser humà ➔ ➔ en un/a autor/a ➔ o corrent filosòfic de l'època contemporània.</p> <p>[3] Explica per què no es considera que una acció és cooperativa en el Model Social si un home o dona ataca a una altra / si una persona ataca a una altra en la via pública.</p>

Nota: Desdoblament ➔ 5.3.a. El substantiu *home/s* ➔ ➔ 5.2. Canvis de redacció ➔ ➔ ➔ 6.1

CORRESPONDÈNCIA ENTRE PROFESSORAT i ALUMNAT

A. Tipus: correus electrònics, cartes, notificacions, intervencions en grups de discussió, fòrums, blogs, etc.

B. Dirigits al conjunt d'estudiants i estudiantes de l'assignatura. Convé que siga evident la seua inclusió en el missatge de qui escriu.

Recomanacions:

- (1) Evitar l'ús del masculí genèric mitjançant les alternatives més adequades en cada cas.
- (2) Fer ús de formes dobles sempre en les apel·lacions a lectors i lectores de la correspondència, especialment en les parts del text expressament dirigides (→ 6.2. b).
- (3) Evitar desdoblaments amb barres, guions o altres usos en les salutacions i comiats.
- (4) Intentar reflectir un ús igualitari també en els titulars o els assumptes dels missatges i notificacions.

19. CORREUS ELECTRÒNICS A L'ALUMNAT

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>ASSUMPTE: Avís per als delegats dels grups de pràctiques (4)</p> <p>A tots els delegats del curs (1): Hola a tots (2):</p> <p>En el document adjunt us he reunit totes les indicacions per els alumnes (1) que formareu els 8 grups de pràctiques i els horaris per a la primera tutoria amb cada grup (3).</p> <p>Si algú de vosaltres (2) no pot acudir a en aquest horari assignat, pot escriure'm un correu electrònic per a posar-nos d'acord en un altre moment.</p> <p>Una salutació, PCQ</p>	<p>ASSUMPTE: Avís per a delegades/ts → dels grups de pràctiques</p> <p>A les delegades i delegats del curs: → → Hola a tots i a totes: → →</p> <p>En el document adjunt us he reunit totes les indicacions per els i les estudiants que / aquells i aquelles que formareu / per als i les components dels / els 8 grups de pràctiques i els horaris per a la primera tutoria amb cada grup.</p> <p>Si alguna persona → → → no pot acudir a en aquest horari assignat, pot escriure'm un correu electrònic per a posar-nos d'acord en un altre moment.</p> <p>Una salutació, PCQ</p>

Nota: Qüestions gràfiques → 5.3.e

Documents per a diverses persones concretes → → 6.2.b

Epicè persona → → → 5.3.g

20. MISSATGE ENVIAT A TRAVÉS DE L'AULA VIRTUAL

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>ASSUMPTE: Última sessió curs SFPIE i Instruccions per a la tasca final</p> <p>Salutacions als assistents al curs (2): Demà dimarts tenim l'última sessió formativa en línia. Ja teniu activada la tasca final, perquè pugueu anar completant-la. El termini final de lliurament serà el dimarts de la setmana que ve. Cadascun de vosaltres (1) presentarà una tasca individual encara que el treball s'haja realitzat en grup. Aquells (1) que tinguen pendent la primera pràctica hauran d'adjuntar també una versió corregida d'aquest exercici.</p> <p>Bon cap de setmana a tod@s (3),</p> <p>Lluís Albiol i Ana Suso Professors del grup de pràctiques</p>	<p>ASSUMPTE: Última sessió curs SFPIE i Instruccions per a la tasca final</p> <p>Salutacions a les i els assistents al curs: Demà dimarts tenim l'última sessió formativa en línia. Ja teniu activada la tasca final, perquè pugueu anar completant-la. El termini final de lliurament serà el dimarts de la setmana que ve. Cada estudiant presentarà / S'ha de presentar una pràctica individual encara que el treball s'haja realitzat en grup. Qualsevol que tinga ➔ pendent la primera pràctica hauran d'adjuntar també una versió corregida d'aquest exercici.</p> <p>Bon cap de setmana a tothom,</p> <p>Lluís Albiol i Ana Suso Professors del grup de pràctiques</p>

Nota: Pronoms de persona ➔ 5.3. c

21. ENTRADES D'UN FÒRUM

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>FÒRUM DUBTES 2.ª CONVOCATÒRIA: TASQUES</p> <p>Raquel: Hola. En primer lloc, vull saludar als que (1) han participat en el fòrum aquesta vesprada i agrair-vos a tots (2) les vostres contribucions al fil anterior.</p> <p>Us donem a continuació la informació sobre les normes que hem acordat els docents de l'assignatura. Per a poder superar la matèria en 2.ª convocatòria, els alumnes (1) han de seguir les instruccions indicades en la Guia docent i, preferentment, parlar amb el tutor del curs per a seguir les pautes i les recomanacions en cada cas concret, si algú (2) ho necessita.</p> <p>Els estudiants que hagen de presentar-se en la 2.ª convocatòria, poden pujar les tasques suspeses i plantejar en aquest fòrum els dubtes que tinguen perquè tots (2) puguen llegir-les i veure les respostes. Millor ací que en els vostres grups de whatsapp!</p> <p>Lluís: l@ alumn@s (3) que aprovem en el primer quadrimestre podem pujar nota en la 2a pràctica d'Histologia?</p> <p>Raquel: no és possible pujar nota en cap tasca per aquells que (1) van aprovar en 1.ª convocatòria. aquest fòrum és només per als estudiants (1) que vagen a 2a convocatòria</p> <p>Lluís: ah, d'acord, gràcies.</p>	<p>FÒRUM DUBTES 2.ª CONVOCATÒRIA: TASQUES</p> <p>Raquel: Hola a tothom / Hola. ➔ En primer lloc, vull saludar a les persones que han participat en el fòrum aquesta vesprada, i agrair-vos a tots i totes les vostres contribucions en el fil anterior.</p> <p>Us donem a continuació la informació sobre les normes que hem acordat les i els docents de l'assignatura.</p> <p>Per a poder superar la matèria en 2a convocatòria, s'han de seguir les instruccions indicades en la Guia docent i, preferentment, tenir una tutoria per a seguir les pautes i recomanacions en cada cas concret, si alguna persona ho necessita / si teniu necessitat de comentar-ho.</p> <p>Si heu de presentar-vos en la 2.ª convocatòria, podeu pujar les tasques suspeses i plantejar en aquest fòrum els dubtes que tingueu perquè tot el grup pugui llegir-les i veure les respostes. Millor ací que en els vostres grups de whatsapp!</p> <p>Lluís: Si aprovàrem en el primer quadrimestre podem pujar nota en la 2a pràctica d'Histologia?</p> <p>Raquel: no és possible pujar nota en cap tasca per a tothom aprovat en 1.ª convocatòria. aquest fòrum és només per alumnes ➔ ➔ que vagen a 2a convocatòria</p> <p>Lluís: ah, d'acord, gràcies.</p>

Nota: Documents para varies personas concretas ➔ 6.2.b. Omissió d'articles ➔ ➔ 5.3.b

c. Documents dirigits a docents i personal d'investigació

A. Tipus: tallers, petició de contribucions a congressos, contribucions a publicacions, avaluació de treballs en revistes, taules gratulatòries, nomenament de comitè científic.

B. Dirigit a PDI i personal d'investigació.

Recomanacions:

(1) Evitar l'ús exclusiu, o quasi exclusiu del masculí genèric en les exposicions, especialment en les apel·lacions directes (→ 6.2.a).

(2) Serà necessari, igualment, evitar el tractament asimètric, que invisibilitza, subordina o connota negativament les dones.

22. INFORMACIÓ PER A LA PARTICIPACIÓ EN CURSOS, TALLERS, CICLES, ETC.

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Taller per als (1) docents d'Enginyeria electrònica industrial: Disseny de transport per a la Mecànica de fluids</p> <p>La Mecànica de fluids és una disciplina en què el professor (1) ha d'activar coneixements transversals sobre cinemàtica i dinàmica de fluids, maquinària hidràulica, física o energia mecànica i de pressió. Cada vegada és més necessari que els especialistes (2) en Enginyeria electrònica industrial coneguen les innovacions tecnològiques per al disseny del transport. És responsabilitat dels docents i dels investigadors (2) estar actualitzats respecte als materials de fabricació, així com als sistemes d'energia emprats.</p> <p>Aquest taller pretén contribuir a la formació dels professors (1) sobre el disseny de maquinària de transport de fluids, i de les eines que poden servir d'ajuda al docent (1). En concret, se centrarà en dos objectius: que els i les alumnes (1) aconseguisquen activar tant competències de disseny industrial, com de gestió de l'energia.</p>	<p>Taller per a docents d'Enginyeria electrònica industrial: Disseny de transport per a la Mecànica de fluids</p> <p>La Mecànica de fluids és una disciplina en què el professor o professora (→) ha d'activar coneixements transversals sobre cinemàtica i dinàmica de fluids, maquinària hidràulica, física o energia mecànica i de pressió. Cada vegada és més necessari que qualsevol especialista en Enginyeria electrònica industrial conega les innovacions tecnològiques per al disseny del transport. És responsabilitat de docents i d'investigadores i investigadors (→) estar actualitzats respecte als materials de fabricació, així com als sistemes d'energia emprats.</p> <p>Aquest taller pretén contribuir a la formació del professorat sobre el disseny de maquinària de transport de fluids i de les eines que poden servir d'ajuda a qui ensenya. En concret, se centrarà en dos objectius: que l'alumnat (→) aconseguisca activar tant competències de disseny industrial, com de gestió de l'energia.</p>

7.3. COMUNICACIÓ

En una societat de la imatge i de la comunicació de masses és imprescindible transmetre la informació institucional amb un llenguatge que reflectisca la igualtat de sexes i visibilitze sempre tant la dona com l'home, de manera equitativa i sense estereotips (☞ 6.5). En aquest tipus de comunicació, sovint és essencial mostrar la coherència entre la imatge i el text (☞ 6.4).

Convé tenir en compte la gran difusió que tenen aquests missatges i, per tant, la importància d'emprar un llenguatge igualitari en els llocs electrònics institucionals, per exemple, en transmetre notícies i informació institucional, o aquelles que difonen activitats de la Universitat en els mitjans de comunicació.

DOCUMENTS DE COMUNICACIÓ OBERTS	
Públic universitari i general	Notícies, anuncis, cartelleria, revistes de la UV, xarxes socials dels diferents comptes de la UV (facultats, serveis, màsters, etc.), webs de congressos, cursos, activitats, peus de foto
DISCURSOS DE COMUNICACIÓ EN L'ENTORN UNIVERSITARI	
Públic universitari i general	Missatges de perfils institucionals en xarxes socials, missatges de perfils professionals de membres de la comunitat universitària, missatges breus en altres plataformes de comunicació general o divulgativa, no professional ni científica.

a. Documents de comunicació oberts

A. Tipus: notícies, anuncis, cartelleria, revistes de la UV, xarxes socials dels diferents comptes de la UV (facultats, serveis, màsters, etc.), webs de congressos, cursos, activitats, peus de foto.

B. Dirigits a un públic universitari i general (☞ 6.2.a).

Recomanacions:

- (1) Evitar l'ús del masculí genèric mitjançant les alternatives més adequades en cada cas, sobretot, si pot ser, en titulars o anuncis. Especialment, en els titulars de premsa, és més convenient utilitzar altres alternatives al masculí genèric que no siguin els desdoblaments.
- (2) Evitar el desdoblament abreujat amb barres i l'arrova (@), llevat que es tracte de noms propis d'organismes, grups o esdeveniments que l'hagen incorporada, o que s'empren com a eina de disseny publicitari.
- (3) Emprar desdoblaments desenvolupats de manera moderada i adequada.
- (4) Buscar formes d'expressió neutres i inclusives, especialment en la informació sobre esdeveniments en els quals s'inclou les persones a les quals va dirigit (☞ 6.1.).

23. TITULARS INFORMATIVOS

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>La Universitat comença a oferir estudis per als futurs emprats (1) ➔ de la gigafactoria</p>	<p>La Universitat comença a oferir estudis per a la futura plantilla ➔ ➔ de la gigafactoria</p> <p>La Universitat comença a oferir estudis per a futurs treballadors i treballadores / per futurs/es treballadors/es en la gigafactoria</p> <p>La Universitat comença a oferir estudis orientats a l'ocupació / a emprar-se / per a treballar ➔ ➔ ➔ en la gigafactoria</p>

Nota: Masculí genèric (en textos breus) ➔ 5.1.

Col·lectius ➔ ➔ 5.3.h

Canvis de redacció ➔ ➔ ➔ 6.1

24. ANUNCI

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>La Universitat de València posa a la disposició de tots els ciutadans (1) la seua Seu Electrònica (ENTREU)</p>	<p>La Universitat de València posa a la disposició de totes i tots els ciutadans la seua Seu Electrònica (ENTREU).</p> <p>La Universitat de València posa en funcionament ➔ la seua Seu Electrònica (ENTREU)</p> <p>La Universitat de València posa en funcionament la seua Seu Electrònica (ENTREU), a la disposició de qualsevol persona</p>

Nota: Canvis de redacció ➔ 6.1.

25. NOTÍCIES

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>La Biblioteca Històrica de València obri els diumenges per a mostrar les obres més significatives dels seus fons.</p> <p>Des del 12 de febrer, i durant tots els diumenges fins al 3 de setembre, la mostra es podrà visitar, de manera lliure i gratuïta, en horari de 10 a 14 hores, a la sala Duc de Calàbria de la biblioteca en el Centre Cultural La Nau.</p> <p>El projecte, que es va iniciar l'any 2020, té com a objectiu donar a conèixer a tota la societat els tresors que es custodien a la Biblioteca Històrica, alhora que busca conscienciar de la importància que té la preservació d'aquest patrimoni que pertany als valencians (1).</p> <p>Els visitants (1) podran admirar també facsímils d'incunables valencians com «Obres o trobes en lahors de la Verge Maria» (1474), el primer llibre literari imprès a la península ibèrica o l'emblemàtic «Tirant lo Blanch», primera edició de l'obra de Joanot Martorell, imprès per Nicolau Spindeler en 1490 i de la qual només existeixen tres exemplars en tot el món.</p> <p>Altres facsímils exposats són les obres d'autors valencians (3) com Joan Roís de Corella, sor Isabel de Villena o Francesc Eiximenis. Es poden apreciar també gravats de finals del segle XV i principis del XVI, com el de santa Catalina de Siena o el de sant Vicente Ferrer.</p>	<p>La Biblioteca Històrica de València obri els diumenges per a mostrar les obres més significatives.</p> <p>Des del 12 de febrer, i durant tots els diumenges fins al 3 de setembre, la mostra es podrà visitar, de manera lliure i gratuïta, en horari de 10 a 14 hores, a la sala Duc de Calàbria de la biblioteca en el Centre Cultural La Nau.</p> <p>El projecte, que es va iniciar l'any 2020, té com a objectiu donar a conèixer a tota la societat els tresors que es custodien a la Biblioteca Històrica, alhora que busca conscienciar de la importància que té la preservació d'aquest patrimoni que pertany a tots els valencians i valencianes ➔.</p> <p>➔ ➔ Podran admirar també facsímils d'incunables valencians com «Obres o trobes en lahors de la Verge Maria» (1474), el primer llibre literari imprès a la península ibèrica o l'emblemàtic «Tirant lo Blanch», primera edició de l'obra de Joanot Martorell, imprès per Nicolau Spindeler en 1490 i de la qual només existeixen tres exemplars en tot el món..</p> <p>Altres facsímils exposats són les obres autors i autores valencians ➔ com Joan Roís de Corella, sor Isabel de Villena o Francesc Eiximenis. Es poden apreciar també gravats de finals del segle XV i principis del XVI, com el de santa Catalina de Siena o el de sant Vicente Ferrer.</p>

Nota: Formes dobles ➔ 5.3.a

Canvis de redacció ➔ ➔ 6.1

26. NOTA DE PREMSA

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>La Universitat acull les assemblees dels estudiants, però adverteix que han de respectar-se les instal·lacions i el dret al fet que s'impartisquen les classes.</p> <p>La institució universitària ha afavorit la formació d'assemblees pacífiques de grups d'estudiants mobilitzats (1) contra les retallades en l'àmbit educatiu i contra l'actuació de la policia durant les manifestacions d'estudiants d'Educació Secundària. Els membres (1) de l'equip rectoral han recordat als concentrats (1) l'obligació de respectar el dret constitucional a l'Educació, la qual cosa suposa no posar obstacles a les classes i al treball dels administratius. Així mateix, la Universitat confia que es respectaran les instal·lacions materials, destinades a oferir un servei als ciutadans (1).</p> <p>Durant la vesprada d'ahir els estudiants (1) es van concentrar en l'entrada de l'edifici rectoral i d'algunes facultats. Les assemblees es van realitzar amb ordre i normalitat. Per al dia de hui s'ha convocat una manifestació, que partirà des de l'entrada del campus. A aquestes mobilitzacions s'han sumat associacions d'estudiants i sindicats de treballadors (3) de la Universitat, així com més d'un centenar de professors (3), que han signat un escrit de suport.</p>	<p>La Universitat acull les assemblees de l'estudiantat ➔, però adverteix que han de respectar-se les instal·lacions i el dret al fet que s'impartisquen les classes.</p> <p>La institució universitària ha afavorit la formació d'assemblees pacífiques de grups d'alumnes s'han mobilitzat ➔ ➔ ➔ contra les retallades en l'àmbit educatiu i contra l'actuació de la policia durant les manifestacions l'alumnat ➔ d'Educació Secundària. L'equip rectoral ha recordat a les persones concentrades / a tothom concentrat ➔ ➔ l'obligació de respectar el dret constitucional a l'Educació, la qual cosa suposa no posar obstacles a les classes i al treball del personal d'administració i serveis. Així mateix, la Universitat confia que es respectaran les instal·lacions materials, destinades a oferir un servei a la ciutadania ➔.</p> <p>Durant la vesprada d'ahir grups d'alumnes ➔ es van concentrar en l'entrada de l'edifici rectoral i d'algunes facultats. Les assemblees es van realitzar amb ordre i normalitat. Per al dia de hui s'ha convocat una manifestació, que partirà des de l'entrada del campus. A aquestes mobilitzacions s'han sumat associacions d'estudiants i sindicats de treballadors i treballadores de la Universitat, així com més d'un centenar de professores i professors, que han signat un escrit de suport.</p>

Nota: Colectius i abstractes ➔ 5.3.h

Adjectius i participis concordats ➔ ➔ 5.3.a

Canvi de redacció ➔ ➔ ➔ 6.1.

27. NOTA INFORMATIVA

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>20.ª edició de la Setmana Europea de la Tecnologia</p> <p>La Càtedra de Divulgació de la Ciència de la Universitat de València ha iniciat la celebració de la 20.ª edició de la Setmana Europea de la Tecnologia, amb l'objectiu de promoure l'accés dels joves valencians (1) als estudis i a la investigació cibernètica. En les activitats programades poden participar els alumnes (1) de qualsevol centre escolar de la zona, així com els professors i els ajudants (1) en pràctiques dels centres educatius.</p> <p>Els empresaris valencians (1) i la Cambra de comerç subvencionen també la celebració de la Setmana Europea. Com a novetat, aquesta 20.ª edició oferirà ajudes econòmiques a tots aquells adults interessats o joves estudiants, els pares dels quals (1) acrediten desocupació.</p>	<p>20.ª edició de la Setmana Europea de la Tecnologia</p> <p>La Càtedra de Divulgació de la Ciència de la Universitat de València ha iniciat la celebració de la 20.ª edició de la Setmana Europea de la Tecnologia, amb l'objectiu de promoure l'accés de joves de la província de València / joves valencians i valencianes als estudis i a la investigació cibernètica. En les activitats programades pot participar l'alumnat ➔ de qualsevol centre escolar de la zona, així com el professorat i el personal ajudant ➔ en pràctiques dels centres educatius.</p> <p>L'empresariat valencià ➔ i la Cambra de comerç subvencionen també la celebració de la Setmana Europea. Com a novetat, aquesta 20.ª edició oferirà ajudes econòmiques a totes aquelles persones adultes interessades ➔ ➔ o joves, els progenitors de les quals ➔ acrediten desocupació.</p>

Nota: col·lectius i abstractes ➔ 5.3.h. L'epicè *persona* ➔ ➔ 5.3.g

28. MISSATGES DE PERFILS INSTITUCIONALS EN XARXES SOCIALS

Es tracta de missatges amb un caràcter més informal, si bé convé distingir entre perfils professionals (en els quals es manté la filiació com a membres de la Universitat de València), d'altres perfils o llocs de caràcter personal o privat.

Malgrat ser un mitjà més informal, convé evitar formes com l'arrova, ja que, a més, en xarxes socials té una altra funció, com a marca de citació o nom de perfil (@UV_EG). No obstant això, sí que s'accepten alternatives gràfiques, com les barres, per la brevetat del missatge.

Igualment, es recomana prestar una atenció especial a les imatges, gràfics, infografies, icones o al material audiovisual compartit, perquè han d'evitar-se elements visuals que transmeten estereotips sexistes o no igualitaris.

Finalment, és necessari distingir el perfil o el lloc personal del perfil institucional per a mantenir clarament separades la imatge personal o privada de la imatge corporativa.

A. Tipus: missatges de perfils institucionals en xarxes socials, missatges de perfils professionals de membres de la comunitat universitària, missatges breus en altres plataformes de comunicació general o divulgativa, no professional ni científica.

B. Dirigits a un públic universitari i públic en general (➔ 6.2. a).

Recomanacions:

- (1) Evitar l'ús del masculí genèric mitjançant les alternatives més adequades en cada cas.
- (2) Evitar el desdoblament abreujat amb barres i l'arrova (@), llevat que es tracte de noms propis d'organismes, grups o esdeveniments que l'hagen incorporada, o que s'empren com a eina de disseny publicitari.
- (3) Emprar desdoblements desenvolupats de manera moderada i adequada. En ser missatges curts, és més convenient utilitzar altres alternatives al masculí genèric que no siguin els desdoblements llargs ni els desdoblements amb barres.

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Vols ser mentor (3)?</p> <p>V ENCONTRE INTERNACIONAL DE RECTORS ➔</p>	<p>Vols ser mentor o mentora? ➔ ➔</p> <p>Vols ser mentor/a? ➔ ➔ ➔</p> <p>V ENCONTRE INTERNACIONAL DE RECTORES I RECTORS</p>

Nota: Usos del masculí genèric en missatges curts ➔ 5.1.a. Desdoblements ➔ ➔ 5.3.a.
 Qüestions gràfiques (desdoblament amb barra) ➔ ➔ ➔ 5.3.e

b. Discursos en la comunicació de l'entorn universitari

A. Tipus: vídeos institucionals, vídeos de difusió d'esdeveniments en suports electrònics o webs institucionals, ràdio, pàgines amb contingut audiovisual en general.

B. Dirigits a un públic universitari i públic en general (➔ 6.2. a).

Recomendaciones:

- (1) Evitar l'ús del masculí genèric mitjançant les alternatives més adequades en cada cas.
- (2) Emprar desdoblements desenvolupats de manera moderada i adequada, sense contravenir l'adequació del text.
- (3) Emprar la forma lèxica en femení quan es faci al·lusió o se citen dones que ocupen aquest càrrec o professió, expertes, investigadores o estudioses d'una àrea d'investigació.
- (4) Emprar formes d'expressió impersonal o neutres (➔ 6.1).

29. PROGRAMA DE RÀDIO DE LA UNIVERSITAT

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Estimats radiooients (1):</p> <p>Sigueu benvinguts (1) un dia més al programa de ràdio de les antigues estudiantes i dels antics estudiants (2) de la Universitat.</p> <p>En el programa de hui parlarem, d'una banda, del futur de les joves empresàries i dels joves empresaris (2) que han sigut recentment titulats en la nostra Universitat. Així mateix, hui serem convidats, en directe, a la presentació del llibre <i>Les noves tecnologies en la docència i en l'aprenentatge</i>.</p> <p>Però abans de tot això, donem pas a uns minuts de publicitat (...)</p> <p>Recorda que si estàs interessat o interessada (4) a ser membre actiu de l'Associació d'Ecologistes de la Universitat, pots passar-te, sol o, millor, acompanyat per un amic, a recollir els formularis d'inscripció. Ens hem proposat arribar a cinc-cents socis (1) en aquest curs acadèmic, així que si encara estàs indecís (4), pots consultar en la nostra pàgina electrònica els avantatges de ser ecologista.</p>	<p>Benvolgudes i benvolguts radiooients:</p> <p>Us donem la benvinguda → un dia més al programa de ràdio d'antigues i antics alumnes → de la Universitat.</p> <p>En el programa de hui parlarem, d'una banda, del futur de les joves empresàries i empresaris → que s'han titulat recentment → → en la nostra Universitat. Així mateix, hui se'ns ha convidat → →, en directe, a la presentació del llibre <i>Les noves tecnologies en la docència i en l'aprenentatge</i>.</p> <p>Però abans de tot això, donem pas a uns minuts de publicitat (...)</p> <p>Recorda que si tens interès → → a formar part de manera activa de l'Associació d'Ecologistes de la Universitat, pots passar-te, si és possible → → millor amb una amiga o amic, a recollir els formularis d'inscripció. Ens hem proposat arribar a cinc-cents persones / cinc-cents membres en aquest curs acadèmic, així que si encara estàs vacil·lant en la decisió / tens dubtes → →, pots consultar en la nostra pàgina electrònica els avantatges de ser ecologista.</p>

Nota: Concordança d'adjectius i participis → 5.3.a

Canvis de redacció → → 6.1

30. VÍDEOS CORPORATIUS EN PÀGINES OFICIALS

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Estudiants i professors</p> <p>Reconeixen les millors idees desenvolupades conjuntament per estudiants i professors (1)</p>	<p>Alumnes i docents</p> <p>Reconeixen les millors idees desenvolupades conjuntament per alumnes i docents →</p>
<p>Vídeo Lliurament de premis Idees Motivem 2022, ADEIT https://www.youtube.com/watch?v=Gxs1p1E_3Ms</p>	

Nota: Professions i càrrecs (ús de substantius comuns) → 5.4.f

7.4. SOCIALS

En aquest apartat s'insereixen els textos o els discursos que s'ofereixen en els actes i els esdeveniments acadèmics de caràcter social o cultural. Es tracta de discursos orals i escrits preparats, més formals, però també, a vegades, espontanis (➔ 6.2. a; ➔ 6.3).

DISCURSOS ORALS PREPARATS I FORMALS	
Destinats a un públic ampli present en l'acte	Actes formals, homenatges, presentacions, lliuraments de premis, certàmens, obertura de curs, inauguració i clausura de congressos, actes de graduació, reunions informatives, presentacions de llibres, tribunals acadèmics, etc.
DISCURSOS ORALS ESPONTANIS	
Destinats a un públic ampli present en l'acte	Entrevistes, xarrades, col·loquis, torns de preguntes, etc.
Amb repercussió social i mediàtica	

a. Discursos orals preparats i formals

A. Tipus: actes formals, homenatges, presentacions, lliuraments de premis, certàmens, obertura de curs, inauguració i clausura de congressos, actes de graduació, reunions informatives, presentacions de llibres, tribunals acadèmics, etc.

B. Dirigits a un públic ampli present en l'acte (➔ 6.2.a; ➔ 6.3.a). Amb repercussió social i mediàtica.

Recomanacions:

- (1) Evitar l'ús del masculí genèric mitjançant les alternatives més adequades en cada cas.
- (2) Preparar i revisar les seccions del discurs que es dirigeixen directament a l'audiència per a identificar les apel·lacions personals, de manera que es preveja el seu desdoblament o l'ús d'alternatives no sexistes. També en les comparacions.
- (3) Utilitzar de manera especialment escrupolosa les formes femenines relatives a càrrecs, professions o títols.
- (4) Reforçar els desdoblaments en salutacions, comiats i enumeracions de les persones al·ludides en el discurs (➔ 6.3.a).

31. DISCURS FORMAL

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Rectors, presidents de Comissions, autoritats acadèmiques, companys (2) (3) (4) senyores i senyors:</p> <p>Benvinguts (1) a aquesta Jornada sobre el govern en les universitats públiques.</p> <p>Tenim el gust d'asseure'ns hui ací els representants de les institucions universitàries públiques de l'Estat per a reflexionar i contrastar punts de vista. Com ja s'ha manifestat en jornades paral·leles a aquesta per part dels nostres col·legues europeus, el repte de la Universitat és mantenir viva la seua responsabilitat social i rendir comptes sempre de manera transparent.</p> <p>Els membres de les universitats espanyoles, siguen professors, estudiants, administratius o de serveis o dels sindicats (1) (2) han de ser conseqüents amb aquesta realitat econòmica i amb aquesta ètica de la transparència, i s'han de comprometre.</p> <p>Són ja molts els que (1) han manifestat hui dia el seu descontentament: els estudiants (1) que han eixit als carrers, els sindicats que han escomès amb força les seues reivindicacions, (...) En definitiva, que una vegada més, des d'aquest espai que hui s'obri ací podem repensar el mode de governar la Universitat. (...)</p> <p>Acabe ací el meu discurs. Gràcies per la seua atenció, rectors i altres membres (3) de la institució universitària. Espere que els fruits d'aquesta jornada siguin aprofitables per a tots (4).</p>	<p>Rectores, rectors, presidents i presidentes de Comissions, autoritats acadèmiques, companyes i companys, senyores i senyors ➔:</p> <p>Benvingudes i benvinguts a aquesta Jornada sobre el govern en les universitats públiques.</p> <p>Tenim el gust d'asseure'ns hui ací representants de les institucions universitàries públiques de l'Estat per a reflexionar i contrastar punts de vista. Com ja s'ha manifestat en jornades paral·leles a aquesta per part de col·legues ➔ ➔ els nostres europeus, el repte de la Universitat és mantenir viva la seua responsabilitat social i rendir comptes sempre de manera transparent.</p> <p>Els membres de les universitats espanyoles, siguen del professorat, de l'alumnat, de l'administració i serveis o dels col·lectius sindicals, han de ser conseqüents amb aquesta realitat econòmica i amb aquesta ètica de la transparència, i s'han de comprometre.</p> <p>Són ja molts els estudiants i estudiantes ➔ ➔ que han manifestat hui dia el seu descontentament: l'alumnat que ha eixit que han eixit als carrers, els sindicats que han escomès amb força les seues reivindicacions, (...) En definitiva, que una vegada més, des d'aquest espai que hui s'obri ací podem repensar el mode de governar la Universitat. (...) Acabe ací el meu discurs. Gràcies per la seua atenció, rectores, rectors i altres membres de la institució universitària. Espere que els fruits d'aquesta jornada siguin aprofitables per a tots i totes.</p>

Nota: Fórmules fixes ➔ 5.4.e

Pronoms ➔ ➔ 5.3.c

32. MODEL DE LLIURAMENT DE PREMIS

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Abans de res, gràcies per assistir a aquest solemne acte. Benvinguts (4) al Paranimf d'aquesta Universitat on tindrà lloc l'acte d'investidura del Doctor Honoris causa concedit al Dr. Juan Pascual-Leone.</p> <p>[...]</p> <p>A continuació, s'entregaran els Premis extraordinaris de Doctorat, per a això, s'anirà anomenant els Doctors guardonats (3).</p>	<p>Abans de res, gràcies per assistir a aquest solemne acte. Els done a totes les persones presents → la més cordial benvinguda al Paranimf d'aquesta Universitat on tindrà lloc l'acte d'investidura del Doctor Honoris causa concedit al Dr. Juan Pascual-Leone.</p> <p>[...]</p> <p>A continuació, s'entregaran els Premis extraordinaris de Doctorat, per a això, s'anirà anomenant els Doctors i Doctores guardonades. → →</p>

Nota: L'epicè *persona* → 5.3.g
 Concordança (per proximitat) → → 5.3.a

33. FELICITACIÓ INSTITUCIONAL

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>La nostra felicitació a la millor de les investigadores (2) Juan de la Cierva</p> <p>La Universitat s'honra de comptar entre els seus postdoctorands (1) a Míriam Villalba, una de les investigadores més ben puntuades (2) en el programa Juan de la Cierva. Míriam Villalba forma part del pla de Joves Talents de la Universitat i porta ja dos anys treballant en l'Institut de la Dona. La seua investigació i l'impacte de les seues publicacions li ha fet ser una de les més joves doctores (2) del sistema universitari espanyol amb millor puntuació en investigació en 2023.</p>	<p>La nostra felicitació a la millor de tots els investigadors → Juan de la Cierva</p> <p>La Universitat s'honra de comptar entre les seues postdoctorandes i postdoctorands → → a Míriam Villalba, una de les millors investigadores més ben puntuades de tots els que participen → en el programa Juan de la Cierva. Miriam Villalba forma part del pla de Joves Talents de la Universitat i porta ja dos anys treballant en l'Institut de la Dona. La seua investigació i l'impacte de les seues publicacions li ha fet ser una de les més joves entre els doctors → del sistema universitari espanyol amb millor puntuació en investigació en 2023.</p>

Nota: Estructures comparatives i superlatives → 5.3.d
 Desdoblament → → 5.3.a

b. Discursos orals espontanis

Són els discursos menys planificats, propis de produccions verbals de parlants en contextos informals, com les converses o les entrevistes no preparades. Hi ha una relativa falta de planificació en la producció del missatge. En qualsevol cas, les recomanacions són similars a les d'altres actes de comunicació.

A. Tipus: entrevistes, més o menys preparades, torns de preguntes, etc.

B. Destinats a un públic ampli present en l'acte. Amb repercussió social i mediàtica.

Recomanacions:

(1) Atendre especialment les parts de salutacions, comiats i altres expressions de cortesia com agraïments o mencions, enumeracions, etc., reforçant els desdoblaments.

(2) Evitar l'ús del masculí genèric mitjançant les alternatives més adequades en cada cas.

(3) Emprar la forma lèxica en femení quan es faça al·lusió o se citen dones que ocupen càrrecs o professions, expertes, investigadores o estudioses d'una àrea d'investigació.

(4) Evitar els salts semàntics quan se citen expertes, investigadores o estudioses d'una àrea d'investigació.

(5) Evitar el tracte asimètric en qualsevol tipus de menció.

34. ENTREVISTA EN MITJANS DE COMUNICACIÓ

ÚS NO IGUALITARI	ÚS IGUALITARI
<p>Periodista: Estem en la facultat de X amb el professor Ricard Moreno per a recaptar informació en directe. Com acabem de comentar, després de la polèmica en premsa sobre el cas Blanco hi ha un debat obert. Hola, bon dia, professor m'equivoque?</p> <p>Entrevistat: Hola, un plaer poder respondre-us a tots vosaltres i els vostres oients (1).</p> <p>P. Moltes gràcies</p> <p>E. Doncs sí, la Universitat el que ha fet és complir la Llei, és el que fan els rectors (5), però no sempre aquestes decisions són ben enteses pels estudiants (2). El que venim observant els professors -i parle des de la meua experiència i la dels professors de la meua Facultat, bé, i de les professores també- (4) ehh, bé, doncs, aquestes són les dificultats que ens podem trobar. [...]</p> <p>P. I ningú ho havia comentat mai?</p> <p>E. Sí, perquè justament, Alba Salgado, l'arquitecte tècnic (3), ja havia advertit d'irregularitats, perquè aquestes coses les han de saber els ciutadans (2), perquè això és públic i ho paguem tots... (2)</p> <p>[...]</p> <p>P. D'acord, doncs res més. Moltes gràcies per haver-nos atés, professor Moreno.</p> <p>E. Gràcies a tots vosaltres.</p>	<p>Periodista: Estem en la facultat de X amb el professor Ricard Moreno per a recaptar informació en directe. Com acabem de comentar, després de la polèmica en premsa sobre el cas Blanco hi ha un debat obert. Hola, bon dia, professor m'equivoque?</p> <p>Entrevistat: Hola, un plaer poder respondre-us al vostre mitjà i a tota la gent que escolta el vostre programa / que us escolta / a la gent que està sentint-nos ➔ ➔ ➔.</p> <p>P. Moltes gràcies</p> <p>E. Doncs sí, la Universitat el que ha fet és complir la Llei, és el que fan els rectorats ➔, però no sempre aquestes decisions són ben enteses per l'alumnat). El que venim observant com a docents -i parle des de la meua experiència i la dels professors i professores de la meua Facultat- ehh, bé, doncs, aquestes són les dificultats que ens podem trobar. [...]</p> <p>P. I ningú ho havia comentat mai?</p> <p>E. Sí, perquè justament, Alba Salgado, l'arquitecta tècnica ➔ ➔, ja havia advertit d'irregularitats, perquè aquestes coses les ha de saber la gent, perquè això és públic i ho paguem totes les persones...</p> <p>[...]</p> <p>P. D'acord, doncs res més. Moltes gràcies per haver-nos atés, professor Moreno.</p> <p>E. Gràcies a tu / vostè / vostès / al mitjà BBB / pel vostre interès.</p>

Nota: Col·lectius o abstractes ➔ 5.3.h. Oficis i professions ➔ ➔ 5.4.f. Canvis de redacció ➔ ➔ ➔ 6.1

PER A ACABAR

Com s'ha intentat mostrar en els exemples, l'ús de certes alternatives als masculins genèrics pot implicar una complicació del discurs que el faça inadequat o contraproductiu, o fins i tot, que dificulti la comprensió del missatge. Així, haurem de procurar preservar la claredat i la simplicitat dels missatges. Per a això, convé no utilitzar repetidament els desdoblaments, perquè podria arribar a causar rebuig, dificultat per a una àgil comprensió o un mal maneig de la llengua. Es recomana, en aquestes ocasions, utilitzar-los en aquells moments en els quals s'apela directament al públic i quan es fa referència a persones concretes, a més d'alternar amb altres procediments.

No obstant això, els discursos orals formals toleren millor el desdoblament de les formes *i*, fins i tot, es recomana desdoblar en certs moments de la intervenció perquè el públic es trobe constantment identificat per qui parla.

D'altra banda, en les produccions escrites es pot recórrer a les següents alternatives al masculí genèric, valorant sempre el context i l'adequació: l'ús de col·lectius, de genèrics, de construccions impersonals o d'aquelles que eviten formes marcades només com a masculines o només com a femenines, i l'ús de desdoblaments, preferiblement coordinats amb *i* o amb *o*, i només de manera excepcional, juxtaposats amb recursos gràfics com a barres o guions.

Per a finalitzar, és convenient tenir en compte les següents **recomanacions** en la preparació de textos i discursos:

→ Si coneixem el sexe de la persona a la qual ens dirigim o a la qual fem referència, no és admissible aplicar un gènere gramatical que no li corresponga. Per exemple, en cartes, escrits personals o en retolació.

→ En indicacions i ordres, és especialment adequat l'ús de construccions genèriques o impersonals.

→ En textos que poden dirigir-se tant a dones com a homes, com per exemple, convocatòries o ofertes de treball, s'utilitzen formes inclusives dels dos sexes: l'alternativa que es trie dependrà del tipus de text (posem per cas, si és un document administratiu obert, com una instància, o tancat, com una convocatòria de reunió dirigida a persones concretes).

→ En textos que tenen una llarga aplicació temporal, com ara lleis o normatives, és preferible la utilització de noms i adjectius col·lectius, genèrics o desdoblaments, intentant, en aquest últim cas, que la redacció no siga excessivament complexa o reiterativa.

→ En textos llargs no és recomanable usar de manera reiterada els desdoblaments, especialment amb les alternatives gràfiques (barra, guió), ja que compliquen la redacció i poden dificultar la lectura. Aquest tipus de recurs es pot reservar per a aquells textos en els quals no siga factible una altra solució o quan el fet d'adoptar una altra alternativa pugui crear ambigüitat o canviar el significat del missatge.

La comunicació igualitària i no sexista ha d'entendre's com una estratègia global que integra components lingüístics, discursius i d'imatge que han de ser coherents en la totalitat del missatge.

S'haurien de combinar la **precisió i la claredat** necessàries en l'ús del llenguatge i les alternatives normatives, adequades i acceptables, amb una formulació de la realitat en la qual **les dones es presenten en igualtat de condicions amb els homes**, actives i visibles.

ANNEX

LLISTAT DE CÀRRECS I PROFESSIONS EN LA UV

**Llistat de formes relatives a càrrecs,
professions i llocs de treball**
(en l'àmbit de la Universitat de València)

PERSONAL DOCENT I INVESTIGADOR

Catedràtica	Catedràtic
Professora titular	Professor titular
Professora titular d'escola universitària	Professor titular d'escola universitària
Contractada doctora	Contractat doctor
Professora permanent laboral	Professor permanent laboral
Professora ajudanta doctora	Professor ajudant doctor
Professora emèrita	Professor emèrit
Investigadora en formació	Investigador en formació
Professora investigadora	Professor investigador
Professora ajudanta no doctora	Professor ajudant no doctor
Professora associada	Professor associat
Professora substituïda	Professor substituït

PERSONAL D'ADMINISTRACIÓ I SERVEIS

Administradora	Administrador
Administrativa	Administratiu
Analista	Analista
Arquitecta tècnica	Arquitecte tècnic
Assessora	Assessor
Auxiliar	Auxiliar
Auxiliar tècnica	Auxiliar tècnic
Ajudant	Ajudant
Botànica	Botànic
Conductora	Conductor
Conserge	Conserge
Conservadora botànica	Conservador botànic
Coordinadora	Coordinador
Delineant	Delineant
Dinamitzadora	Dinamitzador
Directora	Director
Editora	Editor
Gestora	Gestor
Cap d'unitat	Cap d'unitat
Oficiala/oficial (la)	Oficial
Operadora	Operador
Periodista	Periodista
Responsable	Responsable
Secretària	Secretari
Tècnica mitjana	Tècnic mig
Tècnica superior	Tècnic superior
Vicegerent	Vicegerent

ALTRES FORMES RELATIVES A CÀRRECS, OFICIS I PROFESSIONS (relacionats amb el món acadèmic, cultural i administratiu) ➔ 5.1.b

Advocada	Advocat
Acadèmica	Acadèmic
Adjunta	Adjunt
Alumna	Alumne
Antropòloga	Antropòleg
Aprenenta	Aprenent
Arxivera	Arxiver
Arquitecta tècnica	Arquitecte tècnic
Assistent (la)	Assistent
Batxiller	Batxiller
Bidella/bidell (la)	Bidell
Becària	Becari
Bibliotecaària	Bibliotecari
Candidata	Candidat
Coautora	Coautor
Codirectora	Codirector
Col·lega	Col·lega
Col·legiada	Col·legiat
Consellera	Conseller
Conservadora	Conservador
Coordinadora	Coordinador
Crítica	Crític
Degana	Degà
Delegada	Delegat
Destinatària	Destinatari
Diplomada	Diplomat
Doctora	Doctor
Doctora enginyera	Doctor enginyer
Electora	Electo
Estudiant	Estudiant
Examinadora	Examinador
Física teòrica	Físic teòric
Funcionària	Funcionari
Graduada	Graduat
Graduada social diplomada	Graduat social diplomat
Enginyera	Enginyer
Interina	Interí
Informàtica	Informàtic
Jutgessa/jutge (la)	Jutge
Llicenciada	Llicenciat
Mestra	Mestre
Matemàtica	Matemàtic
Mèdica	Mèdic
Música	Músic
Presidenta	President
Professora	Professor
Química	Químic
Rectora	Rector
Revisora	Revisor
Síndica	Síndic
Sòcia	Soci
Tècnica	Tècnic
Titulada	Titulat
Treballadora	Treballador
Tutora	Tutor
Vocal	Vocal
Voluntària	Voluntari

REFERÈNCIES

Academia Valenciana de la Llengua. *Diccionari normatiu valencià*, disponible en línia <<https://www.avl.gva.es/lexicval/>> (1.ª ed., 2014).

Acadèmia Valenciana de la Llengua (2008). *Gramàtica normativa valenciana*, 2.ª reimpr. (1.ª ed. 2006), consulta en línia <<https://www.avl.gva.es/gnv/>> i disponible el document complet en <<https://www.upv.es/entidades/SPNL/info/U0734521.pdf>>

García Meseguer, Álvaro (1994). *¿Es sexista la lengua española? Una investigación sobre el género gramatical*. Colección Papeles de Comunicación, n. 4. Barcelona: Paidós (reimpresión, 1996).

Guía de uso para un lenguaje igualitario (castellano) (2012). València. Universitat de València. Tecnolingüística S. L., Quilis, Mercedes; Albelda, Marta i M.ª Josep Cuenca (redactores).

Guía d'ús per un llenguatge igualitari (valencià). (2012). València. Universitat de València. Tecnolingüística S. L., Cuenca, M.ª Josep; Quilis, Mercedes i Marta Albelda (redactores).

Institut d'Estudis Catalans. *Diccionari de la llengua catalana*, disponible en línia <<https://dlc.iec.cat/>> (1.ª ed., 1995).

Instituto Cervantes (2021). *Guía de comunicación no sexista*. Antonio Briz (coord.); Mercedes Quilis, Marta Albelda, Marta Pilar Montañez i Andrea Carcelén (redactores). Madrid. Penguin Random House, Debate.

Montañez Mesas, Marta Pilar i Mercedes Quilis Merín (2017). «Estrategias para un uso no sexista del lenguaje en los documentos de la administración». Marcela Jabbaz i Capitolina Díaz (coords.), La implementación de políticas de igualdad de género en las Administraciones públicas. València. Tirant lo Blanch, 49-64.

Pozo Sánchez, Begonya i Padilla Carmona, Carles (2021). «Criptoginia: una palabra nueva, un concepto para investigar». *Quaderns de filologia. Estudis lingüístics* 26: 175-192.

Rodríguez Ponce, M.ª Isabel (2022). *Mitologías de la lingüística. Reflexiones sobre comunicación no sexista y libertad discursiva*. Frankfurt. Iberoamericana Vervuert.

